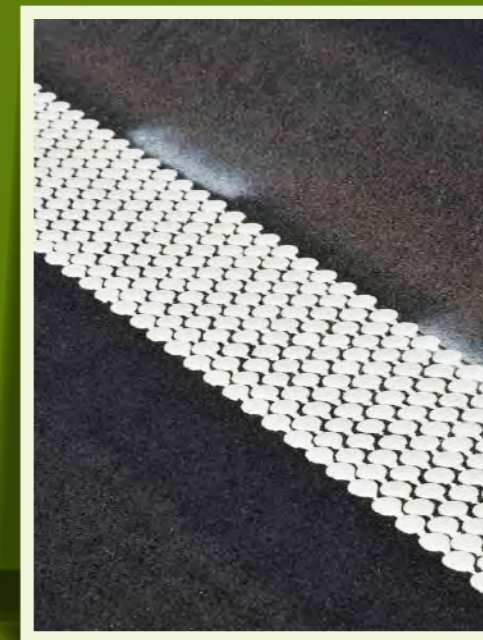

COPRO

COPRO ACTIVITEITENVERSLAG 2016

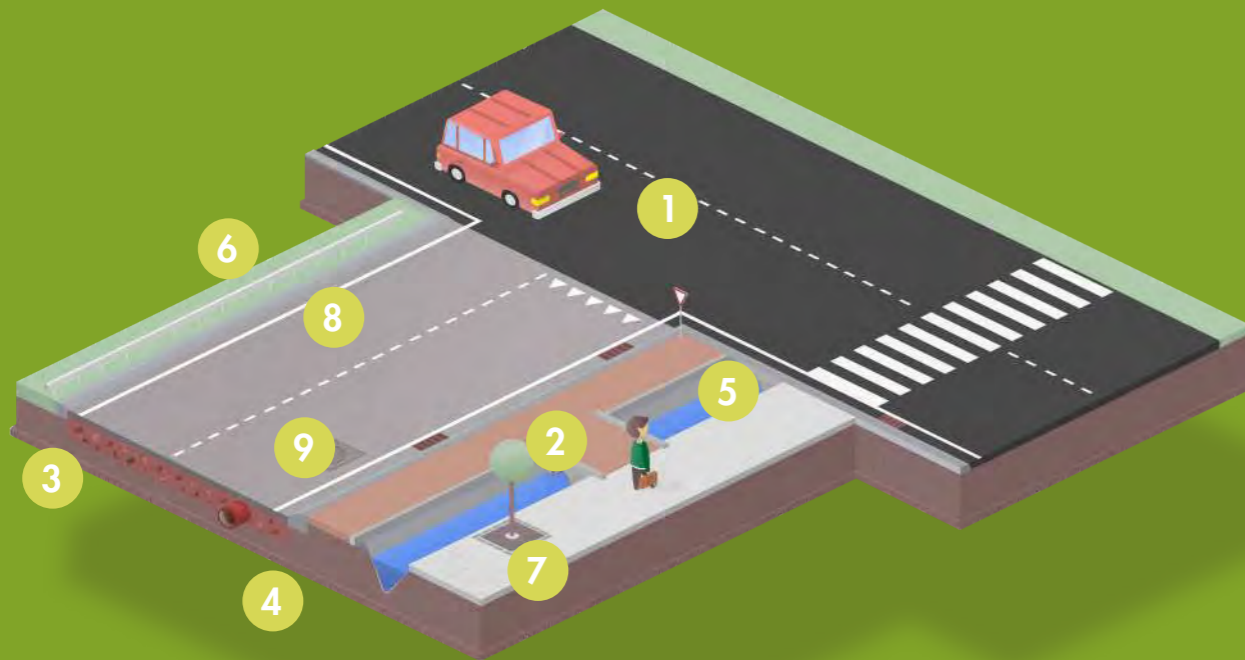

COPRO / Onpartijdige instelling voor de controle van bouwproducten

---

De meeste foto's in dit activiteitenverslag zijn genomen door COPRO-personeelsleden. Ze zijn dan ook dagelijks aanwezig in de productie-eenheden en op de werven. Dat levert prachtige beelden op, om fier op te zijn. Daarom is de idee gerezen om onze kantoren te verfraaien met deze foto's, en met de fiere fotograaf. We willen een deel van deze beelden graag met u delen in dit activiteitenverslag.

1. Asphalt verhardingen

- Afvoer van teerhoudend asfalt p. 47
- Asfaltgranulaten voor asfalt p. 32
- Asfaltmengsels p. 25
- Bitumen en bitumineuze bindmiddelen p. 38
- Bitumen voor de wegenbouw p. 39
- Bitumenemulsies en vloeibitumen p. 42
- Bitumineuze mengsels p. 36
- Geogrids p. 77
- Geotextiel p. 77
- Gietasfalt p. 34
- Granulaten: natuurlijk en kunstmatig gevormd p. 58
- Granulaten: secundaire p. 74
- Koudasfalt p. 46
- Metalen wapeningsnetten p. 94
- Oppervlaktebehandelingen p. 37
- Polygemodificeerd bitumen p. 41
- Vezels voor asfaltmengsels p. 44
- Voegvullingsproducten en voegbanden p. 49
- Vulstoffen voor asfalt p. 66

2. Andere verhardingen

- Geogrids p. 77
- Geotextiel p. 77
- Granulaten: gerecycleerd p. 51
- Gras-/Grindkunststofplaten p. 82
- Prefab betonproducten p. 16
- Granulaten: secundair p. 74
- Voegvullingsproducten en voegbanden p. 49
- Wegenisproducten van natuursteen p. 101

3. Funderingen

- Geogrids p. 77
- Geotextiel p. 77
- Granulaten: fysico-chemisch gereinigd p. 72
- Granulaten: gerecycleerd p. 51
- Granulaten: natuurlijk en kunstmatig gevormd p. 58
- Granulaten: secundair p. 74
- Hydraulisch gebonden mengsels p. 68
- Met bindmiddelen behandelde grond p. 64
- Metalen wapeningsnetten p. 94

4. Bodem

- Geogrids p. 77
- Geotextiel p. 77
- Granulaten: fysico-chemisch gereinigd p. 72
- Met bindmiddelen behandelde grond p. 65

5. Structuur

- Prefab betonproducten p. 15
- Stortbeton p. 18

6. Weguitrusting

- Afscherpende constructies voor wegen p. 96
- Onderdelen voor geleideconstructies p. 96
- Prefab betonproducten p. 15
- Stortbeton (beton voor lijnvormige elementen) p. 18
- Wegmarkeringsproducten p. 104

7. Diversen

- Gietijzeren boomroosters p. 89
- Groevesteen p. 57
- Metalen deksels p. 92
- Prefab betonproducten p. 15
- Schanskorven p. 93
- Waterbouwsteen p. 57

8. Cementbeton verhardingen

- Geotextiel p. 77
- Granulaten: gerecycleerd p. 51
- Granulaten: natuurlijk en kunstmatig gevormd p. 58
- Metalen wapeningsnetten p. 94
- Secundaire granulaten p. 74
- Voegvullingsproducten en voegbanden p. 49
- Wegenbeton p. 20

9. Riolering en drainering

- Deksels in composiet materialen p. 85
- Geotextiel p. 77
- Gietijzeren buizen en toebehoren p. 87
- Gresproducten p. 103
- Kunststof bekleding van rioleringselementen p. 81
- Metalen deksels p. 92
- Prefab betonproducten p. 15
- Producten uit elastomeer p. 84
- Rioleringsonderdelen in gietijzer p. 89
- Zwavelbeton p. 22

Voorwoord, Filip Boelaert **11**
Beton **14/23**
Asfalt **24/49**
Granulaten **50/75**
Kunststoffen **76/85**
Metaal **86/99**
Diversen **100/107**
COPRO **108/135**
Nawoord, Dirk Van Loo **136**

// Op weg met COPRO //

FILIP BOELAERT
Voorzitter Raad van Bestuur en
Algemene Vergadering van COPRO

COPRO / Voorwoord

Beste lezer,

2016 was een scharnierjaar voor COPRO.
We wuifden Erik Barbé uit en verwelkomden
Dirk Van Loo als nieuwe CEO.

In de 34 jaar die COPRO intussen jong is, leidde Erik tijdens heel wat jaren de vzw om een antwoord te bieden aan een reële behoefte van de markt. Het a priori keuren van de producten op de werf leidde tot tijdsverlies en vele praktische problemen. Het op een continue wijze controleren van de producten tijdens de fabricatie door een onpartijdige instelling bracht soelaas. COPRO groeide gestaag en werd voor overheid en aannemers de referentie die ze vandaag is. Als vzw bewezen we onze degelijkheid, en spelen we een belangrijke rol om de kwaliteit van gebruikte producten te garanderen.

Met Dirk als nieuwe CEO werd in de voorbije maanden stilgestaan bij de werking van de vzw en de toekomst die we nog voor ons zien. Een belangrijke uitdaging ligt daarbij in de blijvende betrokkenheid van bouwheren, de steeds veranderende certificatiemarkt en de veranderende context bij zowel bouwheren als aannemers. Met de medewerkers zette Dirk een veranderingstraject in voor de interne werking van de vzw. Een veranderingstraject waarvan zowel onze medewerkers als onze klanten - u dus beste lezer - de vruchten moeten plukken.

Één van de externe uitdagingen waar we ons op moeten voorbereiden is werftoezicht. Werftoezicht door de bouwheer is en blijft immers een cruciale opdracht om kwaliteit te verzekeren. Nazicht of de geleverde producten werkelijk gecertificeerd zijn, en hoe ze verwerkt worden blijven belangrijke taken. Publieke bouwheren worden echter geconfronteerd met steeds minder werkingsmiddelen voor toezicht, en daarenboven met extra taken voor het toezichtshoudend personeel. Dat leidt tot een nieuwe behoefte van de markt, waarvan we denken dat ook nu een onafhankelijke instelling als COPRO een oplossing kan bieden. De uitwerking hiervan loopt intussen volop, in overleg met bouwheren en opdrachtnemers.

De expertise, ervaring en onpartijdigheid van COPRO zijn daarbij belangrijke troeven om dit waar te kunnen maken. En het toont hoe we met COPRO de blik op de toekomst willen houden en een antwoord willen bieden op noden en verwachtingen van vandaag en morgen. En dat doen we in de geest van het oorspronkelijke COPRO: overheid en opdrachtnemers in overleg met elkaar.

Filip Boelaert

BETON	Prefabbeton	Wegenbeton	Stortbeton	Straatbakstenen	Zwavelproducten				
ASFALT	Asfaltmengsels	Asfaltgranulaten	KWS-bindmiddelen	Gietasfalt	Vezels	Voeg- en kleefproducten	Koudasfalt	Teerhoudend asfalt	Oppervlaktebehandeling
GRANULATEN	Gerecycleerde granulaten	Hydraulische mengsels	Natuurgranulaten	Vulstoffen	Waterbouwstenen	F.C.-granulaten	Groevesteen NL BSB	Secundaire granulaten	Behandelde grond
METAAL	Gietijzer	Afschermdende constructies voor wegen	Schanskorven	Wapeningsnetten	Metalen deksels				
KUNSTSTOFFEN	Producten uit elastomeer	Geotextiel	Gras/Grindkunststofplaten	Geogrids	Kunststof bekleding voor inspectieputten	Ladders			
DIVERSEN	Wegmarkeringen - Basisproducten	Wegmarkeringen - glaspapels en nastrooiproducten	Natuursteen	Waterdoorlatende bestrating	Gresproducten	Diverse partijkeringen	Nieuwe producten		

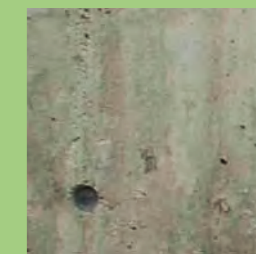

// Weg van beton //

LUC VERBUSTEL
Productverantwoordelijke stortbeton,
wegbouw

BETON / Geprefabriceerde betonproducten

Het gaat hier concreet over de kwaliteitsopvolging van meer dan 20 verschillende betonproducten.

COPRO investeert hier niet alleen in de controle van traditionele producten, maar ook in de ontwikkeling van reglementering van nieuwe toepassingen die bijvoorbeeld hergebruik van grondstoffen mogelijk maken en zo bijdragen aan duurzame ontwikkeling.

Rond wegenisbeton en zwavelbeton ontstaat er een nieuwe dynamiek.

In 2017 zal Staf Devalck de kennis, die hij dankzij zijn jarenlang opgebouwde ervaring heeft verworven, doorgeven aan zijn opvolgers. Na de overdracht van de lopende dossiers kan hij van een welverdiende rust gaan genieten.

BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: Probeton
- Keuringsinstelling: COPRO/SECO

Onderwerp van de keuring

De afdeling geprefabriceerde betonproducten treedt op als keuringsinstelling voor Probeton in de certificatie voor CE, BENOR, KOMO en NL-BSB van geprefabriceerde betonproducten.

Hierbij is het keuringsvolume het grootst voor de BENOR-certificatie maar zijn de auditbezoeken voor de CE-markering het belangrijkste.

Nieuws 2016

Er waren in 2016 slechts enkele kleine aanpassingen in de reglementen. De fabrikanten konden hierdoor goed doorwerken aan hun dossiers voor certificatie.

2016 was het laatste volledige jaar dat Staf Devalck als sectorverantwoordelijke beton en productverantwoordelijke prefabbeton voor COPRO werkte. Hij maakte de geboorte van COPRO van nabij mee. Bij de start van COPRO verrichte hij baanbrekend marktonderzoek en hij was er bij toen de eerste producenten 30 jaar geleden voor het eerst de BENOR-certificatie behaalden. In die 30 jaar werkte hij binnen COPRO mee aan de professionalisering van de Belgische betonindustrie via het BENOR keurmerk, via de organisatie van controleproeven op grondstoffen, tussenproducten en eindproducten.

COPRO trad ook in 2016 op als keuringsinstelling voor Probeton in de CE, BENOR en KOMO-certificatie van geprefabriceerde betonproducten, voornamelijk gebruikt in de infrastructuur en een beperkt gedeelte in de structuur. Dit is dan ook één van de hoofdactiviteiten van COPRO. De overheid speelt in de professionalisering van de betonsector een cruciale rol door gecertificeerde producten voor te schrijven in overheidsopdrachten. De goede samenwerking tussen fabrikant en keuringsinstelling zorgt voor een stijgend aantal machtigingen en vergunningen.

BETON / Geprefabriceerde betonproducten

COPRO stond in voor de keuring bij 44 bedrijven. Het gaat hier concreet over de kwaliteitsopvolging onder het BENOR-keurmerk van meer dan 20 verschillende betonproducten, aangevuld met een CE-certificatie voor betonmetselstenen, veiligheidsstootbanden, keermuurelementen, potten voor combinatievloeren en rechthoekige kokerelementen.

Op het gebied van infrastructuur zijn dit bijvoorbeeld kabelbeschermers, kabelsleuven en deksels. Er zijn ook 6 verschillende producten die vallen onder leidingen in prefab beton: bakken voor waterafvoer, bekeringen van beton, betonbuizen, draineerbuizen, grachtelementen en taludgoten, toegangspotten en verbindingspotten.

Voor wegenis betreft het 9 producten: betonboordstenen, betonstraatstenen, betonstraatstenen met gekleefd zichtvlak, betegels, draineer- en doorgroeiplates, geprefabriceerde betonnen veiligheidsbanden, grasbetontegels, straatmeubilair en waterdoorlatende betonstraatstenen en tegels.

Er bestaan ook nog structurelementen met 5 producten: betonmetselstenen, betonnen potten voor combinatievloeren, prefab elementen voor agrarische toepassingen, keermuurelementen en kokerelementen.

In bovenvermelde mochten 4 nieuwe vergunningen genoteerd worden en 2 intrekkingen.

Activiteiten / Evolutie

Er werden in 2016 rond de BENOR-certificatie van prefabbeton 709 periodieke controles uitgevoerd. Opvallend is het stijgend aantal bezoeken op vraag van de fabrikant, niet minder dan 23 bezoeken werden op hun vraag specifiek uitgevoerd.

Het aantal bezoeken en proeven binnen CE 1 en 2+-certificatie bleef stabiel. Binnen de KOMO-certificatie werden bij één fabrikant 6 controlebezoeken uitgevoerd in het kader van het KOMO certificaat en bij een andere fabrikant 2 bezoeken voor het Besluit bodemkwaliteit met logo NL-BSB.

In 2016 werden 3 controles uitgevoerd in het kader van partijkeuringen om 2 partijen te keuren.

In de loop van 2016 werd de ploeg bestaande uit Staf Devalck en inspecteurs Renée Declerck, Gaëtan Pluym en Luc Verbustel versterkt met Johan Mondelaers als extra inspecteur.

Uitgevoerde bezoeken 2016

INSPECTIETYPE	AANTAL CONTROLES
Inleiding tot toekenning van de vergunning	18
Periodieke controles	709
Aanvullende bezoeken	2
Sanctionele bezoeken	1
Audits IZC initieel	0
Audits IZC periodiek bezoek	12
Audits IZC uitbreiding machtiging	4
Audits IZC aanvullend bezoek	1
Bezoeken op vraag van de fabrikant	23

CE 1 en 2+-certificatie

CE 1		
Afschermdende betonconstructies voor wegvoertuigen		
Periodieke bezoeken		3
Evaluatie ITT		0
Nazicht botsproeven		1
CE 2+		
Initieel	Rechthoekige kokerelementen	0
	Keermuurelementen	1
Periodiek	Potten voor combinatievloeren	8
	Rechthoekige kokerelementen	6
	Metselstenen	18
	Keermuurelementen	5

KOMO-certificatie

Bij de overgebleven fabrikant werden 6 controlebezoeken uitgevoerd in het kader van het KOMO certificaat en bij een andere fabrikant 2 bezoeken voor het Besluit bodemkwaliteit met logo NL-BSB.

Partijkeuringen

In 2016 werden 3 controles uitgevoerd om 2 partijen te keuren.

PRODUCT	NORMATIEF DOCUMENT	AANTAL PARTIJEN
Grachtelementen	PTV 108	1
Straatstenen	NBN B21-311	1

Toekomst

Vooreerst zal in de eerst komende maanden van 2017 extra aandacht moeten besteed worden aan de invoering van de eind 2016 goedgekeurde TR 21-001 en PTV 21-001 voor de betonmetselstenen.

Verder is er de ontwikkeling van een nieuwe PTV 126 en TR 126. In deze nieuwe PTV worden PTV 121 grasbetontegels en PTV 122 waterdoorlatende betonstraatstenen en tegels samengevoegd en uitgebreid met tegels en straatstenen met allerlei vormen en openingen die niet konden gecertificeerd worden onder de bestaande voorschriften.

Ook wordt er reeds gewerkt aan de opmaak van een PTV 109 betonnen afwateringsgoten voor verkeersgebieden voor voertuigenverkeer.

Eveneens wordt samen met Infrabel, Eurostation, TUC rail en andere partijen nagezien welke aanpassingen er nodig zijn aan de PTV 107 alsook de 108 en TR 107 en 108 en voor welke producten er nog voorschriften dienen opgesteld te worden om ze ook te kunnen certificeren.

BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: BE-CERT
- Keuringsinstelling: COPRO, SECO, SPW

Onderwerp van de certificatie

Stortbeton krijgt een BENOR-certificaat op basis van de referentienorm NBN EN 206-1 en het nationaal toepassingsdocument NBN B 15-001. Het BENOR TRA 550 Delen C, P en E maken het mogelijk de referentienormen voor de certificatie van beton en de principes van de BENOR certificatie zoals gedefinieerd door de vzw BENOR gelijktijdig toe te passen.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Staf Devalck**
Productverantwoordelijke: **Luc Verbustel**
Inspecteurs: **Johan Mondelaers en Gaëtan Pluym**

Referentiedocumenten

Voor de BENOR certificatie wordt gebruik gemaakt van volgende documenten:

Technische documenten:

- NBN EN 206-1: 2001 Beton - Deel 1: Specificaties, eigenschappen, vervaardiging en conformiteit + addenda
- NBN B15-001 Beton - Specificaties, eigenschappen, vervaardiging en conformiteit - Nationale aanvulling bij NBN EN 206-1: 2001

Certificatiedocumenten:

- BENOR TRA 550
- Deel C: Reglement voor productcertificatie
- Deel P: Bepalingen voor de producent
- Deel E: Bepalingen voor de externe controle

Nieuws 2016

Aan de hand van opgedane ervaringen en overleg binnen het Bestuurscomité Beton van BE-CERT werd het reglement in november 2016 aangevuld met een rondzendbrief met wijzigingen aan TRA 550 versie 3.1. De belangrijkste wijzigingen voor TRA 550 deel P bepalen de modaliteiten voor productkwaliteit in onderaanneming, rapportering van kalibraties, afrondingsregels van getallen, het onderbrengen van zelfverdichtend beton in een aparte familie en de verwerking van druksterke-resultaten op 28 dagen met enkele aanpassingen rond het begrip referentierecept en transpositieregels.

De belangrijke wijzigingen in deel E handelen over de sancties door de keuringsinstelling gegeven betreffende de beoordeling van het watergehalte en het uitvoeren van een audit met auditverslag en opmerkingenlijst, waarbij de producent binnen de maand een plan met de verbeteringen aan de keuringsinstelling dient te bezorgen die minstens de analyse van de oorzaken, de acties, de uitvoeringstermijnen evenals de verantwoordelijken belast met de uitvoering ervan beschrijft.

Er vinden heel wat coördinatievergaderingen plaats met het certificatieorganisme BE-CERT en met de andere controleorganismen om de interpretatie van het reglement op elkaar af te stemmen en eventuele discussiepunten binnen het reglement uit te klaren.

Een belangrijk aandachtspunt is de opleiding voor mixerchauffeurs en betonpompbedienaars. Zij dienen een erkende opleiding gevolgd te hebben, gevalideerd door een slaagtest om leveringen van beton onder het BENOR merk te mogen uitvoeren. BE-CERT beheert een 'Aanmeldingslijst' voor personen die geen slaagattest kunnen voorleggen.

Chauffeurs dienen door de producent aangemeld te worden. Het doel is het aantal deelnemers voor de verplichte opleiding (buiten PC 124 en zelfstandigen) in kaart te brengen. Sinds 27/07/2016 biedt ERSA (European Road Stars Academy) een erkende opleiding voor betonmixerchauffeurs aan. Betoncentrales dienen hun onderaannemers hiervan te informeren zodat deze werkgevers de op te leiden personen kunnen inschrijven voor de opleiding.

Activiteiten / Evolutie

In 2016 was er een stijging van het aantal productie-eenheden die door COPRO werd geïnspecteerd. Er werden dan ook 99 technische bezoeken uitgevoerd bij de verschillende producenten en 15 bijkomende bezoeken wegens sancties betekend door de certificatie-instelling. Er werden 2 technische bezoeken uitgevoerd voor hydraulisch gebonden mengsels. Er gebeurden ook 16 auditbezoeken van productiecontrolesystemen. Hierbij wordt de inhoud van het HPC onderzocht met inbegrip van de effectieve toepassing van bestaande en gewijzigde instructies en procedures. Gezien het stijgend aandeel in controles ten opzichte van 2015 werd in 2016 ook een nieuwe keurder, Johan Mondelaers, opgeleid.

Toekomst

In 2017 blijft COPRO de dienstverlening rond stortbeton garanderen, net zoals de opvolging van de 'Aanmeldingslijst' voor de opleiding van mixerchauffeurs en betonpompbedienaars.

BENOR-certificatie

- **Certificatie-instelling:** COPRO en BE-CERT

Onderwerp van de certificatie

Wegenbeton is een zeer specifiek beton dat wordt gebruikt bij wegwerkzaamheden. Het moet aan heel specifieke vereisten voldoen omwille van de belangrijke belastingen waaraan het onderworpen is (zoals mechanische lasten, atmosferische invloeden, ...).

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Staf Devalck**
Productverantwoordelijke: **Luc Verbustel**
Inspecteurs: **Johan Mondelaers en Gaëtan Pluym**

Referentiedocumenten

Voor de BENOR certificatie zal gebruik worden gemaakt van volgende referentiedocumenten:

Technische documenten:

- **PTV 850: Technische voorschriften voor ter plaatse gestorte betonmengsels voor cementbetonverhardingen en lijnvormige elementen**

Certificatiedocumenten:

- **TRA 50: Toepassingsreglement voor productcertificatie van wegenbeton onder het BENOR merk**

Nieuws 2016

De certificatie van bouwproducten door middel van vrijwillige keurmerken is reeds goed ingeburgerd. Voor asfaltmengsels bestaat al meer dan 10 jaar een certificatiesysteem. De aanwending van gecertificeerde producten is dan ook een efficiënte methode om de conformiteit van een product met de voorschriften van een bestek na te gaan. Dat certificaat betekent voor bouwheren en producenten een grote stap vooruit. Bedrijven die wegenbeton willen aanbieden investeren kennis, manschappen en tijd in voorstudies rond deze mengsels.

Rekening houdend met de uitvoeringsmodaliteiten van een wegenaanlegproject verdient de continue kwaliteitswaarborg van de betonproductie bijzondere aandacht. De certificatie van wegenbeton omvat alle betonmengsels voor ter plaatse gestorte cementbetonverhardingen en lijn-

vormige elementen. Met het invoeren van het Standaardbestek 250 versie 3.1 in 2014 werd vastgelegd dat alle betonmengsels dienen gecertificeerd te worden. Zo wordt gestreefd naar kwalitatief hoogstaande weginfrastructuur en wordt de reputatie van beton als duurzame en onderhoudsarme oplossing in de wegenbouw versterkt.

De praktische uitwerking van de BENOR certificatie werd toevertrouwd aan COPRO die hiervoor door de vzw BENOR werd aangeduid als sectororganisme (OSO). Samen met BE-CERT neemt COPRO ook de taak van certificatie-instelling op zich (OCI). Voor de BENOR-certificatie zijn de referentiedocumenten PTV 850 en TRA 50.

Eind 2016 werd in de Sectorale Commissie een definitieve lezing van de reglementen uitgevoerd waarbij alle leden hun opmerkingen doorgaven aan COPRO. FedBeton, VlaWeBo en GBV dienden ook een gezamenlijke position paper in met onder andere de bezorgdheden van de producenten over een veelvoud aan voorstudies en inspectiebezoeken tijdens de toelatings- en vergunningsperiode. Om hieraan een oplossing te bieden werden werkbare toleranties in de reglementen geïntegreerd zodat binnen technologisch aanvaardbare grenzen de samenstellingen kunnen worden bijgesteld of door middel van het uitvoeren van een verificatie kan overgestapt worden op een nieuw mengsel ten opzichte van de nominale formules vermeld in de oorspronkelijke verantwoordingsnota. Een verificatie is een beperkte voorstudie waarbij bepaalde proeven uit de oorspronkelijke voorstudie kunnen gerecupereerd worden.

Activiteiten / Evolutie

Eind 2016 werd na drie jaar het overleg rond de reglementen in de Sectorale Commissies na intense discussies zo goed als afgerond. De Sectorale Commissie Wegenbeton kwam in 2016 maar liefst 11 keer samen, samengesteld met vertegenwoordigers van alle belanghebbenden: openbare instellingen uit de drie gewesten (AWV, SPW, Brussel Mobiliteit), fabrikanten en gebruikers (VlaWeBo, FWEV, Fedbeton, Groen Beton) en experts (OCW, SECO, Febelcem, BE-CERT, COPRO).

De eerste vergaderingen van de Sectorale Commissie vonden plaats in 2014. In 2015 werd het technisch referentieel PTV 850 goedgekeurd. Hierin staan de specifieke eisen, kenmerken en beproevingsmethoden voor wegenbeton en werd ook een classificatie gemaakt voor elk typebestek (standaardbestek 250, qualiroutes, CCT 2011). In 2015 werd gewerkt aan RNR 06, reglementaire nota voor technische fiches, verantwoordingsnota's en

voorstudies voor wegenbeton, en RNR 07, reglementaire nota voor ijkingen, kalibratie en controle van productie-, controle-, meet- en beproevingsuitrusting bij certificatie van wegenbeton. Deze werden afgewerkt in 2016 samen met TRA 50, het toepassingsreglement voor de productcertificatie van wegenbeton onder het BENOR merk.

Sectorale Commissie

Voorzitter: **Anne Beeldens (OCW)**
Secretaris: **Luc Verbustel (COPRO)**
Leden: **Margo Briessinck (AWV), Pierre Nigro (SPW), Bart Christiaens (FWEV), Willy Goossens (GBV), Steven Schaerlaekens (Fedbeton), Geert Lambert (VlaWeBo), Ann Van Gucht (BE-CERT), Luc Rens (Febelcem) en Caroline Ladang (SECO)**

Toekomst

Vanaf de definitieve goedkeuring van de reglementen in 2017 zullen producenten kunnen starten met de certificatie en het uitvoeren van de voorstudies van hun betonmengsels waarbij de resultaten worden vastgelegd in een verantwoordingsnota. De verantwoordingsnota omvat de gedetailleerde samenstelling van het betonmengsel, de kenmerken van de grondstoffen, alle resultaten van de voorstudie en het toepassingsgebied (manuele of machinale verwerking, de mogelijke oppervlakbehandelingen). Na goedkeuring van deze verantwoordingsnota door de certificatie-instelling wordt het mengsel geregistreerd bij de overheid en maakt de producent aan de hand van een sjabloon een technische fiche op die dan verschijnt op het COPRO extranet.

COPRO is alvast klaar om de certificering op te volgen. Inspecteurs Johan Mondelaers die de Sectorale Commissies rond de reglementen deels heeft opgevolgd en Gaëtan Pluym, werken hun opleiding af. Zo zal het team Beton van COPRO in 2017 naast geprefabriceerd beton en stortbeton, ook concreet aan de slag gaan op het terrein rond wegenbeton.

BETON / Zwavelbeton

COPRO-certificatie

- **Certificatie-instelling:** COPRO

Onderwerp van de certificatie

Zwavelbeton is 100% 'Cradle to cradle': recycleerbaar, uniek voor een bouw materiaal. Als je zwavelbeton breekt, opwarmt, hersmelt (135°C) en vervolgens terug in een vormuitrusting giet, dan creëer je een eindproduct met dezelfde kwaliteit en dezelfde eigenschappen. Dit proces kan je blijven herhalen omdat de gebruikte zwavel bestaat uit 99,95% zuivere elementaire zwavel S wat blijft bestaan als S.

Tijdens de 'levenscyclus' van zwavelbeton wordt veel minder energie verbruikt in vergelijking met keramische producten of cementbeton, met een lage CO² footprint. Sinds de verplichte ontzwalling van aardgas en andere brandstoffen is het aanbod van zwavel groter geworden dan de vraag. Deze groeiende reststofstroom kent in West-Europa betrekkelijk weinig nuttige toepassingen.

Nieuws 2016

De toepassing van zwavelbeton voor rioleringen werd in 2016 getest.

Sinds 1996 bestaat er een subsidiebesluit voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen in Vlaanderen. Gemeenten en rioolbeheerders moeten voor hun openbare werken gebruik maken van gekeurde materialen. De keuringen gebeuren op basis van normen en reglementen, maar die waren voor zwavelbeton niet beschikbaar. In 2014 werd daarom een adviesraad opgericht om hiervoor een technisch voorschrift te schrijven, onder leiding van COPRO. De adviesraad bevat vertegenwoordigers van de openbare instellingen (Agentschap Wegen en Verkeer afdeling Wegenbouwkunde, Aquafin, Infrac), de fabrikanten (De Bonte, Shell), de gebruikers (Grontmij, Beroepsverenigingen van onderzoekslaboratoria) en de experts (OCW, Probeton, KU Leuven, UGentLaboMagneel, COPRO).

Op 10 oktober 2015 werd, na anderhalf jaar voorbereiding en soms pittig overleg, deel 1 "geprefabriceerde toegangsputen en verbindingsputen van ongewapend zwavelbeton" van de nieuwe PTV 823 goedgekeurd. In een later stadium volgen nog: deel 2 "buizen en hulpstukken van ongewapend zwavelbeton" en deel 3 "aanverwante producten in ongewapend zwavelbeton". Gewapende en vezelgewapende toepassingen werden nog niet behandeld vermits het onderzoek naar het gedrag ervan nog lopende is.

Om de transparantie met andere soortgelijke producten te bevorderen, werd gekozen voor een artikelopbouw conform NBN EN 476 "algemene voorwaarden voor rioleringsonderdelen", NBN EN 1917 en NBN B21-101 "toegangsputen en verbindingsputen van ongewapend, van staalvezelbeton en van gewapend beton".

Om de duurzaamheid van dit nieuwe product te bewijzen, onderging het materiaal tal van testen waarvan de chemische bestandheid, de mechanische sterkte en de "Darmstadt"-erosietest de belangrijkste zijn. Omdat al deze onderzoeken versnelde simulaties zijn, werd beslist om, onder supervisie van Aquafin en de adviesraad, 5 proefprojecten, geografisch verspreid over Vlaanderen, te plaatsen op locaties (meestal in de buurt van een persleiding) waar er een hoge biogene zwavelzuuraantasting is. Deze proefprojecten situeren zich in Diest, Lanaken, Blankenberge, Ardoioe en in Gellik. 5 zwaar aangetaste inspectieputten werden hiervoor vervangen door putten in zwavelbeton.

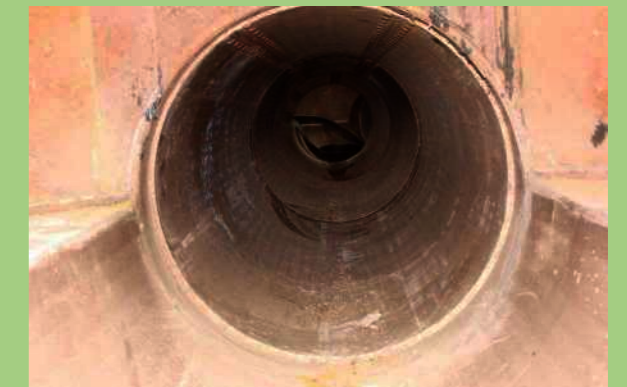
In deze putten worden een aantal stalen net boven de waterspiegel opgehangen, om achteraf te beproeven en te vergelijken met de resultaten van identieke stalen die in een labo bewaard worden. In 2016 werden in vakblad Riorama de resultaten gepubliceerd van dit eerste zeer specifiek proefproject rond geprefabriceerde putten voor DWA-afvoer in situ.

Activiteiten / Evolutie

Zwavelbeton heeft duidelijk een groot aantal voordelen. Het is geschikt voor chemisch agressieve omgevingen. Het heeft een buitengewoon glad oppervlak met een zeer dichte structuur; zodat er geen poriën zijn waarlangs water kan indringen. Het product heeft een snelle sterkteontwikkeling (tot 80% van de eindsterkte in één uur) waardoor het ook interessant is voor zeer diverse toepassingen. Het laat zich ook goed mengen met kleurstoffen, waardoor toepassingen in felle kleuren mogelijk zijn. Het product wordt nu al op een aantal locaties in Europa succesvol in productie genomen, niet alleen voor de productie van tegels en tuinproducten maar ook in betonmaterialen voor zeeweringen en voor de spoorwegindustrie. Zo zijn er een aantal nieuwe producten mogelijk die aansluiten bij de certificaten waar binnen COPRO nu reeds wordt aan gewerkt.

Toekomst

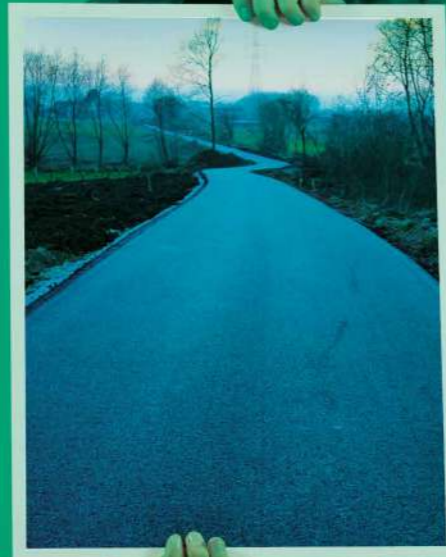
Het is de wens van de fabrikanten dat hun nieuwe producten worden vergeleken met de huidige producten en dezelfde kwaliteitsproeven ondergaan. Het beton-team van COPRO is alvast klaar om deze nieuwe ontwikkelingen verder op te volgen en de certificering te begeleiden.

// COPRO, de weg naar kwaliteit //

ANDI CROMBEZ
Inspecteur sector asfalt

ASFALT / Asfaltmengsels

Begin 2016 verliet Nico Torck ons team na meer dan tien jaar trouwe dienst als o.a. inspecteur voor asfaltmengsels. In juli 2017 startte Xavier Sevenants als inspecteur bij COPRO. Xavier is afkomstig uit de stad van Ambiorix en zal voornamelijk de producenten uit die regio voor zijn rekening nemen.

Referentiedocumenten

- TRA 64 versie 4.0: Toepassingsreglement voor asfaltmengsels voor de wegenbouw of voor de waterbouw.
- RNR 01 versie 5.0: Reglementaire Nota voor technische fiches, verantwoordingsnota's en voorstudies
- RNR 02 versie 5.0: Reglementaire Nota voor ijking, kalibratie en controle

Nieuws 2016

In 2016 waren er op het vlak van asfalt geen bijzondere evoluties. Ook qua wijzigingen in soorten asfaltmengsels gebeurde er weinig. Naast de personeelwissel bij COPRO, viel het ook op dat er veel personeelwissels plaatsvonden bij de producenten. Bekende gezichten gingen op pensioen, nieuwe mensen werden aangeworven, laboranten of kwaliteitsverantwoordelijken kregen andere taken of gingen op zoek naar groener gras bij een andere firma.

De Europese productnormen werden in 2016 vernieuwd. Tot op heden heeft de Europese Normalisatiecommissie CEN deze nieuwe versies nog niet bekrachtigd. Meer hierover in de rubriek over bitumineuze mengsels.

Activiteiten / Evolutie

In 2016 waren er 21 certificaathouders.

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Certificatie van asfaltmengsels voor wegenbouw en waterbouw.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Dirk Lacaeyse
Productverantwoordelijke: Koen Van Daele
Inspecteurs (in volgorde van anciënniteit):
Andie Dedoncker, Andi Crombez, Erik Ansingh,
Jordy Van Dam en Xavier Sevenants

ASFALT / Asfaltmengsels

Asfaltmengsels in cijfers:

Gecertificeerde asfaltmengsels

	FEBRUARI 2017	MAART 2016	JANUARI 2015	FEBRUARI 2014
VOLGENS NORM	AANTAL GEWAARMERKTE TECHNISCHE FICHES			
EN 13108-1 asfaltbeton	1.447	1.469	1.193	853
EN 13108-2 asfaltbeton voor zeer dunne lagen	15	14	17	17
EN 13108-4 warm gewalst asfalt	0	0	0	1
EN 13108-5 steenmestiekasfalt	196	284	247	204
EN 13108-7 zeer open asfaltbeton	130	123	106	91
Geen (niet-genormaliseerd mengsel)	481	553	635	627
Totaal	2.269	2.443	2.198	1.793

Tot de niet-genormaliseerde mengsels behoren zandafalt, asfaltmestiek en GOSA (voor waterwegen) of klassieke mengsels die om een of andere reden niet onder het toepassingsgebied van een norm vallen.

Het aantal gecertificeerde technische fiches is in tegenstelling tot de voorbije jaren afgenomen, voornamelijk als gevolg van een vrij groot aantal SMA-mengsels waarvan de geldigheidsduur verstreek.

	FEBRUARI 2017	MAART 2016	JANUARI 2015	FEBRUARI 2014
VOLGENS BESTEK	AANTAL GEVALIDEERDE TECHNISCHE FICHES			
SB 250 3.1	370	321	31	-
SB 250 2.2	459	770	809	613
SB 250 2.1	44	52	80	154
CCT Qualiroutes (2016)	26	0	-	-
CCT Qualiroutes (2011-2012)	146	215	203	114
CCT RW99 (2009)	0	16	47	62
CCT 2011	0	0	0	0
SB 260 1.0	8	7	5	0
SB 230 1.0	0	2	2	4
Bijzonder bestek	9	10	40	37
Geen (niet-gespecificeerd mengsel)	1.203	1.122	1.040	850
Totaal	2.269	2.443	2.198	1.793

Het totaal komt niet overeen met de som van bovenstaande cijfers omdat het mogelijk is om één technische fiche te laten gelden voor meerdere bestekken. Voor het totaal tellen dergelijke fiches slechts voor één technische fiche.

Zoals te verwachten was, blijft het aantal mengsels volgens SB 250 versie 3.1 toenemen. Van een vrij groot aantal technische fiches volgens SB 250 2.2 en 2.1 is de geldigheid in het afgelopen jaar verstreken. De technische fiches volgens SB 250 versie 2.1 zijn, op één mengsel na, fiches van toplagen met asfaltgranulaat. De geldigheid van deze technische fiches zal in de komende twee jaar verstrijken. Het aantal niet-gespecificeerde (privé) mengsels blijft helaas ook verder toenemen.

Het aantal technische fiches per productie-eenheid varieert heel sterk, gaande van producenten met 33 tot 166 verschillende technische fiches. Gemiddeld beschikt een productie-eenheid momenteel over 108 technische fiches.

In 2016 werd er iets meer asfalt geproduceerd dan het jaar ervoor (3.370.996 ton in 2015).

De tendensen zijn meer APO, AVS, APT, BBTM, SMA en ZOA, tegenover minder AB-3, grave-bitume, GOSA en opvallend minder niet-gespecificeerd (privé) asfaltbeton.

Het percentage van asfaltmengsels geproduceerd met asfaltgranulaat daalde licht ten opzichte van de vorige jaren (60% in 2015).

Asfaltproductie

TYPE ASFALTMENGSEL	ZONDER ASFALT-GRANULAAT (ton)	MET ASFALTGRANULAAT (ton) (%)	TOTAAL (ton)
Asfaltbeton	912.334	1.999.395 69	2.911.729
'type 1'	16.076	0	16.076
'APO'	26.893	1.000.368 97	1.027.261
'type 3'	34.577	232.843 87	267.420
'type 4'	561.568	27.356 5	588.924
'type 5'	67.018	0	67.018
Tussenlaag voor beton (ABT)	23.246	0	23.246
Asfalt met verhoogde stijfheid (AVS, EME)	0	359.612 100	359.612
Type 8'	0	0	0
'APT'	30.827	0	30.827
Asfalt voor fundering (GB, schraal asfalt)	33	9.701 100	9.734
Niet-gespecificeerd ('privé')	152.008	369.516 71	521.524
Asfaltbeton voor zeer dunne lagen:	21.835	0	21.835
Asfalt voor zeer dunne lagen (BBTM)	21.774	0	21.774
Niet-gespecificeerd ('privé')	61	0	61
Steenmestiekasfalt:	504.416	0	504.416
SMA	492.190	0	492.190
Niet-gespecificeerd ('privé')	9.226	0	9.226
Zeer open asfaltbeton:	29.958	0	29.958
ZOA	8.905	0	8.905
RMTO	0	0	0
Niet-gespecificeerd ('privé')	21.053	0	21.053
Asfaltbeton voor ultra dunne lagen:	0	0	0
RUMG	0	0	0
SME	0	0	0
Niet-gespecificeerd ('privé')	0	0	0
Diversen:	16.785	0	16.785
Open steenasfalt (GOSA)	12.298	0	12.298
Zandafalt	4.487	0	4.487
Grindzandafalt	0	0	0
Totaal	1.485.328	1.999.395 57	3.484.723

ASFALT / Asfaltmengsels

	2016	2015	2014
Verbruik van asfaltgranulaat (ton)	881.000	907.500	865.810
Productie van asfalt met asfaltgranulaat (ton)	1.999.395	2.010.361	2.013.644
Percentage asfaltgranulaat in mengsels met herbruik (%)	44%	45%	43%

Het gemiddelde percentage asfaltgranulaat dat in asfaltmengsels met recyclage wordt gedoseerd is in vergelijking met de voorbije jaren nagenoeg stabiel gebleven.

TYPE ASFALTMENGSEL	ZONDER ASFALTEGRANULAAT	MET ASFALTEGRANULAAT	TOTAAL
Gespecificeerd (volgens een bestek)	1.286.195	1.629.879	2.916.074
Niet-gespecificeerd ('privé')	199.133	369.516	568.649

Het aandeel privé-mengsels daalde in 2016 verder naar 16% (22% in 2014 en 20% in 2015).

Het aandeel van de mengsels met recyclage bij de gespecificeerde mengsels bedroeg 56% in 2016, wat een lichte daling is ten opzichte van 2015 (59%). Het aandeel mengsels met recyclage bij de privé-mengsels bedroeg 65% en bleef daarmee nagenoeg onveranderd ten opzichte van 2015 (64%).

Geproduceerd tonnage (duizend ton)

Productie/centrale (duizend ton)

ASFALT / Asfaltmengsels

Inspecties

De frequentie van de inspecties is opgenomen in het toepassingsreglement TRA 64. Per geproduceerde 20.000 ton wordt een vergelijkende proef uitgevoerd. Het resultaat van de producent wordt vergeleken met het resultaat bekomen door een geaccrediteerd extern controlelaboratorium. De frequentie waarmee COPRO proeven bijwoont bij een producent bedraagt één per 5.000 ton.

INSPECTIES VOOR ASFALTMENGSELS	AANTAL 2016	AANTAL 2015	AANTAL 2014
Inspecties voor asfaltmengsels op de productie-eenheid	485	477	518
Inspecties voor monsterneming en/of beproeving van nietgecertificeerde aggregaten	40	44	46
Inspecties voor bijwonen van door de fabrikant uitgevoerde kalibraties	76	72	62
Inspecties voor bijwonen van proeven in het kader van de voorstudies	108	130	125
Andere: informatieve bijeenkomsten, nutteloze inspecties, bijkomende inspecties, opstartinspecties en inspecties in de proefperiode	94	286	76
Totaal	803	1.009	827

PROEVEN	AANTAL 2016	AANTAL 2015	AANTAL 2014
Asfaltmengsels:			
Vergelijkende proeven door een extern laboratorium	184	180	344
Door de fabrikant uitgevoerde proeven in het bijzijn van COPRO	675	629	674
Niet-gecertificeerde aggregaten:			
Door de fabrikant uitgevoerde korrelverdeling in het bijzijn van COPRO	47	57	70
Door de fabrikant bepaald kenmerk (excl. korrelverdeling) in het bijzijn van COPRO	7	29	27
Door een extern laboratorium bepaald kenmerk (excl. korrelverdeling) op monster genomen in het bijzijn van COPRO	39	47	47

Adviesraad

Voorzitter: Ann Vanelstraete (OCW)
Secretaris: Koen Van Daele (COPRO)
Leden: Bart Beaumesnil (OCW), Chantal Flemal (SPW), Dieter Seghers (AWV Wegenbouwkunde), Dirk Christianen (BVA), Dirk Lacaeyse (COPRO), Erik Keijers (BVA), Johan Trigallez (BVA), Johan Vanhollebeke (BVA), Noël Vanhollebeke (BVA), Pierre Hontoy (SPW), Pierre-Paul Modde (BVA), Philippe Keppens (AWV Wegenbouwkunde) en Robert Tison (AWV Antwerpen)

Toekomst

In 2017 verwacht COPRO dat zowel het aantal certificaathouders als de geproduceerde hoeveelheden ongewijzigd zullen blijven.

Ook zal COPRO in 2017 een nieuwe versie van het reglement TRA 64 opstellen. Inhoudelijk zal er weinig wijzigen, maar er zullen wel structurele veranderingen in worden aangebracht. De producteisen zullen bovendien uit het reglement worden gehaald en in een afzonderlijke PTV worden ondergebracht. Op die manier zullen de regels voor de certificatie en de producteisen elk in een apart document terug te vinden zijn.

ASFALT / Asfaltgranulaten

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Certificatie van asfaltgranulaten voor hergebruik in bitumineuze mengsels.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Dirk Lacaeyse
Productverantwoordelijke: Jordy Van Dam
Inspecteurs: De inspecties in het kader van de certificatie van asfaltgranulaten worden uitgevoerd door het asfaltteam.

Begin 2016 werden we verrast door het vertrek van onze collega Nico Torck. Nico was gedurende meer dan tien jaar actief als inspecteur en later productverantwoordelijke voor asfaltgranulaat. Het was jammer deze gewaardeerde collega te verliezen. Ondertussen heeft Jordy Van Dam deze functie overgenomen.

Referentiedocumenten

- TRA13 versie 4.0: Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het COPRO-merk voor asfaltgranulaten voor hergebruik in bitumineuze mengsels
- NBN EN 13108-8:2005: Bitumineuze mengsels - Materiaalspecificaties - Deel 8: Asfaltgranulaat

In 2016 werd de nieuwe versie van de Europese norm gepubliceerd. Tot op heden heeft de Europese Normalisatiecommissie CEN deze nieuwe versie nog niet bekrachtigd en mag deze dus nog niet worden toegepast. Dat is jammer, want de nieuwe versie zorgt op heel wat punten voor kleine verbeteringen.

Nieuws 2016

In 2016 kwam de problematiek van de onzuiverheden in asfaltgranulaten meer dan anders aan bod. Het doel bij het recyclen van oud asfalt is dat het materiaal zo zuiver mogelijk is en dus uit zoveel mogelijk asfalt bestaat. Dit lukte tot recent vrij goed. Sinds enkele jaren wordt echter steeds meer asfalt opgefreesd waarin destijds

wapeningsnetten werden gebruikt om het asfalt te versterken. Deze wapeningen kunnen bestaan uit o.a. geogrids, geotextielen, staal of glasvezel en zitten na het opfrozen in kleine stukken in het asfaltpuin. In het bestek werd de aanwezigheid van deze materialen tot nu toe volledig verboden.

Om tot een praktische en flexibele aanpak te komen kaartte de beroepsvereniging van de asfaltproducenten BVA deze problematiek aan bij de Vlaamse Overheid. Eind 2016 werd dit grondig bekeken, wat begin 2017 heeft geleid tot een aanpassing van de voorschriften.

Activiteiten / Evolutie

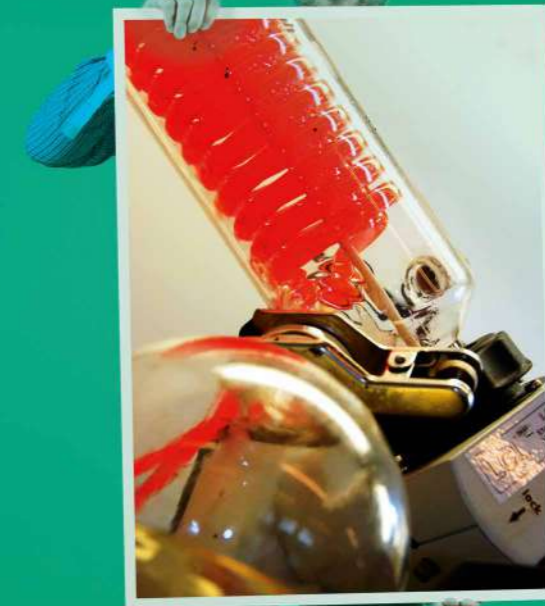
In 2016 waren er 22 certificaathouders.

Asfaltgranulaat in cijfers

KLASSE	2016	2015	2014
Super-homogeen asfaltgranulaat (klasse HE)	844.935 ton	852.088 ton	882.929 ton
Homogeen asfaltgranulaat (klasse H)	99.748 ton	79.449 ton	84.977 ton
Totaal	944.683 ton	931.537 ton	967.906 ton

INSPECTIES VOOR ASFALTGRANULATEN	AANTAL 2016	AANTAL 2015	AANTAL 2014
Uitgebreide inspecties (zelfcontrole nakijken + bijwonen proeven)	103	87	94
Inspecties enkel voor bijwonen proeven	130	115	123
Andere: sanctionele inspecties, extra inspecties voor bijwonen tegenproeven	24	81	55
Totaal	257	283	272

XAVIER SEVENANTS
Inspecteur asfaltmengsels en asfaltgranulaten

In 2016 werd ongeveer 945.000 ton asfaltgranulaat geproduceerd (waarvan 881.058 ton verbruikt voor asfaltproductie). Ten opzichte van 2015 is dit ongeveer gelijk gebleven. De grootste producent van asfaltgranulaat heeft in 2016 maar liefst 95.000 ton asfaltpuin omgezet tot hoogwaardig, extra-homogeen asfaltgranulaat. Het aandeel van extra-homogeen asfaltgranulaat bedroeg 89%, wat iets minder is dan in 2015. De reden hiervoor is dat in 2016 één producent aanzienlijk veel meer homogeen asfaltgranulaat (klasse H) heeft geproduceerd.

Inspecties

In 2016 werden er 257 inspecties uitgevoerd, een lichte daling ten opzichte van het jaar voordien. Dit lagere aantal is te verklaren door het feit dat in 2015 een groot aantal bijkomende inspecties werden uitgevoerd. Tijdens de inspecties werden er in totaal 110 monsters genomen voor vergelijkende proeven op het geproduceerde asfaltgranulaat. Dit is iets meer dan het jaar voordien.

Er werden 173 analyses uitgevoerd onder toezicht van COPRO. Bijkomend werden 12 analyses uitgevoerd onder toezicht van COPRO, in het kader van verschillende sancties. Voor extra-homogene stapels (klasse HE) is de frequentie voor het bijwonen van analyses dubbel zo hoog als voor de "gewone" homogene stapels (klasse H).

Adviesraad

Voorzitter: Ann Vanelstraete (OCW)
Secretaris: Jordy Van Dam (COPRO)
Leden: Ann Vanelstraete (OCW), Anja Lahousse (BVA), Dirk Christianen (BVA), Joëlle De Visscher (OCW), Chantal Flémal (SPW), Pierre Hontoy (SPW), Philippe Keppens (AWV Wegenbouwkunde), Pierre-Paul Modde (BVA), Robert Tison (AWV Antwerpen), Johan Vanhollenbeke (BVA), Noël Vanhollenbeke (BVA), Hans Van de Craen (BVA), Erik van de Velde (Beroepsvereniging van laboratoria), Karel Vermeren (Groepering Belgische Autonome Laboratoria), Dirk Lacaeyse (COPRO) en Jordy Van Dam (COPRO)

Toekomst

In 2017 verwacht COPRO dat zowel het aantal certificaathouders als de geproduceerde hoeveelheden ongewijzigd zullen blijven. Ook zal COPRO in 2017 een nieuwe versie van het reglement TRA 13 opstellen. Inhoudelijk zal er weinig wijzigen, maar er zullen wel structurele veranderingen in worden aangebracht. De producteisen zullen bovendien uit het reglement worden gehaald en in een afzonderlijke PTV worden ondergebracht. Op die manier zullen de regels voor de certificatie en de producttechnische eisen elk in een apart document terug te vinden zijn.

ASFALT / Gietasfalt

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Certificatie van gietasfalt voor verhardingen, watergreppels, herstellingen, afdichtingslagen en beschermingslagen voor bruggen, alsook gietasfalt voor gebruik bij waterwegen.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Dirk Lacaeyse
Productverantwoordelijke: Andie Dedoncker
Inspecteurs: De inspecties in het kader van de certificatie van gietasfalt worden uitgevoerd door alle keurders van het asfaltteam.

Referentiedocumenten

Reglementen:

- TRA 65 versie 5.0: Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het COPRO-merk voor gietasfalt
- RNR 01 versie 5.0: Reglementaire Nota voor technische fiches, verantwoordingsnota's en voorstudies
- RNR 02 versie 5.0: Reglementaire Nota voor ijking, kalibratie en controle

Nieuws in 2016

In 2016 werd de nieuwe versie van EN 13108-6 gepubliceerd. Tot op heden heeft de Europese Commissie deze nieuwe versie nog niet bekrachtigd. De versie van 2006 blijft dus nog van toepassing.

Activiteiten / Evolutie

Momenteel beschikken 5 producenten over een COPRO-certificaat. In de loop van 2016 heeft één producent een aanvraag ingediend tot het behalen van het COPRO-certificaat voor gietasfalt.

Gecertificeerde mengsels

	eind februari 2017	eind februari 2016	eind februari 2015	eind februari 2014
Volgens bestek	Aantal gevalideerde technische fiches			
SB250 (2.2)	4	8	23	23
SB250 (3.1)	26	19	0	0
CCT Qualiroutes	11	13	10	8
Geen	56	56	40	63
Totaal	87	85	69	86

	eind februari 2017	eind februari 2016	eind februari 2015	eind februari 2014
Volgens norm	Aantal gevalideerde technische fiches			
EN 13108-6	35	37	31	49
EN 12970	20	15	9	7
Niet-genormaliseerd mengsel	32	33	29	30
Totaal	87	85	69	86

Bovenstaande tabel geeft de verdeling van de gevalideerde technische fiches weer volgens de normen. We merken dat het totaal aantal gevalideerde technische fiches weinig is veranderd.

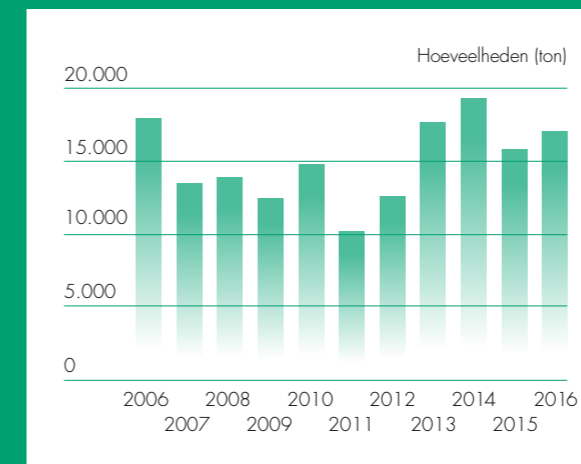
Gietasfalt in cijfers

De gecertificeerde gietasfaltproducenten waren eind 2016 goed voor een verkoop van 17.352 ton. Dit is een toename van 8% ten opzichte van 2015.

VOLGENS BESTEK	HOEVEELHEID IN 2016	HOEVEELHEID IN 2015	HOEVEELHEID IN 2014	HOEVEELHEID IN 2013
SB250 (2.2)	2.468 ton (14%)	9.785 ton (61%)	9.030 ton (47%)	5.816 ton (33%)
SB250 (3.1)	8.637 ton (50%)	146 ton (1%)	0 ton	0 ton
CCT Qualiroutes	3.158 ton (18%)	1.364 ton (8%)	2.872 ton (15%)	1.770 ton (10%)
Geen (niet-gespecificeerd mengsel)	3.089 ton (18%)	4.757 ton (30%)	7.322 ton (38%)	10.079 ton (57%)
Totaal	17.352 ton	16.052 ton	19.224 ton	17.665 ton

Het totale aandeel van het gecertificeerde gietasfalt (gietasfalt dat voldoet aan een bestek) in de totale productie blijft jaar na jaar verder toenemen. Onderstaande grafiek geeft de evolutie weer van de hoeveelheid COPRO-gecertificeerd gietasfalt voor de periode 2006-2016.

Verkoopvolutie gecertificeerd gietasfalt 2006-2016

Inspecties

In 2016 werden er in totaal 95 inspecties uitgevoerd bij de gecertificeerde gietasfaltproducenten.

INSPECTIES VOOR GIETASFALT	AANTAL
Monsternemingen op de werf	41
Nazicht van de zelfcontrole + bijwonen van proeven op gietasfalt	25
Inspecties voor bijwonen van door de producent uitgevoerde kalibraties	3
Inspecties voor monsterneming en/of beproeving van niet-gecertificeerde aggregaten	4
Andere: informatieve bijeenkomsten, nutteloze inspecties, bijkomende inspecties, opstartinspecties en inspecties in de proefperiode	22

Adviesraad / Werkgroepen

De Adviesraad Gietasfalt is niet samengekomen in 2016. COPRO is lid van de subwerkgroep over gietasfalt van het Belgisch spiegelcomité van CEN/TC227/WG1. Deze vergaderde niet in 2016.

Toekomst

In 2017 verwacht COPRO dat zowel het aantal certificaathouders als de geproduceerde hoeveelheden zullen toenemen. Naar alle verwachting zal het tonnage van gecertificeerd gietasfalt in 2017 verder stijgen. Het grootste project in 2017 zal de aanleg van de A11 zijn, een nieuwe snelweg tussen de N31 in Brugge en de N49 in Westkapelle. Het gietasfalt zal er voornamelijk worden toegepast op de verschillende brugdekken en viaducten. COPRO zal er de monsternemingen uitvoeren. Daarnaast zullen besturen omwille van hun beperkte budgetten meer herstellingen en onderhoud laten uitvoeren in 2017. Hierdoor zal de vraag naar gecertificeerd gietasfalt nog verder stijgen.

Ook zal COPRO in 2017 een nieuwe versie van het reglement TRA 65 opstellen. Inhoudelijk zal er weinig wijzigen, maar er zullen wel structurele veranderingen in worden aangebracht. De producteisen zullen bovendien uit het reglement worden gehaald en in een afzonderlijke PTV worden ondergebracht. Op die manier zullen de regels voor de certificatie en de producttechnische eisen elk in een apart document terug te vinden zijn.

ASFALT / Bitumineuze mengsels

CE-markering

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Asfaltmengsels en gietasfalt voor wegen en andere met verkeer belaste zones.

Nieuws 2016

2016 bracht ons enkele nieuwe proefmethodes, maar vooral een reeks volledig nieuwe productnormen. Ook de bijhorende normen voor typekeuring, FPC en asfaltgranulaat werden vernieuwd. Helaas besliste de Europese Normalisatiecommissie CEN om deze nieuwe normen niet te bekrachtigen. Ze kunnen daarom voorlopig nog niet worden toegepast. Hopelijk wordt dit probleem zo snel mogelijk opgelost.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Dirk Lacaeyse
Productverantwoordelijke: Dirk Lacaeyse
Auditor: Dirk Lacaeyse

Referentiedocumenten

In 2016 werden nog steeds de volgende technische documenten gebruikt:

- EN 13108-1: Bitumineuze mengsels - Materiaalspecificaties - Deel 1: Asfaltbeton
- EN 13108-2: Bitumineuze mengsels - Materiaalspecificaties - Deel 2: Asfaltbeton voor zeer dunne lagen
- EN 13108-5: Bitumineuze mengsels - Materiaalspecificaties - Deel 5: Steenmastiekasfalt
- EN 13108-6: Bitumineuze mengsels - Materiaalspecificaties - Deel 6: Gietasfalt
- EN 13108-7: Bitumineuze mengsels - Materiaalspecificaties - Deel 7: Zeer open asfaltbeton
- EN 13108-21: Bitumineuze mengsels - Materiaalspecificaties - Deel 21: Fabrieksproductiecontrole

Certificatiedocumenten:

- CE 64-65 AVCP 2+ versie 2.0: Reglement voor certificatie in het kader van CE-markering AVCP-systeem 2+: Conformiteitscertificatie van de Productiecontrole in de Fabrik voor Bitumineuze Mengsels

Activiteiten / Evolutie

In 2016 bleef het aantal door COPRO geattesteerde producenten op 27, verdeeld over de gewesten als volgt: 1 Brusselse producent, 9 Waalse producenten en 17 Vlaamse producenten. Ook het aantal uitgevoerde audits bleef dus ongewijzigd.

Werkgroepen

COPRO werkt actief mee aan de verbetering van de Europese normen en dit zowel op Belgisch als op Europees niveau. Concreet wordt er deelgenomen aan de volgende werkgroepen:

- E227: het Belgisch Spiegelcomité voor producten voor wegen
- E227/WG1: de Belgische Spiegelcomités voor asfaltmengsels en gietasfalt
- E227/WG1/TG2: het Belgisch Spiegelcomité voor de proefmethodes
- CEN/TC227/WG1: de Europese werkgroep voor bitumineuze mengsels
- CEN/TC227/WG1/TG4: de Europese taakgroep voor de kwaliteitsnormen; de werkgroep vergaderde niet in 2016

Toekomst

We verwachten dat we in 2017 zullen overschakelen op de nieuwe reeks productnormen en aanverwante normen. Deze normen zorgen op heel wat punten voor verbetering of verduidelijking. Grote wijzigingen op vlak van de productkenmerken, de typekeuring of de FPC hoeven we niet te verwachten. Ondertussen is er wel een probleem gerezen met de Europese Normalisatiecommissie CEN, waardoor de nieuwe productnormen nog niet gebruikt mogen worden voor de prestatieverklaring van de producten. Een absurde situatie die ten vroegste in 2018 zal worden opgelost. In afwachting is het wel al toegestaan om de vernieuwde normen toe te passen in het kader van de FPC. Ongetwijfeld zullen in 2017 ook enkele proefmethodes worden herzien.

ASFALT / Oppervlaktebehandelingen

CE-markering

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

De CE-markering voor oppervlaktebehandelingen is van toepassing op de conformiteitscertificatie in het kader van de Bouwproductenverordening, waarvoor de CE-markering systeem AVCP 2+ van toepassing is. Concreet gaat het om bestrijkingen en slemlagen voor het onderhoud van wegen. Oppervlaktebehandelingen worden gebruikt om bestaande wegen te herstellen en om hun levensduur te verlengen. Het is een relatief goedkope techniek.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Dirk Lacaeyse
Productverantwoordelijke: Andie Dedoncker
Auditors: Andie Dedoncker en Dirk Lacaeyse

Referentiedocumenten

Productnormen:

- EN 12271 (2006): Oppervlaktebehandeling van verhardingsoppervlakken - Eisen
- EN 12273 (2008): Slems - Voorschriften

Reglement:

- R/CE2+ 62 versie 2.0

Activiteiten / Evolutie

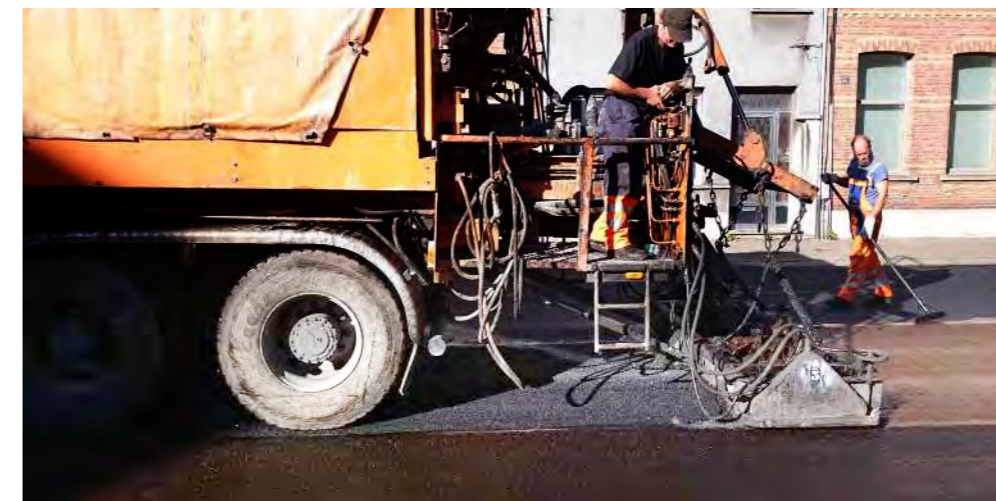
Er zijn geen veranderingen wat betreft het aantal certificaathouders. De huidige 11 certificaathouders zijn terug te vinden via de website van COPRO. In 2016 werden er 13 audits en 10 vervolgaudits (om een audit verder te zetten) uitgevoerd.

Werkgroepen

COPRO is nog steeds actief in twee werkgroepen, namelijk het Belgisch Spiegelcomité E227 en een werkgroep voor oppervlaktebehandelingen. Beide worden georganiseerd door het OCW.

Toekomst

In 2017 verwacht COPRO dat het aantal certificaathouders ongewijzigd zal blijven. Zolang de Europese productnormen voor oppervlaktebehandelingen geharmoniseerd blijven en de CE-markering verplicht blijft, verwachten we hier geen grote wijzigingen.

ASFALT / Bitumen en bitumineuze bindmiddelen

Bitumen en bitumineuze bindmiddelen	
Reglementaire markering	Vrijwillige productcertificatie
CE	COPRO
	Bitumen
Bitumen en bitumineuze bindmiddelen	PmB
	Emulsies en vloeibitumen
	Natuurasfalt

CE-markering

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Het systeem van CE conformiteitsattestering voor de producten van voormelde normen, is het systeem 2+. Het resultaat is dat een genotificeerde instantie ("Notified Body") betrokken is bij de toekenning van de conformiteitsverklaring van de controle van de productie in de fabriek (Factory Production Control of FPC). Deze controle is essentieel voor de fabrikant indien hij de CE-markering wenst aan te brengen op zijn producten. De taken van deze instantie omvatten:

- de initiële inspectie van de fabriek en de controle van de FPC;
- de permanente bewaking, beoordeling en evaluatie van de FPC.

COPRO werd genotificeerd (aangemeld) door de Belgische Staat en is als genotificeerde instantie bevoegd bij de fabrikanten van bitumineuze bindmiddelen.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Dirk Lacaeyse**
 Productverantwoordelijke: **Philippe du Bus de Warnaffe**
 Auditors: **Marijke Van der Steen en Philippe du Bus de Warnaffe**

Referentiedocumenten

- 12591 Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Eisen voor wegebitumen
- EN 13924 Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Specificaties voor hard penetratiebitumen
- EN 14023 Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Raamwerk van voorschriften voor het polymeren gemodificeerd bitumen
- EN 13808 Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Raamwerk voor de specificatie van kationische bitumenemulsies
- EN 15322 Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Raamwerk voor de specificatie van vloeibitumen
- R/CE 54-56 Reglement voor certificatie in het kader van de CE-markering: AVCP 2+: Conformiteitscertificatie van de productie in de fabriek voor bitumen en bitumineuze bindmiddelen

Activiteiten / Evolutie

In totaal doen 16 fabrikanten van bitumineuze bindmiddelen een beroep op COPRO voor de CE-certificatie. De certificatie kan de productie van verschillende types bitumineuze bindmiddelen omvatten.

Werkgroepen

Spiegelgroep van het technisch comité CEN TC 336: de « SCM 336 ». Deze werkgroep bespreekt de vooruitgang der werkzaamheden van de werkgroepen van CEN TC 336 evenals de door deze groepen opgestelde documenten (onder andere het ontwerp van de normen).

ASFALT / Bitumen voor de wegebouw

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

De COPRO-certificatie van bitumen gebeurt volgens het Toepassingsreglement TRA 54 voor bitumen voor de wegebouw. De fabrikanten verbinden zich ertoe om hun producten te controleren volgens de in dit reglement afgesproken regels; COPRO voert regelmatig inspecties uit voor interne en externe controles.

Gecertificeerde bitumen volgens het toepassingsreglement TRA 54 zijn:

- wegebitumen volgens NBN EN 12591
- hard bitumen volgens NBN EN 13924
- "emulgeerbaar" bitumen.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Dirk Lacaeyse**
 Productverantwoordelijke: **Philippe du Bus de Warnaffe**
 Inspecteurs: **Marijke Van der Steen, Tom De Saedeleer en Philippe du Bus de Warnaffe**

Nieuws 2016

In 2016 is Tom De Saedeleer het team van de inspecteurs van bindmiddelen komen versterken.

Referentiedocumenten

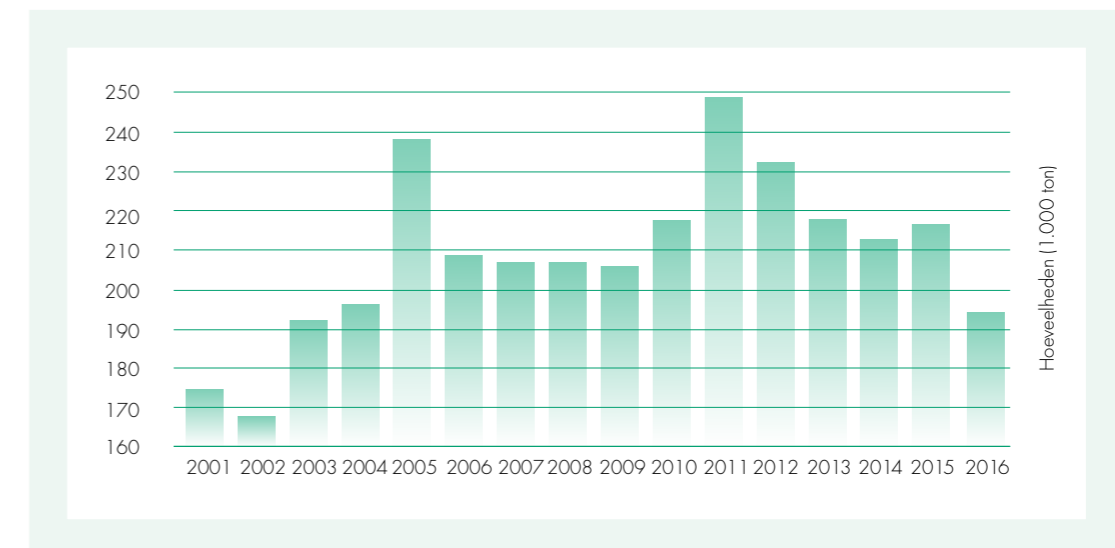
Technische documenten:

- NBN EN 12591 Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Eisen voor wegebitumen
- NBN EN 13924 Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Specificaties voor hard penetratiebitumen

Certificatiedocumenten:

- TRA 54 Toepassingsreglement voor bitumen voor de wegebouw

Evolutie COPRO-gecertificeerde bitumen 2001-2016

ASFALT / Bitumen voor de wegenbouw

Activiteiten / Evolutie

In 2016 hebben 9 leveranciers COPRO-gecertificeerd bitumen geleverd, afkomstig van 7 productiesites:
3 in België: Antwerpen,
2 in Nederland: Dordrecht en Rotterdam,
1 in Frankrijk: Gonfreville l'Orcher (Le Havre),
1 in Duitsland: Keulen.

Eind 2016 hebben twee Belgische leveranciers hun bitumenactiviteiten stopgezet. In een paar jaar werden vier certificatie dossiers op die manier afgesloten. De uitdaging voor de sector bestaat erin de levering van bitumen in 2017 te verzekeren, ondanks deze stopzettingen van bitumenactiviteiten. Eind 2016 hebben 2 productiesites een COPRO- certificaat verkregen, één in Frankrijk en een andere in Duitsland.

Adviesraad

Voorzitter: **Stefan Vansteenkiste (OCW)**
Ondervoorzitter: **Philippe Keppens (AWV Wegenbouwkunde)**
Secretaris: **Philippe du Bus de Warnaffe (COPRO)**
Leden: **Dirk Christianen (BVA), Chantal Flemal (SPW - DGO1 - 66 - Direction de la recherche et du contrôle routier), Pierre Joly (BVA), Pierre-Paul Modde (BVA), Karel Poncelet (Shell), Jan Soers (Beroepsvereniging van Proef-, Analyse- en Onderzoekslaboratoria), Theo Terlouw (Eurobitume) en Geert van Dyck (Total)**

ASFALT / Gemodificeerd bitumen - PmB

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

De polymeergemodificeerd bitumina (PmB) opgenomen in de typebestekken SB 250, TB 2011 en Qualiroutes zijn:

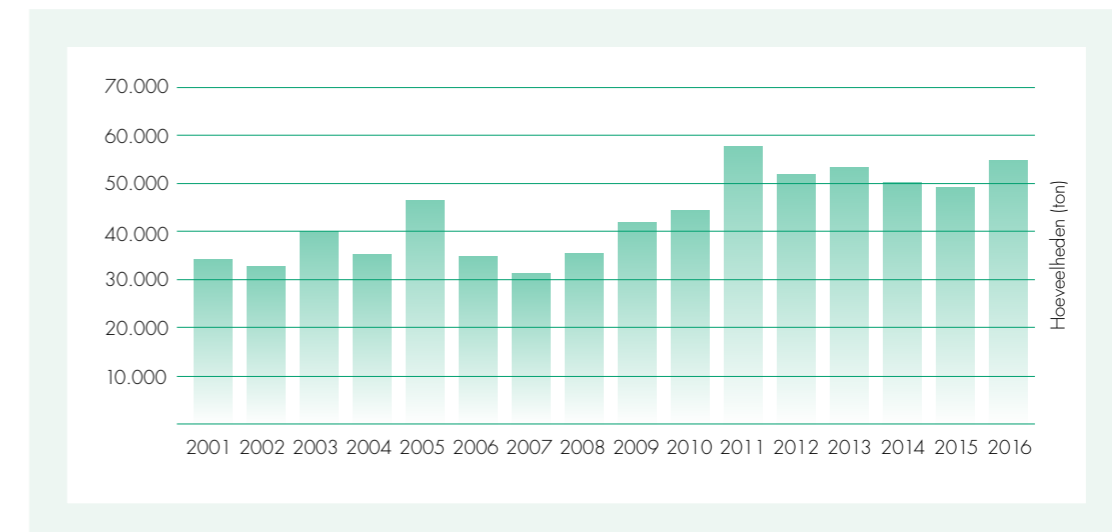
- PmB 45/80-50
- PmB 45/80-65
- PmB 75/130-75

De specificaties in deze bestekken houden rekening met de klassen voorzien in de norm NBN EN 14023. De technische fiches van het product, online consulteerbaar via COPRO Extranet vermelden duidelijk welke karakteristieken gecertificeerd zijn.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Dirk Lacaeyse**
Productverantwoordelijke: **Philippe du Bus de Warnaffe**
Inspecteurs: **Marijke Van der Steen, Tom De Saedeleer en Philippe du Bus de Warnaffe**

Evolutie PmB 2001 - 2016

Nieuws 2016

In 2016 is Tom De Saedeleer het team van de inspecteurs van bindmiddelen komen versterken.

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- NBN EN 14023 Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Raamwerk van voorschriften voor het polymeren gemodificeerd bitumen

Certificatiedocument:

- TRA 55 Toepassingsreglement voor productcertificatie van polymeergemodificeerd bitumen voor de wegenbouw

Activiteiten / Evolutie

Het aantal fabrikanten dat in 2016 leverde onder certificaat bedroeg 8.

Adviesraad

Voorzitter: **Stefan Vansteenkiste (OCW)**
Ondervoorzitter: **Karel Poncelet (Shell)**
Secretaris: **Philippe du Bus de Warnaffe (COPRO)**
Leden: **Dirk Christianen (BVA), Chantal Flemal (SPW - DGO1 - 66 - Direction de la recherche et du contrôle routier), Philippe Keppens (AWV Wegenbouwkunde), Samuele Muroni (Emubel), Christian Rase (Hydrocar), Jan Soers (Beroepsvereniging van Proef-, Analyse- en Onderzoekslaboratoria), Christian Stassen (Gravaubel), Hans Suffeleers (BVA), Theo Terlouw (Eurobitume), Johan Trigallez (BVA) en Geert Van Dyck (Total)**

ASFALT / Bitumenemulsies en vloeibitumen

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

De gecertificeerde bitumenemulsies zijn diegenen die opgenomen zijn in de typebestekken. Deze werden door de besturen in samenspraak met de fabrikanten geselecteerd op basis van de norm NBN EN 13808. Voor bepaalde kenmerken zoals de breekindex kunnen de fabrikanten de klasse (range) zelf bepalen om het product dat meest geschikt is voor de behoeften van hun klanten te kunnen leveren. Zij moeten echter duidelijk de keuze van de klasse vermelden op de technische fiche.

De gecertificeerde specificaties zijn opgenomen op de technische fiches van de gecertificeerde producten.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Dirk Lacaeyse
Productverantwoordelijke: Philippe du Bus de Warnaffe
Inspecteurs: Marijke Van der Steen en Philippe du Bus de Warnaffe

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- NBN EN 13808 Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Raamwerk voor de specificatie van kationische bitumenemulsies
- NBN EN 15322 Bitumen en bitumineuze bindmiddelen - Raamwerk voor de specificatie van vloeibitumen

Certificatiedocument:

- TRA 56 Toepassingsreglement voor productcertificatie van bitumenemulsies en vloeibitumen voor de wegenbouw

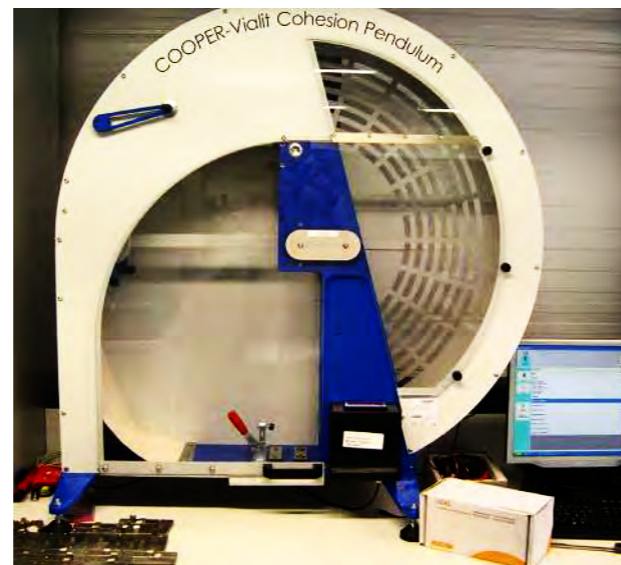
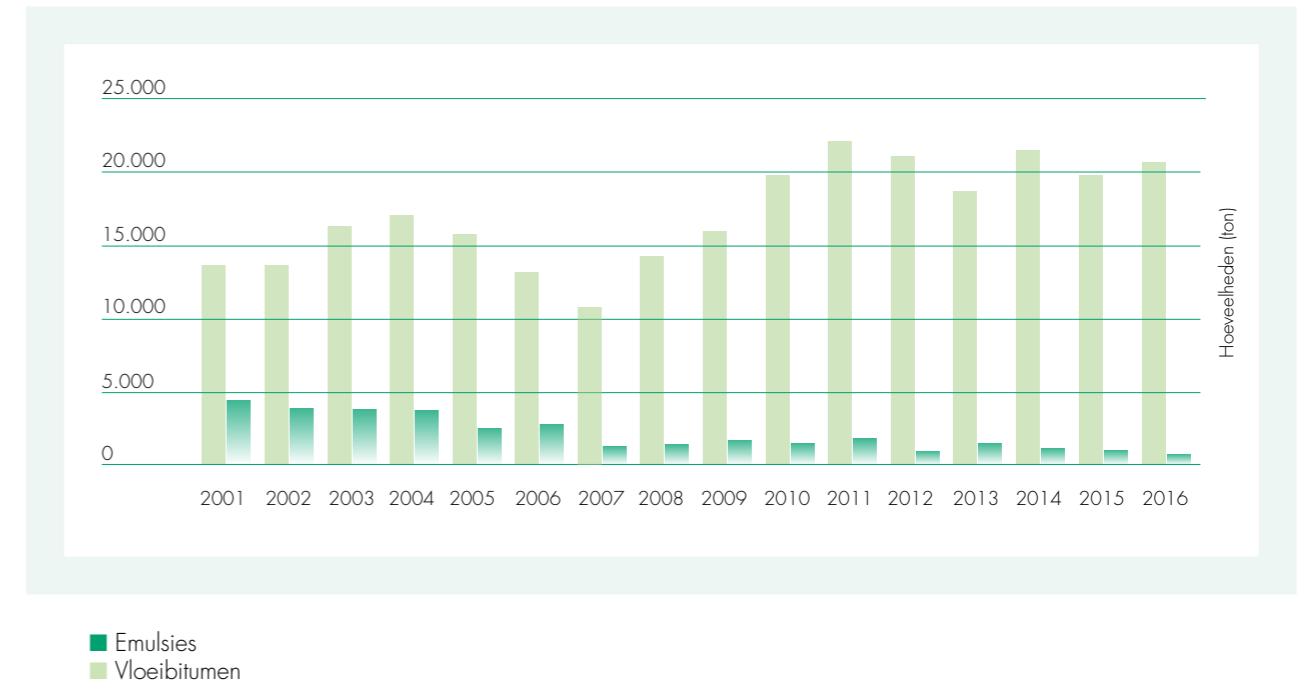
Activiteiten / Evolutie

In 2016 waren er leveringen van 5 COPRO-gecertificeerde fabrikanten van emulsies en van 2 COPRO-gecertificeerde fabrikanten van vloeibitumen. Deze fabrikanten zijn gevestigd in België en in Nederland.

Adviesraad

Voorzitter: **Stefan Vansteenkiste (OCW)**
Ondervoorzitter: **Philippe Keppens (AWV)**
Wegenbouwkunde
Secretaris: **Philippe du Bus de Warnaffe (COPRO)**
Leden: **Norbert Alexandre (TPR), Dirk Christianen (BFAW), Chantal Flemal (SPW - DGO1 - 66 - Direction de la recherche et du contrôle routier, Samuele Muroli (Emubel), Christian Rase (Hydrocar), Jan Soers (Beroepsvereniging van Proef-, Analyse- en Onderzoekslaboratoria), Christian Stassen (Gravaubel), en Theo Terlouw (Eurobitume)**

Evolutie COPRO-gecertificeerde emulsies en vloeibitumen COPRO 2001-2016

ASFALT / Vezels voor asfaltmengsels

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Het betreft de certificatie van vezels voor gebruik in bitumineuze mengsels, concreet gaat het om cellulosevezels. Cellulosevezels worden hoofdzakelijk nog gebruikt in SMA-mengsels en in mengsels voor waterbouwkundige werken zoals GOSA (Gevezelde Open Steen Asfalt).

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Dirk Lacaeyse
Productverantwoordelijke: Andie Dedoncker
Inspecteurs: De inspecteurs van de asfaltsector staan in voor monsternemingen van de vezels, die meestal gebeuren bij de asfaltproducenten.

Referentiedocumenten

- TRA 63 versie 2.0: Toepassingsreglement voor vezels voor gebruik in bitumineuze mengsels

Activiteiten / Evolutie

De enige certificaathouder is Minerals & Chemicals Assistance (MCA) met een productie-eenheid in Duitsland.

Vezels in cijfers

In 2016 werd er t.o.v. 2015 opnieuw een beduidend groter volume gecertificeerde vezels op de Belgische markt gebracht. Onderstaande grafiek geeft de evolutie van de vezelverkoop weer voor de periode 2007-2016.

Verkoopsevolutie 2007 - 2016

Inspecties

In 2016 werden er 4 inspecties uitgevoerd in het kader van de COPRO-certificatie, waarvan één op de productie-eenheid in Duitsland. Er werden in totaal 4 monsternemingen uitgevoerd.

Adviesraad

De Adviesraad Vezels is niet samengekomen in 2016.

Toekomst

In 2017 verwacht COPRO dat zowel het aantal certificaathouders als de geproduceerde hoeveelheden ongewijzigd zullen blijven.

Ook zal COPRO in 2017 een nieuwe versie van het reglement TRA 63 opstellen. Inhoudelijk zal er weinig wijzigen, maar er zullen wel structurele veranderingen in worden aangebracht. De producteisen zullen bovendien uit het reglement worden gehaald en in een afzonderlijke PTV worden ondergebracht. Op die manier zullen de regels voor de certificatie en de producttechnische eisen elk in een apart document terug te vinden zijn.

ASFALT / Koudasfalt

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Certificatie van koudasfalt met verschillende soorten bindmiddel.

Nieuws 2016

De certificatie van koudasfalt ging van start in 2015. Veel enthousiasme viel er helaas niet te bespeuren bij de leveranciers van koudasfalt. Ze keken voorlopig allemaal de kat uit de boom.

Het was wachten op de bestekken van AWW waarin expliciet om gekeurd koudasfalt werd gevraagd. Het eerste bestek voor de levering van gekeurd koudasfalt zorgde ervoor dat de firma Nijst Natuursteen uit Munsterbilzen als eerste een keuring aanvraagde. Concreet ging het om een partijkeuring. Nadien zouden nog andere leveranciers en partijkeuringen volgen.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Dirk Lacaeyse**
Productverantwoordelijke: **Andie Dedoncker**
Inspecteurs: **Andie Dedoncker** en **Dirk Lacaeyse**

Referentiedocumenten

Reglementen:

- **TRA61 versie 1.0: Toepassingsreglement voor koudasfalt.**
- **RNR 02 versie 5.0: Reglementaire Nota voor ijking, kalibratie en controle**

Technische voorschriften:

- **PTV 861 versie 1.0: Technische voorschriften voor koudasfalt**

Activiteiten / Evolutie

In 2016 werden dus enkele partijkeuringen uitgevoerd op verschillende soorten koudasfalt, en dit telkens in het kader van Bijzondere Bestekken van AWW. Bij deze partijkeuringen kwamen een aantal problemen aan het licht, zowel aangaande de eisen, de proefmethodes als de apparatuur voor de proeven. Bijkomend probleem was dat geen enkel laboratorium bleek te beschikken over de vereiste accreditatie (BELAC of gelijkwaardig) voor het uitvoeren van de proeven. Dit had als gevolg dat de proeven uitgevoerd moesten worden onder toezicht van COPRO, wat de partijkeuring aanzienlijk duurder maakte.

Door deze leerschool en dankzij de inzet van de laboratoria GEOS en ABC Experts, AWW Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen en de leveranciers Nijst Natuursteen, Mobilmat en IKO staan we begin 2017 wel verder dan bij de aanvang van 2016.

Adviesraad

De Adviesraad Koudasfalt is één keer samengekomen in 2016. Hierbij werden de problemen besproken waarmee COPRO werd geconfronteerd bij de eerste partijkeuringen. Concreet bleken sommige eisen in de praktijk moeilijk haalbaar en/of bleken bepaalde proefmethodes onvoldoende uitgewerkt. Deze eerste ervaringen werden gebruikt voor de herziening van zowel het Toepassingsreglement als de PTV. Van beide documenten zal in de loop van 2017 een versie 2.0 verschijnen.

Toekomst

Ondertussen staat PTV 861 quasi op punt. Niets belet nu nog de start van de COPRO-certificatie van koudasfalt. Hopelijk maken enkele leveranciers hier in de loop van 2017 werk van. Ook van de kant van AWW zal men in 2017 inspanningen leveren om er voor te zorgen dat alle districten gebruik maken van gekeurd koudasfalt.

ASFALT / Afvoer van teerhoudend asfalt

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

In het kader van duurzame wegen heeft de Vlaamse Overheid midden 2014 het plan opgevat om teer definitief uit de keten te halen. Concreet gaat het dan om asfaltverhardingen met teer of pekbitumen die niet langer zullen worden gerecycleerd in onze wegen. Door het opnieuw hergebruiken verschuiven of verspreiden we immers het teerprobleem en worden 'de volgende generaties' er mee opgezadeld. In plaats daarvan zal dit asfalt worden verwijderd en thermisch gereinigd.

Dergelijke thermische reiniging gebeurt aan zeer hoge temperatuur (momenteel is een temperatuur van 800 °C voorzien) en kan dus enkel worden uitgevoerd door zeer gespecialiseerde installaties. Thermische reiniging is geen goedkoop procedé. Daarom zal AWW het stapsgewijs invoeren: in eerste instantie zal het enkel worden verplicht voor werken waarbij minder dan 2000 ton teerhoudend asfalt vrijkomt. Later zal dit worden veralgemeend naar alle werken waarbij teerhoudend asfalt moet worden verwijderd. In een nog verdere toekomst zal ook al het funderingsmateriaal waarin teerhoudend asfalt werd verwerkt, thermisch worden gezuiverd.

Gezien de aanzienlijke investering die dit met zich meebrengt, was AWW vragende partij om deze afvoer van teerhoudend asfalt te borgen door middel van certificatie. Dit was voor COPRO de eerste certificatie die sloeg op de uitvoering van een proces en dus niet op een product. Om naar de buitenwereld duidelijk te maken dat we hier te maken hebben met een uitvoeringcertificatie, werd een nieuw merk in het leven geroepen: COPRO®. Op die manier is het voor iedereen duidelijk dat hier niet het product wordt gecertificeerd.

De bepalingen omtrent de afvoer van teerhoudend asfalt werden opgenomen in het Standaardbestek 250 versie 3.1 en zijn nu dus al een tijdje van toepassing.

Nieuws 2016

In 2015 keek iedereen de kat uit de boom. Blijkbaar een noodzakelijke fase bij de opstart van iets nieuws in de wegenbouw. In 2016 werd er dan toch effectief gestart met de certificatie van de tussenopslagplaatsen in het kader van de thermische reiniging van teerhoudend asfalt.

Negen tussenopslagplaatsen vroegen een certificaat aan. Daarvan zijn er momenteel vier in proefperiode en dus aangeduid om teerhoudend asfalt voor thermische reiniging te verzamelen:

- **In West-Vlaanderen: TOP-MIX in Oostende,**
- **In Oost-Vlaanderen: AC MATERIALS in Wondelgem en ASWEBO in Gent,**
- **In Limburg: ASWEBO in Lummen,**

De eerste thermische reiniging is intussen een feit, mede dankzij de inzet van AWW West-Vlaanderen.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Dirk Lacaeyse**
Productverantwoordelijke: **Dirk Lacaeyse**
Inspecteur: **Dirk Lacaeyse**
In een later stadium zal Jordy Van Dam worden opgeleid tot inspecteur.

Referentiedocumenten

Certificatiedocumenten:

- **BRS 49 versie 1.0: Bijzonder Certificatiereglement voor de afvoer van teerhoudend asfalt**

Activiteiten / Evolutie

De opstart van deze certificatie komt eerder traag op gang. De hoeveelheden teerhoudend asfalt die in 2016 in aanmerking kwamen voor thermische reiniging bleven duidelijk onder de voorspellingen.

Toekomst

We gaan er wel van uit dat de hoeveelheden vrijgekomen teerhoudend asfalt in 2017 zullen toenemen. Pas wanneer het hergebruik van teerhoudend asfalt in de toekomst zal worden verboden, zullen de tussenopslagplaatsen op volle capaciteit functioneren.

DIRK LACAEYSE
Sector- en Productverantwoordelijke
bitumineuze mengsels,
afvoer van teerhoudend asfalt

ASFALT / Voegvullings- producten en voegbanden

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Certificatie van voegvullingsproducten en voegbanden.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Dirk Lacaeyse
Productverantwoordelijke: Andie Dedoncker
Inspecteurs: Andie Dedoncker en Jordy Van Dam

Referentiedocumenten

Reglementen:

- TRA46 versie 3.0: Toepassingsreglement voor voegvullingsproducten en voegbanden.
- RNR 05 versie 1.0: Reglementaire Nota voor ijking, kalibratie en controle

Productnormen:

- EN 14188-1: Voegvulmiddelen en afdichtingsmaterialen - Deel 1: Specificaties voor warm aangebrachte afdichtingsmaterialen
- EN 14188-2: Voegvulmiddelen en afdichtingsmaterialen - Deel 2: Specificaties voor koud aangebrachte voegafdichtingsmaterialen
- EN 14188-3: Voegvulmiddelen en afdichtingsmaterialen - Deel 3: Specificaties voor voorgevormde voegafdichtingsmaterialen

Momenteel zijn er enkel warm gegoten voegvullingsproducten volgens EN 14188-1 type N2 door COPRO gecertificeerd.

Activiteiten / Evolutie

In 2016 waren er geen nieuwigheden. Er zijn nog steeds 6 gecertificeerde producenten, waaronder 3 producenten voor warm gegoten voegvullingsproducten en 3 voor voegbanden. De warm gegoten voegvullingsproducten worden in België, Frankrijk en Duitsland geproduceerd. De gecertificeerde voegbanden worden daarentegen vanuit het buitenland ingevoerd. Voor een aantal van deze producenten zijn er wel erkende verdelers in België.

Per certificaathouder worden er jaarlijks 2 inspecties uitgevoerd.

Er was een informatieve vraag omtrent een partijkeuring voor koud aangebrachte voegafdichtingsmaterialen, maar daar werd door de aanvrager verder geen positief gevolg aan gegeven.

Adviesraad

De Adviesraad Voegvullingsproducten en Voegbanden is niet samengekomen in 2016.

Toekomst

In 2017 verwacht COPRO dat het aantal certificaathouders ongewijzigd zal blijven.

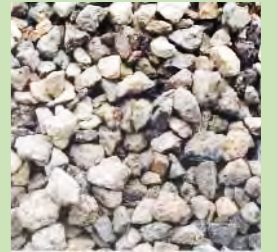
Ook zal COPRO in 2017 een nieuwe versie van het reglement TRA 46 opstellen. Inhoudelijk zal er weinig wijzigen, maar er zullen wel structurele veranderingen in worden aangebracht. De producteisen zullen bovendien uit het reglement worden gehaald en in een afzonderlijke PTV worden ondergebracht. Op die manier zullen de regels voor de certificatie en de producttechnische eisen elk in een apart document terug te vinden zijn.

// Gerecycleerd
granulaat,
dé leidraad voor
een duurzaam
woonklimaat //

DAVY CLAES
Inspecteur granulaten

GRANULATEN / Gerecycleerde granulaten

Na behandeling van het te breken puin worden al dan niet de betreffende certificaten uitgereikt die waarborgen dat het betreffende granulaat voldoet aan alle bouwtechnische en milieuhygiënische kwaliteitseisen conform de geldende wetgeving. De afvalstof wordt via de COPRO-keuring omgezet naar een secundaire grondstof.

Het COPRO-certificaat omvat alles wat met het milieu te maken heeft. Zo wordt gekeken naar de eventuele aanwezigheid van asbest, zware metalen of minerale oliën, de teerhoudendheid van asfalt, de fysische verontreiniging, ... De vereisten hieromtrent staan uitgeschreven in het VLAREMA (Vlaams Reglement voor het duurzaam beheer van Materiaalkringlopen en Afvalstoffen), dat wordt beheerd door de OVAM. De OVAM legt dus de modaliteiten vast waaraan deze producten in het kader van het milieu moeten voldoen en bepaalt aan de hand van een eenheidsreglement wat COPRO dient te certificeren.

Het BENOR-certificaat omvat de bouwtechnische vereisten die staan beschreven in het standaardbestek 250 van de wegenbouw. Dit preciseert aan wat een granulaat moet voldoen om te kunnen dienen als bv. onderfundering of steenslagfundering. COPRO toetst het granulaat aan deze vereisten en reikt vervolgens een BENOR-certificaat uit.

Het CE-certificaat geeft aan dat het granulaat voldoet aan de daarvoor geldende regels binnen de Europese Economische Ruimte. Het kadert in de Bouwproductenverordening 305/2011 voor granulaten waarvoor de CE-markering systeem AVCP 2+ van toepassing is. Dit reglement bevat de algemene regels voor de leverancier en de genotificeerde instelling. COPRO is hiervoor sinds 2004 door de bevoegde overheid aangemeld bij de Europese Commissie. Meer specifiek dienen de producenten te beschikken over een FPC handboek (Factory Production Control) waarin de procedures staan beschreven hoe er in de praktijk wordt gewerkt. Ook dienen er, na uitvoering van de ITT-proeven (Initial Type Testing), onder verantwoordelijkheid van de producent prestatieverklaringen (DoP's) te worden opgesteld.

COPRO/BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

CE-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Gerecycleerde granulaten zijn voornamelijk afkomstig van het voorafzeven, breken en zeven van bouw- en slooppuin dat vrijkomt bij de afbraak van een gebouw of de opbraak van een weg. Dit puin wordt ofwel ter plekke gerecycleerd met een mobiele installatie, ofwel naar een vaste locatie vervoerd waar het verwerkt wordt door een breekinstallatie. Zowel deze vaste sites als de mobiele installaties worden gecertificeerd door COPRO.

GRANULATEN /

Gerecycleerde granulataten

Binnen COPRO zijn de gerecycleerde granulataten de grootste sector. Naast het uitvoeren van de keuringen, het afleveren van certificaten, het valideren van technische fiches en het toewijzen van eventuele sancties worden er in overleg met de sectorale commissie ook certificatie-reglementen, technische voorschriften en reglementaire nota's opgemaakt.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Productverantwoordelijke: **Michaël Van Schelvergem**
Inspecteurs: **Dorien Desmet, Kim De Jonghe, Dieter Krikilion, Dries Lambrechts, Davy Claes, Michaël Van Schelvergem, Dries Wouters, Toby Verdin, Christophe Buelens, Stéphane Baguet, Johny De Nutte en Ruben Verbeke.**
In de loop van 2016 verliet Dries Wouters ons team.

Referentiedocumenten

Voor de COPRO-certificatie wordt gebruik gemaakt van volgende reglementen:

- CRC 01- Reglement voor productcertificatie in de bouwsector (versie 3.0 dd. 2015-11-05)
- TRA M10/11 - Toepassingsreglement voor de certificatie van de milieuhygiënische kwaliteit van puin- en sorteerzefgranulataten volgens het eenheidsreglement van de OVAM (versie 4.0 d.d. 2014-03-24)

Voor de BENOR-certificatie wordt gebruik gemaakt van volgende reglementen:

- CRC BENOR 01 - Reglement voor productcertificatie in de bouwsector (versie 2.0 d.d. 2015-11-23)
- BENOR TRA 10 - Toepassingsreglement voor gerecycleerde granulataten geproduceerd op een vaste locatie (versie 3.0 d.d. 2016-10-07)
- BENOR TRA 11 - Toepassingsreglement voor gerecycleerde granulataten geproduceerd door een mobiele installatie (versie 3.0 d.d. 2016-10-07)
- PTV 406 - Technische voorschriften - Classificatie van gerecycleerde granulataten (versie 7.0 d.d. 2016-03-24)

Voor de CE-markering niveau 2+ wordt gebruik gemaakt van:

- R/CE 2+ 16236: Reglement voor de certificatie in het kader van de CE-markering AVCP- systeem 2+ voor de conformiteitscertificatie voor de productiecontrole in de fabriek voor granulataten. Versie 1.0 dd 2014-02-18
- De productnormen (zie art. 2.3.1 van R/CE 2+ 16236)

Nieuws 2016

In 2016 werden de reglementen afgestemd op de leidraden van de vzw BENOR, om de compatibiliteit met de CPR na te gaan. Daarnaast dient iedere breekinstallatie sinds twee jaar verplicht een webgebaseerde applicatie te hebben. COPRO telt zo'n 150 producenten die dergelijke breekinstallaties bezitten. De inregelstelling nam enige tijd in beslag, maar in 2016 werd deze doelstelling dan toch gehaald.

Activiteiten / Evolutie

Voor de COPRO-certificatie

In 2016 werd de kaap van 13 miljoen ton aan gerecycleerde granulataten overschreden en telde COPRO 292 productiesites. Net zoals in de voorgaande jaren groeide dit aantal ook in 2016 gestaag. België was reeds één van de koplopers in Europa op het vlak van gerecycleerde granulataten, en verstevigde die positie dus verder in 2016.

Voor de CE- markering niveau 2+

In 2016 ontvingen we in totaal 19 formele aanvragen, waarvan 15 voor vaste locaties en 4 voor mobiele installaties.

Bovendien werden er in 2016 door COPRO 19 CE-certificaten (17 vast + 2 mobiel) uitgereikt, wat het totaal op 285 brengt waaronder:

- Vaste locatie: 227
- Mobiele installatie: 58

Er werden in totaal 221 audits uitgevoerd in 2016 conform het nieuwe reglement R/CE 2+16236 versie 1.0 dd.2014-02-18 waarvan:

- Vast: 101 AUD1 (1 dag)
13 AUD2 en 93 AUD3 (1/2 dag)
- Mobiel: 6 AUD1 (1 dag)
8 AUD2 (1/2 dag)

Dit reglement is van toepassing op de conformiteitscertificatie in het kader van de Bouwproductenverordening voor granulataten waarvoor de CE-markering systeem AVCP 2+ geldt en bevat de algemene regels voor de leverancier en de genotificeerde instelling betreffende het aanbrenge van de CE-markering op granulataten overeenkomstig de Europese Bouwproductenverordening 305/2011.

Adviesraad / Sectorale Commissie

Voorzitter: **Jan Desmyter (WTCB)**
Secretaris: **Michaël Van Schelvergem (COPRO)**
Effectieve leden: **Chantal Flemal (SPW-DG01.66), Margot Van den Berghe (GO4CIRCLE), Ann Van Gucht (BE-CERT), Mireille Verboven (GO4CIRCLE), Didier Block (FWEV), Margo Briessinck (AWV), Dirk Coveliers (FPRG), Johan D'Hooghe (CASO), Luc De Bock (OCW), Tom Mangelschots (VlaWeBo), Alain Ghodsi (SPW-DG03), Willy Goossens (FPRG), Eric Van de Velde (LEB), Philippe Van De Velde (OVAM), Michaël Van Schelvergem (COPRO), Regis Lorant (FEDIEX), Jan Desmyter (WTCB) en Johny De Nutte (COPRO)**

Toekomst

Er staat een belangrijke verandering op til. Het is de bedoeling dat in 2017 het systeem van de vzw Tracimat geïmplementeerd wordt. Tracimat moet selectieve sloop stimuleren en er voor zorgen dat er meer puin met laagmilieuroprofiel naar de breekwerf wordt aangevoerd. Het is verstandiger om na te gaan waar de gevaarlijke afvalstoffen zich in een gebouw bevinden vooraleer het afgebroken wordt, dan dat het probleem zich nadien aan de breekinstallatie stelt - dus hoogmilieuroprofiel - en er gewerkt dient te worden in verschillende batches. De opmaak van een goede inventaris kan dit oplossen en Tracimat vzw zal dit controleren.

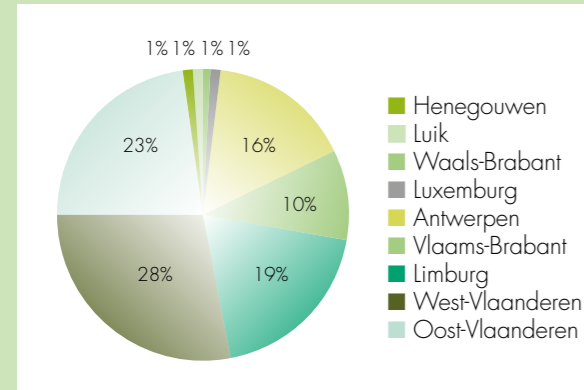
Vanaf het moment dat de erkenning (normaal in 2017) wordt toegekend aan Tracimat vzw, zullen de producenten een overgangperiode van een jaar krijgen om hieraan te voldoen. Uiteraard zal dit een belangrijke mijlpaal zijn voor de sector.

Overzicht COPRO-certificatie

In 2016 ontvingen we in totaal 18 formele aanvragen, waarvan 14 voor vaste locaties en 4 voor mobiele installaties. De toestand op 1 januari 2017: in totaal zijn er 292 productie-eenheden waarvan 274 gecertificeerd (217 + 57), 15 eenheden in toelatingsperiode (12 + 3) en 3 eenheden die nog niet in de toelatingsperiode zijn (3 + 0).

GRANULATEN / Gerecycleerde granulaten

Spreiding productie-eenheden (COPRO-BENOR/CE) per provincie

Evolutie van het aantal productie-eenheden COPRO-BENOR

■ Formele aanvragen
■ Productie-eenheden met certificaat
■ Productie-eenheden in toelatingsperiode
■ Aantal productie-eenheden

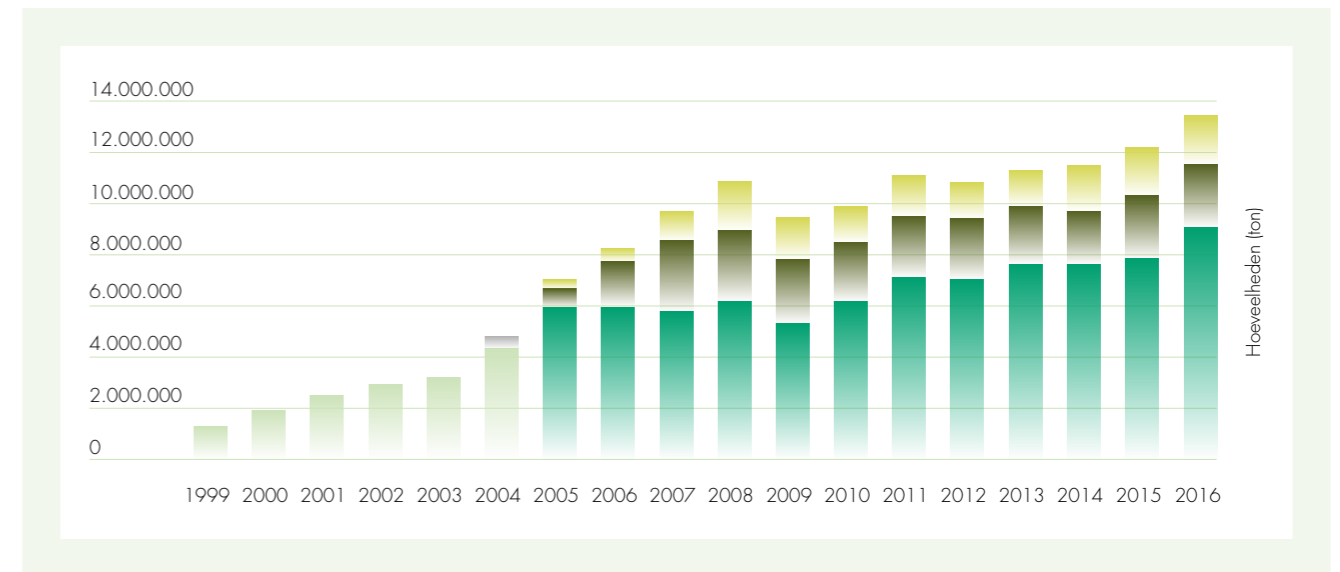
Overzicht COPRO-gecertificeerde producten

Totale hoeveelheid gecertificeerde gerecycleerde granulaten in 2016: **13.454.406 ton**.

- **Vaste locatie (TRA 10): 11.659.487 ton, waarvan:**
  - 3.285.339 ton werd geproduceerd door een mobiele installatie met COPRO-certificaat TRA 11
- **Mobiele installatie (TRA 11) - totale productie 5.080.256 ton, waarvan:**
  - geproduceerd op bouw- en sloopwerven: 1.794.917 ton

- geproduceerd op andere vaste locaties (TRA 10): 2.705.373 ton
- geproduceerd op eigen vaste locaties (eigen TRA 10): 579.966 ton

Op het COPRO-Extranet zijn de technische fiches van alle gecertificeerde producten digitaal raadpleegbaar. Eind 2016 waren er in totaal 2.973 digitale technische fiches - 2.182 voor vaste locaties en 791 voor mobiele brekers - in het COPRO-Extranet ingediend.

■ Tonnage TRA 10
■ Tonnage TRA 10 (eigen breker)
■ Tonnage TRA 10 (productie door TRA 11)
■ Tonnage TRA 11 (werven)
■ Tonnage TRA 11 (werven + vaste locatie)

Totale van de geproduceerde soorten granulaten

	VASTE LOCATIE	%	MOBIELE INSTALLATIE	%
Betonggranulaat	3.809.736 ton	33	2.227.270 ton	44
Menggranulaat	4.607.188 ton	40	1.660.088 ton	33
Metselwerkgranulaat	335.045 ton	3	70.002 ton	1
Niet-teerhoudend asfaltgranulaat	578.065 ton	5	286.160 ton	6
Teerhoudend asfaltgranulaat	117.300 ton	1	16.802 ton	< 1
Brekerzeefzand	2.104.924 ton	18	726.965 ton	14
Brekerzeefzand asfaltgranulaat	31.633 ton	< 1	20.690 ton	< 1
Beton- en asfaltgranulaat	38.135 ton	< 1	29.139 ton	1
Asfalt- en menggranulaat	19.179 ton	< 1	8.305 ton	< 1
Sorteerzeefzand	17.593 ton	< 1	0 ton	0
Sorteerzeefgranulaten	0 ton	-	0 ton	-
Gerecycleerde brokken puin	746 ton	< 1	0 ton	-

GRANULATEN / Gerecycleerde granulaten

Spreiding van de tonnages over het aantal producenten

	Totaal tonnage/jaar	0 - 20.000	20.000 - 40.000	40.000 - 60.000	60.000 - 80.000	80.000 - 100.000	100.000 - 150.000	150.000 - 200.000	200.000 +
TRA 10	aantal producenten	86	33	27	18	11	20	2	11
	%	41%	16%	13%	9%	5%	10%	1%	5%
TRA 11	aantal producenten	11	3	7	5	7	7	2	6
	%	23%	6%	15%	10%	15%	15%	4%	13%

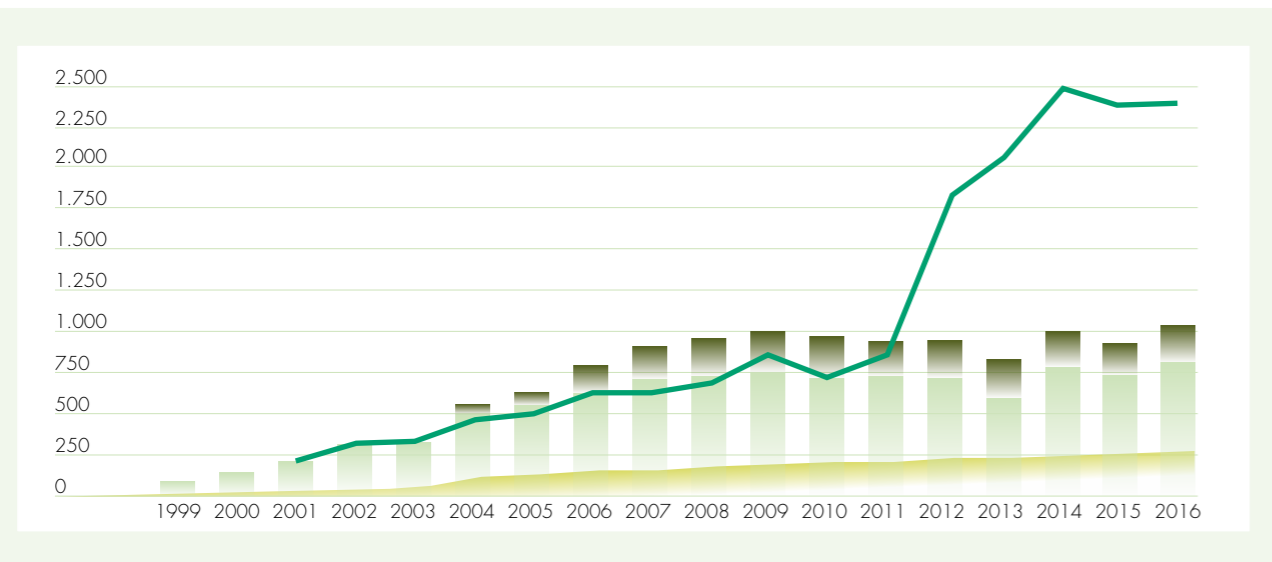
Controlebezoeken COPRO-certificatie

Er werden in totaal 802 controlebezoeken uitgevoerd waarvan:

- **Vast:**
237 bezoeken van het type T1c (1 dag)
406 bezoeken van het type T2c (1/2 dag)
- **Mobiel:**
105 bezoeken van het type T1c (1 dag)
54 bezoeken van het type T2c (1/2 dag)

Tijdens deze bezoeken werden 2.423 monsters ont-nomen (2.078 vast en 345 mobiel). Dit groot aantal monsters is te wijten aan de stalen die dienden genomen te worden voor chemische analyse en asbestcontrole die opgelegd zijn in het OVAM-eeenhedsreglement. Wat betreft sancties werden er in totaal 23 waarschuwingen, 17 berispingen en 39 opschortingen van autonome levering uitgeschreven.

Evolutie van het aantal productie-eenheden COPRO-BENOR

- Aantal productie-eenheden met certificaat en in toelatingsperiode
- Aantal audits (CE)
- Aantal controlebezoeken (COPRO & CE)
- Aantal monsternames

GRANULATEN / Waterbouwsteen - Groevesteen

Komo-certificatie en NL BSB-certificatie

- **Certificatie-instelling:** KIWA-Nederland
- **Keuringsinstelling:** COPRO

Onderwerp van de certificatie

Waterbouwkundige projecten beschermen ons tegen overstromingen. In laag gelegen Nederland is dit zeker het geval en is een adequate uitvoering van dijken en stormvloedkeringen van levensbelang. Waterbouwstenen vormen hierbij een belangrijke schakel. De KOMO-productcertificatie is dan ook een belangrijk pluspunt als kwaliteitsgarantie.

Deze heeft betrekking op het volledige kwaliteitsborging-systeem voor waterbouwsteen, inclusief de ontginning, productie, transport en levering op de werf. Het beheer van deze certificatie gebeurt door KIWA Nederland. COPRO werkt in onderaanneming voor de inspecties in de Belgische steengroeven.

De inspectie van waterbouwstenen spitst zich voornamelijk toe op het procesmatige aspect, met een tracering doorheen het hele verhandelingsproces tot op de werf. Het verhandelen van waterbouwstenen heeft immers een aanzienlijke invloed op de kwaliteit. De verkoop en het transport per schip van waterbouwstenen naar Nederland gebeurt bovendien niet door de producenten zelf, maar via tussenhandelaars. Deze hebben een verplicht contract met de steengroeves en staan mits verschillende voorwaarden mee op het certificaat.

Daarnaast wordt in onderaanneming voor KIWA Nederland ook de overeenkomstigheid aan de Nederlandse milieuwetgeving gecontroleerd. Onder het NL BSB-productcertificaat wordt de milieukwaliteit van alle groevesteen in ongebonden toepassing bevestigd. Doorgaans gebeurt deze controle gelijktijdig met de inspectie voor waterbouwsteen. Hierbij wordt enerzijds het terrein van de groeve visueel geïnspecteerd, met een bijzondere aandacht voor mogelijke bronnen voor verontreiniging. Anderzijds worden monsters genomen voor laboanalyses. De resultaten van deze analyses worden getoetst aan de Nederlandse regeling bodemkwaliteit.

Voor de Belgische markt is er nog geen certificatie, maar COPRO doet wel partijkeuringen voor natuurlijke en kunstmatige waterbouwsteen. Deze keuring bestaat hoofdzakelijk uit aanvaardingscontroles op de werf, maar soms vindt ze ook plaats tijdens het laden van het schip. Hierbij neemt COPRO monsters van het geleverde materiaal voor proeven die ter plekke of in het labo worden uitgevoerd.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Productverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Inspecteur: **Johny De Nutte**

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- **NEN EN 13383-1: Waterbouwsteen Deel 1: Specificaties**
- **NEN EN 13383-2: Waterbouwsteen Deel 1: Proefmethodes**

Certificatiedocumenten:

- **BRL 9312: Nationale beoordelingsrichtlijn voor het KOMO productcertificaat voor waterbouwsteen voor toepassing in GWW-werken**
- **BRL 9324: Nationale beoordelingsrichtlijn voor het NL BSB productcertificaat voor de milieuhygiënische productkwaliteit van groevesteen in ongebonden toepassing - Besluit bodemkwaliteit**

CE-documenten

- **R/CE2+16236: Reglement voor certificatie in het kader van CE-markering AVCP-systeem 2+ voor de Conformiteitscertificatie van de Productiecontrole in de Fabriek voor granulaten**

Nieuws 2016

In 2016 werden de activiteiten in onderaanneming voor KIWA Nederland verdergezet, zonder noemenswaardige wijzigingen in de werking of reglementering.

Activiteiten / Evolutie

COPRO voerde in 2016 enkel inspecties uit in het kader van de KOMO-kwaliteitsverklaring voor waterbouwstenen uit Belgische groeven die werden toegepast op GWW-werken in Nederland. De samenwerking tussen COPRO en KIWA verliep net zoals de voorgaande jaren ook in 2016 vlot en efficiënt. In België vonden daarentegen geen grote waterwerken plaats en gebeurden er bijgevolg geen partijkeuringen.

GRANULATEN / Natuurlijke en kunstmatige granulaten

CE-markering - BENOR-certificatie

- **Certificatie-instelling:** BE-CERT
- **Keuringsinstelling:** hoofdzakelijk COPRO en SECO (België)

Voor de CE-markering van niveau 2+

Onderwerp van de certificatie

Het betreft de certificatie van de productiecontrole in de fabriek (FPC) van een producent van granulaten. Deze certificatie is hoofdzakelijk gebaseerd op periodieke inspecties - initiële en toezicht - wat de evaluatie en de permanente beoordeling van deze productiecontrole toelaat. De fabrikant is verantwoordelijk voor de aangegeven prestaties van zijn producten.

Concreet betekent dit dat, wanneer een producent van granulaten beslist om sommige van zijn producten op de markt te brengen voor toepassingen die deel uitmaken van een geharmoniseerde productnorm, deze producten conform moeten zijn aan de Europese wetgeving. Met andere woorden, de producent is verplicht een "Factory Production Control (FPC)-systeem" in voege te stellen met als doelstelling de prestaties van de door de producent onder CE-attestering geplaatste producten te verklaren en bij te houden.

Indien de producent dit wenst, kan hij bovendien zijn FPC-systeem laten certificeren door een onafhankelijke instantie. COPRO treedt in dit kader op door inspectie-audits uit te voeren namens de certificatie-instelling BE-CERT. De producent krijgt aldus een certificaat voor de betreffende productie-eenheid. Dit certificaat vermeldt de geharmoniseerde normen in kwestie door de attestering van de CE-markering van niveau 2+.

Voor de BENOR-certificatie

Onderwerp van de certificatie

De certificatie betreft de bouwtechnische eigenschappen van natuurlijke granulaten (van massieve rots, van alluviale of (niet-) maritieme oorsprong, ...) en kunstmatige granulaten ((non-)ferro staalslakken) voor het gebruik in beton, asfaltmengsels, mortel, funderingen en onderfunderingen.

Indien nodig, valideert en verbetert COPRO de codificatie van de granulaten overeenkomstig de technische voorschriften in voege op reglementair vlak (PTV 411). Voor elk gecertificeerd granulaat krijgt de producent een BENOR-certificaat dat een code weergeeft. Deze hangt meestal af van de toepassingen die opgelegd zijn in de speciale lastenboeken en/of gewenst zijn door de producent.

De missie van COPRO is voornamelijk gericht op de inspectie, de BENOR-certificatie wordt verzekerd door BE-CERT.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Productverantwoordelijke: **Stéphane Baguet**
Inspecteurs: **Stéphane Baguet, Dorien Desmet** en voor **2017 Davy Claes**

Referentiedocumenten

CE-documenten:

- **Verordening Nr. 305/2011:** « VERORDENING (EU) Nr. 305/2011 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 9 maart 2011 tot vaststelling van de geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Richtlijn 89/106/EEG van de Raad (CPR). »
- **Amendementen aan deze verordening nr. 305/2011**

Europese granulaatnormen (technische specificaties):

- EN 12620 « Toeslagmateriaal voor beton ».
- EN 13043 « Toeslagmaterialen voor asfalt en oppervlakbehandeling voor wegen, vliegvelden en andere verkeersgebieden ».
- EN 13055-1 « Lichte toeslagmaterialen - Deel 1: Lichte toeslagmaterialen voor beton en mortel ».
- EN 13055-2 « Lichte granulaten - Deel 2: Lichte granulaten voor bitumineuze mengsels en oppervlakbehandelingen en voor ongebonden en gebonden toepassingen ».
- EN 13139 « Toeslagmaterialen voor mortel ».
- EN 13242 « Granulaten voor ongebonden en hydraulisch gebonden materialen voor civieltechnische werken en wegenbouw ».
- EN 13383-1 « Waterbouwsteen - Deel 1: Specificaties ».
- EN 13450 « Toeslagmaterialen voor spoorwegballast ».

BENOR (technische specificaties):

- **PTV 411 (Technische Voorschriften)** « Codificatie van de granulaten overeenkomstig de normen NBN EN 12620, NBN EN 13043, NBN EN 13139 en NBN EN 13242 ».
- **RNR 01 (Reglementaire Nota) - Ijking, kalibratie en controle van meet- en beproevingsuitrusting**

Certificatiereglementen BE-CERT

CE:

- **CRC CE 105:** « Beoordeling en verificatie van de prestatiebestendigheid van de FPC in het kader van de CE-markering van het systeem 2+ door BE-CERT (in toepassing van bijlage V van de CPR). »
- **TRA CE 410:** « Reglement voor de attestering door BE-CERT van de conformiteit FPC in het kader van de CE-markering van granulaten conform de Europese normen ».

BENOR:

- **TRA 411 Deel C:** Reglement voor productcertificatie: dit deel bestaat uit een algemeen deel, aangevuld met certificatieprocedures die eigen zijn aan het betrokken product/toepassingsgebied en die opgenomen worden in het deel "specifieke bijlage". Deze bijlage bevat alle bijzondere bepalingen aangaande de verlening van de vergunning, het gebruik en de controle van het BENOR-merk voor het betrokken product of productgroep.
- **TRA 411 Deel P:** Bepalingen voor de Producent: dit deel bevat alle bepalingen die door de producent in zijn proces toegepast horen te worden.
- **TRA 411 Deel E:** Bepalingen voor de Externe Controle: dit deel bevat alle bepalingen en schema's voor de externe controle toegepast door de Keuringsinstellingen (KI) en de controlelaboratoria.

Evenals de bijhorende bijlagen en rondzendbrieven aan deze documenten.

In 2017, overeenkomstig alle verwachtingen, zal het nieuw reglement betreffende de tussenhandelaars worden gepubliceerd.

Nieuws 2016

In 2016 is het aantal vrijwillige BENOR certificatiedossiers nog gestegen met zo'n 4%. Om het hoofd te kunnen bieden aan deze permanente groei van te behandelen dossiers, staat voortaan een nieuwe medewerker,

Dorien Desmet, Stéphane Baguet bij. Deze laatste heeft als opdracht gekregen Dorien Desmet op te leiden.

In de loop van de voorbije tien jaar heeft het aantal vrijwillige certificatie-aanvragen en te behandelen dossiers een indrukwekkende groei gekend. Zo is het aantal producenten, gevolgd door COPRO, verdubbeld. Verscheidene elementen verklaren deze groei. Eerst en vooral zijn de meeste producenten die zich hadden gericht op de CE-markering, opgedoken in 2004, en die het vrijwillige label hadden laten varen, gaandeweg teruggekeerd naar deze laatste. De CE-markering leek hen niet voldoende.

Vervolgens zijn nieuwe buitenlandse acteurs opgedoken in de processen, hoofdzakelijk komende uit Frankrijk (Alsace), Duitsland en Nederland. Deze nieuwkomers hebben een aanzienlijke impact uitgeoefend op de klassieke controleschema's, zowel op geografisch vlak als op vlak van de verantwoordelijkheden. Tussenhandelaars doen beroep op deze buitenlandse producenten en verdelen hun producten op de Belgische markt. Gezien ze verantwoordelijk zijn voor de granulaten, eisen deze leveranciers de vrijwillige markering. De tussenkomst van deze tussenhandelaars maakt het beheer van dossiers ingewikkelder om verscheidene redenen.

Ten eerste: de controle en de integratie van deze bijzondere gevallen overeenkomstig de reglementaire voorschriften, zijn complexer. Ook al evolueren de huidige reglementen gestaag, toch zijn ze niet altijd aangepast aan de situatie waarin deze intermediaire leveranciers tussenkomen. Dit leidt tot meer onderzoek en know-how voor COPRO.

Ten tweede: vaak gebeuren steekproeven op de plaats van levering, die verschilt van de productieplaats en van het laboratorium voor zelfcontrole van de producent. In tegenstelling tot de monsternamen uit de productie, is het samenstellen van een representatief proefmonster bij het lossen niet eenvoudig, onder andere wat veiligheid, toegang, plaats van monsterneming en hoeveelheden betreft.

Ten derde: ten gevolge van de afstanden nemen de vervoertijden tussen de leveringspunten, de bezoeken aan de productie-eenheden en de laboratoria voor zelfcontrole, enz., meer tijd en zijn de COPRO-medewerkers genoodzaakt opdrachten in het buitenland uit te voeren die meer tijd in beslag nemen.

Ten vierde: gezien het aantal spelers, moeten de procedures voor het beheer van de gebreken en de klachten duidelijk en gedetailleerd zijn op het niveau van de

GRANULATEN / Natuurlijke en kunstmatige granulaten

autoriteiten alsook in hoofde van eenieder wat verantwoordelijkheden betreft. Dit alles vereist een bijzondere aandacht vanwege de COPRO-medewerkers op het vlak van vooruitzichten.

Het komt erop neer dat COPRO verheugd is over de erkenning van zijn know-how in de granulaatsector, en dit op internationaal niveau.

Activiteiten / Evolutie

Een ander opmerkelijk element van 2016 betreft de invoering van gewijzigde regelgevingen in het voorbije jaar. Dit heeft veel tijd in beslag genomen voor het personeel van COPRO. Eén van de nieuwe in voege getreden reglementaire maatregelen is bijvoorbeeld het actualiseren van alle uitzonderingen die in het verleden aan producenten van granulaten werden toegekend en die hen toelaten zich niet te onderwerpen aan sommige verplichtingen.

Daarnaast is COPRO tussen 2010 en eind 2016 van 139 naar 202 gecertificeerde producten gestegen. Deze groei bewijst de waardering van de kwaliteit die door het merk BENOR werd aangebracht.

Bestuurscomité / Werkgroepen

Effectief COPRO-lid: **Stéphane Baguet**
Plaatsvervanger: **Johny De Nutte**

Het is niet meer dan logisch dat COPRO in werkgroepen van BE-CERT wordt vertegenwoordigd, en meer in het bijzonder:

- De coördinatievergaderingen van de keuringsinstellingen;
- Het Bestuurscomité BE-CERT granulaten dat in het algemeen 2 maal per jaar bijeenkomt, in juni en in november;
- In de verschillende plenaire en beperkte werkgroepen wordt de deelname van COPRO gewaardeerd door de sector, hierbij rekening houdend met de diversiteit van de dossiers (natuurlijke, kunstmatige, gerecycleerde in het kader van het BENOR- & COPRO-merk, ...) zowel voor de expertise opgedaan gedurende diverse jaren, als voor de kwaliteit van haar interventies. We zullen hier in het bijzonder de gewaardeerde deelname van COPRO onthouden

in de werkgroep "tussenhandelaars" (verdelers) en dit gezien de verworven ervaring met de vergunninghouders niet-producenten (zie hiervoor). Dit nieuw reglement is afgerond en zou gepubliceerd worden in de loop van 2017.

- ...

CEN TC154 Mirror Group

Effectief COPRO-lid: **Johny De Nutte**
Plaatsvervanger: **Stéphane Baguet**

COPRO beschikt over deskundigen die zich bezighouden met het onderzoek van de revisieprojecten voor de nieuwe Europese normen. Onze aanwezigheid in de Belgische spiegelwerkgroep TC 154, in de hoedanigheid van expert, wordt danig geapprecieerd en garandeert bovendien dat we te allen tijde op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen van de normen van de granulaten binnen Europa.

Toekomst

COPRO verwacht een veel grotere toename van het aantal te behandelen dossiers dan in het verleden. Om die reden zal een derde medewerker het team van Stéphane Baguet in 2017 vervoegen.

De voornaamste reden voor deze groei is te wijten aan de wederzijdse overdracht van een groot aantal dossiers tussen de twee voornaamste keuringsinstellingen, zijnde SECO BCCA en COPRO. Dit is wat we in ons jargon over het algemeen een 'rotatie' noemen.

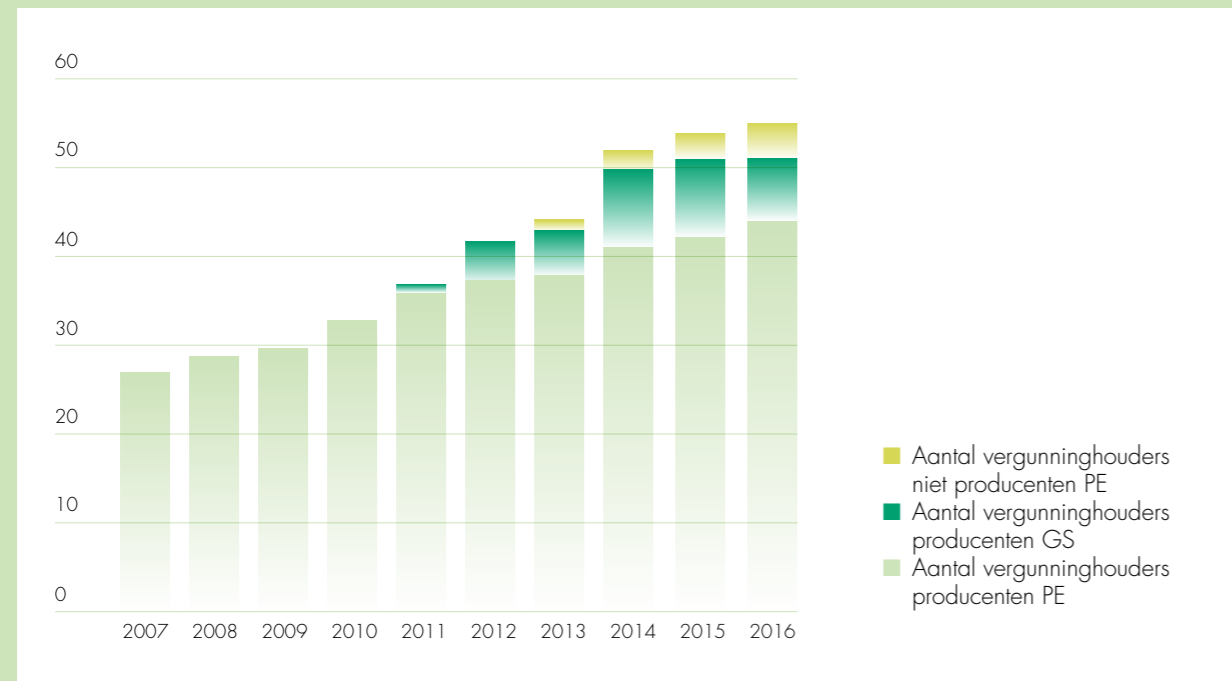

GRANULATEN /

Natuurlijke en kunstmatige granulaten

Aantal vergunninghouders van het BENOR-merk voor granulaten, gevolgd door COPRO sinds 2007.

(GS = gedelocaliseerde stock; PE = productie-eenheid)

1. Sedert 2005 stellen we een gestage groei vast van het aantal aanvragers of vergunninghouders van het merk BENOR.

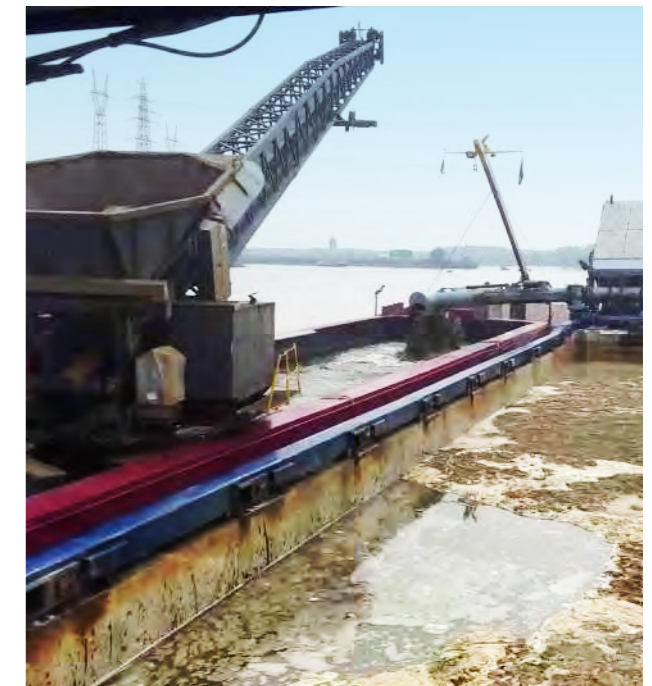
2. Vanaf 2011 en ten gevolge van de evoluties op het vlak van de reglementering, verschijnen centra voor gelocaliseerde stock (GS). Inderdaad, om o.a. de transport-gebonden kosten te verminderen, is het nu voor een vergunninghouder van BENOR mogelijk om zijn producten te « verdelen » vanaf een lokatie die geografisch elders ligt dan zijn productie-eenheid.

3. Tenslotte verschijnen sinds 2014 BENOR vergunninghouders, die geen producent zijn, en die, onder hun naam (in afwezigheid van een reglementering voor tussenhandelaars) producten uitbrengen op de Belgische markt, die gemaakt worden door producenten die zich op geografisch vlak verder situeren (Alsace, Duitsland, ..). Dat maakt de tot dan toe klassieke controleschema's van de producent vergunninghouder, complexer.

Evolutie van het aantal gecertificeerde producten sedert 2011 (producenten gevolgd door COPRO).

De tabel hierboven is in feite slechts een vertaling van het voorgaande. Een gestage groei van het aantal gecertificeerde producten, beschikbaar op de markt, wat een vertaling is van het vertrouwen in en de erkenning van de kwaliteit die het BENOR-merk aan zijn gebruikers biedt.

GRANULATEN / Met bindmiddelen behandelde grond

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

COPRO is tien jaar lang actief geweest op het vlak van certificatiecontroles van met een bindmiddel behandelde grond. Bij centra voor grondreiniging (CGR's) en tussentijdse opslagplaatsen (TOP's) werden leemachtige grondsoorten, die milieu-hygiënisch conform zijn aan de eisen voor bouwkundig bodemgebruik, bouwtechnisch verbeterd of gestabiliseerd.

Hierbij wordt uitgegraven bodem met behulp van een bindmiddel technisch verbeterd tot een product dat vergelijkbaar is met zand. Op deze vaste locaties waren er weinig noemenswaardige problemen gezien de gronden daar voorafgaand afgezeefd, gehomogeniseerd en desgevallend biologisch gereinigd werden. Enkel grond behandeld met het bindmiddel kalk werd destijds gecertificeerd door COPRO.

Om economische redenen stapten aannemers echter steeds meer over op behandelingen op de werf. Gronden die men op de werf afgraaft werden daarbij niet langer afgevoerd naar een TOP maar werden ter plaatse behandeld met een bindmiddel. Dit maakte de studies echter moeilijker, gezien er op werven doorgaans een grotere diversiteit is aan afwisselende grondsoorten en men er afhankelijk is van de weersomstandigheden. Bovendien vroegen deze studies tijd die er op de werf meestal niet was. Daarom werd de certificatie in 2015 tijdelijk stopgezet.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Productverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Inspecteur: **Johny De Nutte**

Referentiedocumenten

- Technische documenten:
- NBN EN 14227-15: Hydraulisch gebonden mengsels - Deel 15: Grond behandeld met een bindmiddel

Certificatiedocumenten:

- TRA 15: Toepassingsreglement voor met bindmiddelen behandelde grond geproduceerd op een werf
- TRA 16: Toepassingsreglement voor met bindmiddelen behandelde grond geproduceerd op een vaste locatie

Nieuws 2016

Eind 2016 werd het TETRA-onderzoeksproject ReLiMoS afgerond. Onder leiding van de KU Leuven werd onderzoek gevoerd naar het (her)gebruik van met een bindmiddel behandelde grond.

De besluiten van dit onderzoek tonen de ruime toepassingsmogelijkheden van behandelde gronden aan, maar bevestigen ook de kwaliteitsproblematiek betreffende de huidige uitvoeringsprocedures. De verschillende actoren (bouwheren, aannemers en wetenschappelijke instellingen) hebben dan ook beslist de besluiten van het ReLiMoS-onderzoek verder uit te bouwen en een nieuwe werkgroep, die door COPRO zal worden geleid, te starten. Het is uiteindelijk de bedoeling om te komen tot een optimaal proces dat de COPRO-certificatie moet ondersteunen.

Activiteiten / Evolutie

Een aangepaste procedure voor het bepalen van het bindmiddel en de bindmiddeldosering blijken noodzakelijk te zijn om een kwaliteitsvolle en duurzame toepassing van met een bindmiddel behandelde grond te kunnen garanderen. Een bijzonder aandachtspunt is het overdoseren van bindmiddel. Hierdoor creëert men een té grote stabiliteit, druksterkte en blokvorming. Het is dan wel erg stabiel en heeft een goed draagvermogen, maar achteraf geeft dit meerdere problemen. Daarom werd in 2016 eveneens gewerkt aan het opstellen van een efficiënte controle op de heruitgraafbaarheid van de behandelde grond. Ook werd nagegaan hoe COPRO tijdens de controle snel kan anticiperen op verschillende gronden.

Toekomst

Het onderzoek naar een nieuw systeem om met bindmiddelen behandelde grond te controleren loopt verder in 2017. Hiervoor werd een nieuwe werkgroep opgericht. COPRO heeft hierbij alvast een trekkersrol. Het doel is om de huidige problemen omtrent grondkarakterisatie en studie naar bindmiddeldosering te optimaliseren. Bijzondere aandacht zal ook besteed worden aan de prestatie van de machines.

Heel wat bouwheren, rioolbeheerders en aannemers zijn alvast vragende partij voor zo'n werkbaar controlesysteem dat hun professionaliteit en de kwaliteit van hun werk kan bevestigen.

GRANULATEN / Vulstoffen voor asfalt

CE-markering - BENOR-certificatie

- **Certificatie-instelling:** COPRO
- **Keuringsinstelling:** COPRO

Onderwerp van de certificatie

Voor een asfaltproducent is het van groot belang dat de vulstof die hij gebruikt betrouwbaar en van constante kwaliteit is. Dit is enkel mogelijk mits een goede zelfcontrole, in combinatie met een certificatie die de kwaliteit garandeert. COPRO staat daarom als externe partij garant voor controles in het kader van de BENOR-certificatie en de CE-markering. Deze controles vinden plaats bij de vulstofproducenten.

Het BENOR-certificaat toont aan dat de vulstofproducent in staat is om op basis van zijn zelfcontrole de overeenkomstigheid van het eindproduct te waarborgen. COPRO werd door de bevoegde overheid bij de Europese Commissie overigens aangemeld voor de conformiteitscertificatie in het kader van de Bouwproductenverordening voor granulaten, waarvoor het CE-markering systeem AVCP 2+ van toepassing is.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Productverantwoordelijke: **Dieter Krikilion**
Inspecteurs: **Johny De Nutte** en **Dieter Krikilion**

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- **NBN EN 13043 (1^e uitg. november 2002)** - Toeslagmaterialen voor asfalt en oppervlakbehandeling voor wegen, vliegvelden en andere verkeersgebieden

Certificatiedocumenten:

- **TRA 12 (versie 3.0 dd. 2014-09-10)** - Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van de vulstoffen voor koolwaterstofmengsels in de wegenbouw

CE-documenten:

- **NBN EN 13043 (1^e uitg. november 2002)** - Toeslagmaterialen voor asfalt en oppervlakbehandeling voor wegen, vliegvelden en andere verkeersgebieden
- **R/CE2+16236 - versie 1.0 van 2014-02-18** - Reglement voor certificatie in het kader van de CE-markering AVCP-systeem 2+ voor de Conformiteitscertificatie van de productiecontrole in de fabriek voor granulaten

Nieuws 2016

Vulstoffen voor asfalt krijgen sinds enkele jaren meer en meer concurrentie van recuperatievulstoffen die bij de productie van asfalt in de centrales vrijkomen en kunnen worden hergebruikt. Desondanks kan, sinds 2015 en vooral in 2016, opnieuw een stijging van de afzet van vulstoffen voor asfalt worden opgetekend.

In 2016 werd in de errata van het Standaardbestek 250 ook het gebruik van BEC-vliegassen opgenomen (vliegass afkomstig van een Biomassa Energie Centrale). De vliegassen die vrijkomen in biomassa energie centrales mogen bijgevolg beperkt mee in het mengsel worden verwerkt. In dit kader is er een karakterisatie gebeurd van de vulstoffen, naast een onderzoek naar de kwaliteiten en de duurzaamheid van het asfalt waarin deze stoffen worden verwerkt.

Activiteiten / Evolutie

Er waren in 2016 vier producenten van vulstoffen met een BENOR-certificaat: AST (Doel), CCB (Gaurain-Ramecroix), Sibelco Europe Minerals-plus (Maastricht) en Cementbouw Mineralen (Wanssum). Twee van deze producenten doen een beroep op COPRO voor hun CE-attestering.

Er werden 13 periodieke controlebezoeken uitgevoerd. Deze bezoeken hadden betrekking op :

- **monsternemingen voor controleproeven**
- **bijwonen van de proeven die per vrachtwagen dienen uitgevoerd te worden, meestal gecombineerde met de uitgebreidere proeven**
- **nazicht van de registers van interne zelfcontrole, aanvoer en controle op grondstoffen**
- **nazicht van de leveringsbons en het register van de niet-conformiteiten.**

Tijdens deze bezoeken werden 12 monsters ontnomen, alle met conforme resultaten.

In totaal werd 92.692 ton aanvoervulstof geleverd onder het BENOR-merk.

Adviesraad

Voorzitter: **Stefan Vansteenkiste (OCW)**
Secretaris: **Dieter Krikilion (COPRO)**
Leden: **Johny De Nutte (COPRO)**, **Eli Desmedt (BFAW)**, **Chantal Flemal (SPW)**, **Hans Hudales (Belfill)**, **Philippe Keppens (AWV)**, **Kristine Slachmuylder (BELFILL)**, **Hans Suffeleers (BVA)**, **Rob Tison (AWV)**, **Kees Van Der Plas (BELFILL)** en **Noël Vanhollebeke (BVA)**

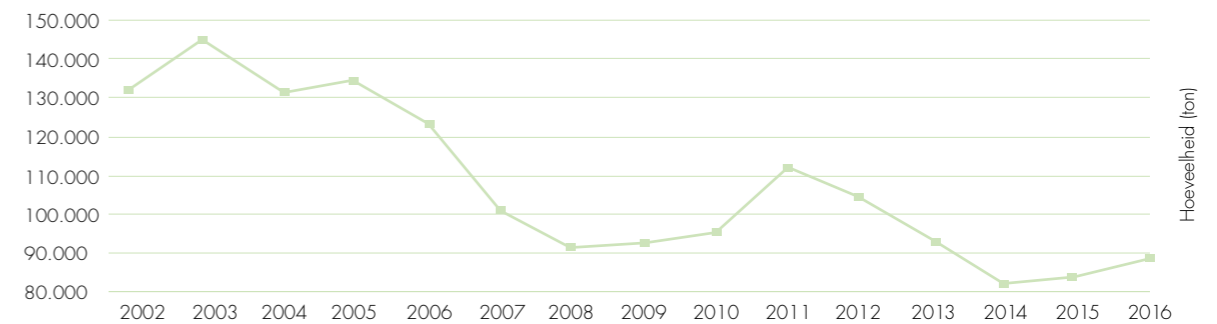
Toekomst

COPRO hoopt na de opwaartse trend in 2015 en 2016 alvast op een verdere rechtzetting van de omzet van vulstoffen in 2017.

Overzicht certificaathouders/fabrikanten

IDENTIFICATIENR. / VERGUNNINGHOUDER	PRODUCT	NORMNAAM	COMMERCIELE BENAMING
431 Sibelco Europe Mineralsplus Maastricht	Type Ia	V28/38, BN28/39, MBF10	Duras Filler 1 en 1W
	Type Ib	V28/38, BN28/39, MBF10, CC80	Duras Filler 15
	Type IIa	V38/45, BN40/52, MBF10	Duras Filler 2 en 2W
	Type IIa	V38/45, BN40/52, MBF10, Ka5	Duras Filler 2K en 15K, Wigras 40 K
	Type IIb	V44/55, BN40/52, MBF10, Ka20	Duras Filler 25
434 CCB sa	Type Ib	V28/38, BN28/39, MBF10, CC70	Filler Ib
436 Cementbouw Mineralen b.v.	Type Ia	V28/38, BN28/39, MBF10	Vulprofite 10 en 20
	Type IIa	V38/45, BN40/52, MBF10	Vulprofite 30 en 40
	Type IIa	V38/45, BN40/52, MBF10, Ka5	Vulprofite 35 en 45
	Type IIb	V44/55, BN53/62, MBF10, Ka20	Vulprofite 55
438 Antwerp Stone Terminal (AST)	Type Ia	V28/38, BN40/52, MBF10	Bestone Filler

Geleverde hoeveelheid vulstoffen

GRANULATEN / Hydraulisch gebonden mengsels

BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Hydraulisch gebonden mengsels worden hoofdzakelijk gebruikt in funderingen voor wegenbouw, vliegvelden en andere zones bestemd voor het verkeer. De grootste productgroep onder deze categorie is steenslagfundering, maar ook zandcement, schraal beton, granulaatcement en walsbeton vallen er onder.

COPRO controleert of de grondstoffen en de mengsel-samenstelling overeenkomstig de Europese Normen zijn (NBN EN 14227-x-reeks). Bijkomstig kan het fabricaat getoetst worden aan de toepassingen volgens de bestekken (SB 250, Qualiroutes, TB 2015). Voor iedere toepassing gelden immers andere eisen. Niet iedere grondstof mag voor iedere toepassing worden gebruikt. Ook de druksterkte wordt vastgelegd in het toepasselijk bestek, wat een invloed heeft op het vereiste cement- en watergehalte van het mengsel.

In het kader van de 'volledige productcertificatie' volgens BENOR TRA 21 horen ook de voorstudie, fabricagecontrole en controle van de eindproducten tot het takenpakket van COPRO. Daarnaast wordt elk facet van het zelfcontrolesysteem van de producent geëvalueerd. De controle vindt plaats in de betoncentrale van de producent. COPRO staat niet in voor de controle op de plaatsing van de producten.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Productverantwoordelijke: **Toby Verdin**
Inspecteurs: **Christophe Buelens en Toby Verdin**
In de loop van 2017 zal een extra inspecteur opgeleid worden om de controles voor hydraulisch gebonden mengsels volgens TRA 21 uit te voeren.

Referentiedocumenten

- Technische documenten:
- NBN EN 14227-1, -2, -3 en -5
- Certificatiedocumenten:
- BENOR TRA 21 Hydraulisch gebonden mengsels

Nieuws 2016

Sommige producten in het Standaardbestek zijn voorlopig nog niet gecertificeerd, zoals bv. drainerend schraal beton. Dit is een type mager beton dat meer waterdoorlatend is dan een normale fundering. Het doel is om ook dit product in 2017 te certificeren. Hierover werd in 2016 reeds gesproken in de betreffende adviesraad.

In 2016 werd overigens een nieuwe versie van het reglement goedgekeurd om in overeenstemming te zijn met de richtlijnen van de vzw BENOR in het kader van de CPR compatibiliteit. Inhoudelijk werd echter weinig tot niets gewijzigd. In de praktijk verandert dit weinig aan de controles en de voorgestelde eisen. Daarnaast werden de lay-out en structuur van de reglementen voor alle producten gelijkvormig gemaakt.

Activiteiten / Evolutie

Hoewel de nieuwe versie van het reglement geen grote inhoudelijke wijzigingen bevatte, vergde de afstemming en de optimalisering van de structuur toch heel wat extra administratieve inspanningen. COPRO mocht in 2016 enkele (zie grafieken/tabellen) nieuwe klanten verwelkomen. Het aantal controles nam bijgevolg toe.

Adviesraad

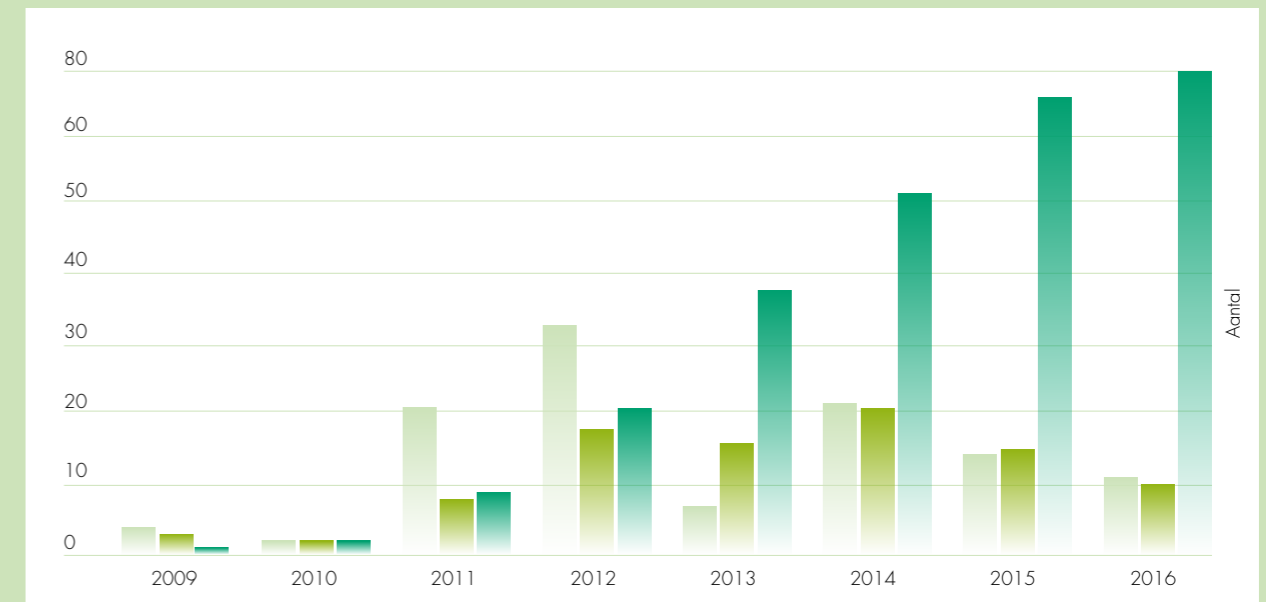
Voorzitter: **Margo Briessinck** (MOW - AWV - **Wegenbouwkunde**)
Secretaris: **Toby Verdin** (COPRO)
Ondervoorzitter: **Ann Van Gucht** (BE-CERT).
Leden: **Caroline Ladang** (BCCA), **Colette Grégoire** (OCW), **Chantal Flemal** (SPW - DG01 - 66), **Sabine Roegiers** (GO4CIRCLE), **Géraldine Welvaert** (Beroepsvereniging labo's), **William Martens** (TMVW),

Toekomst

In 2017 zal verder overlegd worden over de certificering van drainerend schraal beton. Tevens staat de opmaak van PTV 821 op het programma voor 2017.

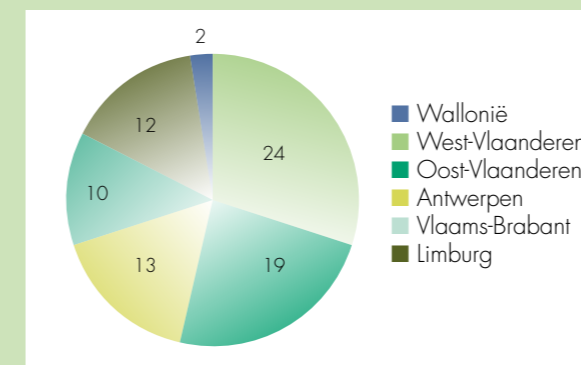
De grafieken hierna geven de evolutie van de certificatie weer.

Evolutie certificatie volgens TRA 21

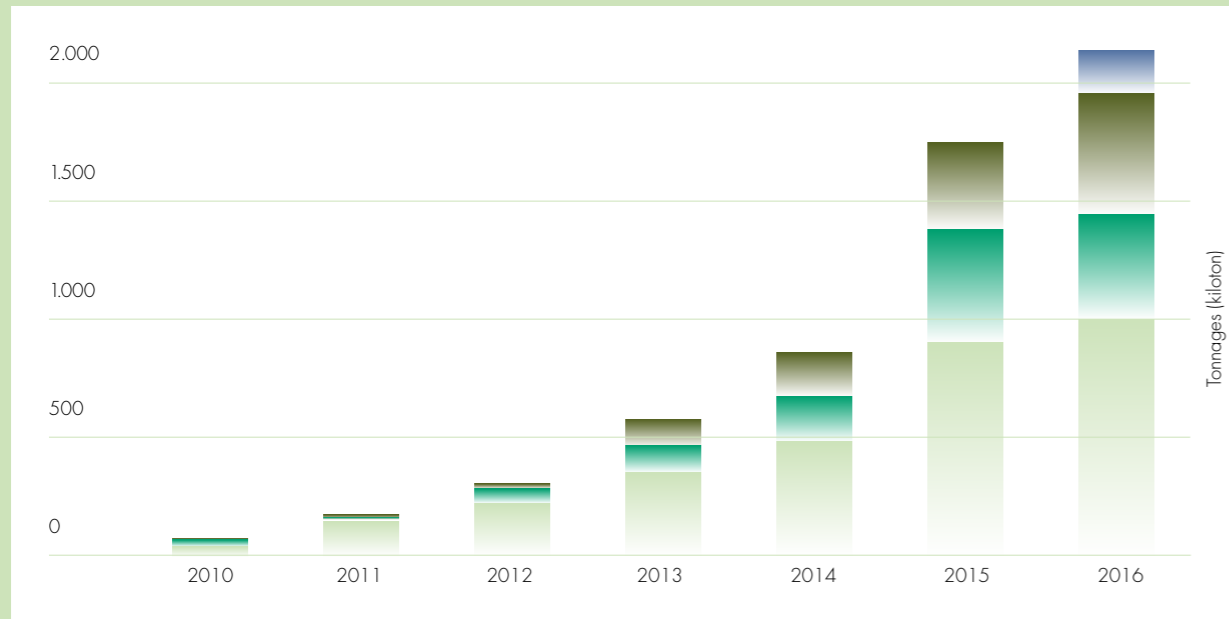
□ Formele aanvragen ingediend per jaar   ■ Productie-eenheden in toelatingsperiode   ■ Productie-eenheden met certificaat

Aantal gecertificeerde producten per provincie

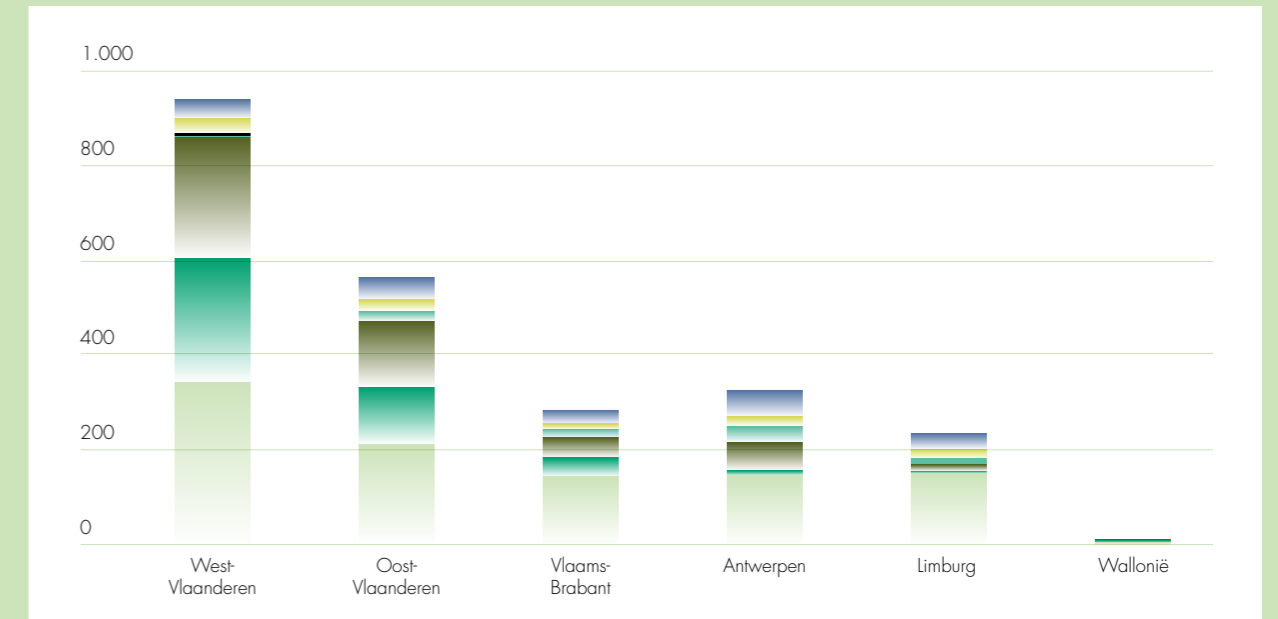
GRANULATEN / Hydraulisch gebonden mengsels

Hoeveelheid afgeleverde producten

□ Steenslagfundering   ■ Zandcement   ■ Schraal beton   ■ Andere

Hoeveelheid afgeleverde producten per provincie

□ Steenslagfundering   ■ Zandcement   ■ Schraal beton   ■ Granulaatcement
■ Walsbeton   ■ 14227-1

GRANULATEN /

Fysico-chemisch gereinigde granulaten

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Fysico-chemisch gereinigde granulaten zijn afkomstig van afvalstromen en verontreinigde gronden die fysico-chemisch worden gereinigd. Het gaat hierbij om onder meer afvalstromen zoals bv. veegvuil van borstelwagens, schietstandzand en carwashslib. De certificatie behelst zowel het bouwtechnische als het milieuhygiënische aspect.

Het eindproduct van het reinigingsproces is enerzijds een soort slib dat overblijft uit het nat procesgedeelte waarin de concentratie van verontreiniging het hoogst is. Anderzijds bekomt men zand en grove granulaten die kunnen worden hergebruikt. Zo kan het zand volgens specifieke Europese normen worden aangewend in verschillende toepassingen zoals beton of asfalt.

Sommige producenten richten zich specifiek op het recupereren van zand dat in centrales kan worden aangewend voor het produceren voor zandcement, mits toevoeging van ander zand en cement. Voor de centrales is dit uiteraard erg interessant omdat gerecupereerd zand goedkoper is dan natuurzanden. Bovendien speelt ook het milieuaspect in toenemende mate mee. Van een afvalstroom wordt immers opnieuw een (secundaire) grondstof gemaakt die milieuhygiënisch en bouwtechnisch in orde is.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Productverantwoordelijke: **Dorien Desmet**
Inspecteurs: **Dorien Desmet** en **Kim De Jonghe**

Referentiedocumenten

- Technische documenten:
- PTV 406: Classificatie gerecycleerde granulaten.
  - NBN EN 12620
  - NBN EN 13242
  - NBN EN 13043

- NBN EN 13055-1
- NBN EN 13139
- NBN EN 13383-1
- NBN EN 13450

Certificatiedocumenten:

- TRA 17: Gereinigde granulaten afkomstig van de fysico-chemische reiniging van uitgegraven bodem of van gelijkaardige afvalstoffen

CE-documenten

- NBN EN 12620
- NBN EN 13242
- NBN EN 13043
- NBN EN 13055-1
- NBN EN 13139
- NBN EN 13383-1
- NBN EN 13450
- R/CE2+16236 Regelement voor certificatie in het kader van de CE-markering voor granulaten.

Nieuws 2016

In 2016 werd het toepassingsreglement TRA 17 vernieuwd. Het ging hierbij vooral om structurele wijzigingen. Aan de inhoud werd weinig veranderd.

Activiteiten / Evolutie

In 2015 werd de zware dip waarmee de sector in 2014 te maken kreeg deels hersteld. In 2016 steeg het volume zelfs opnieuw met +/- 30 procent. Dit is dus een positieve evolutie, wetende dat het gebruik van gecertificeerde fysico-chemisch gereinigde granulaten niet verplicht is. In 2016 zochten de producenten overigens naar bijkomende afvalstromen die kunnen worden gereinigd.

Net zoals de voorgaande jaren waren er ook in 2016 vijf gecertificeerde producenten. Twee daarvan tekenden een verbodsbepaling van hun afvoer op. Een producent vroeg na een tijdelijke stopzetting opnieuw het COPRO-certificaat aan, dat hij na een toelatingsperiode ontving in 2016.

DORIEN DESMET
Productverantwoordelijke F.C.-granulaten

Adviesraad

Voorzitter: **Frank Theys** (OCW)
Secretaris: **Dorien Desmet** (COPRO)
Leden: **Monika De Vos** (WTCB), **Dirk Dedecker** (OVAM), **Johan D'Hooghe** (VlaWeBo), **Alain Ghodsi** (SPW), **Glenn Heernaert** (OVB), **Andy Heurckmans** (Grondbank), **Phillipe Keppens** (AWV), **William Martens** (Farys), **Marc Regnier** (Tradecowall), **Luc Rens** (Febelcem), **Jef Soetewey** (BOUWUNIE), **Peter Somers** (VEB) en **Peter Vanhoegaerden** (ORI)

Voor 2016 heeft er 1 adviesraad plaatsgevonden waarop het nieuwe reglement (enkel nieuwe layout) werd besproken en goedgekeurd.

Toekomst

Begin 2017 is het vernieuwde toepassingsreglement TRA 17 bekrachtigd door de Raad van Bestuur van COPRO. Ook verwacht COPRO een verdere stijging van het volume aan gecertificeerde fysico-chemisch

gereinigde granulaten. Bovendien zal COPRO in 2017 nog meer producenten trachten te overtuigen om zich te laten certificeren. Er zijn immers meerdere toepassingen in het standaardbestek waar fysico-chemisch gereinigde granulaten voor kunnen worden aangewend. Er is dus zeker nog ruimte voor een verdere groei.

In 2016 werd er in totaal 119.482 ton gewassen zand en granaat afgevoerd onder het COPRO-certificaat.

GECERTIFICEERDE PRODUCTEN		TONNAGE
1	Gewassen zand voor gebruik in beton, asfalt of funderingen	106.692 ton
2	Gewassen grof granaat voor funderingsmateriaal volgens NBN EN 13242	12.791 ton

GRANULATEN /

Secundaire granulaten

CE-markering - COPRO-certificatie

- **Certificatie-instelling:** COPRO
- **Keuringsinstelling:** COPRO

Onderwerp van de certificatie

Secundaire granulaten zijn granulaten die afkomstig zijn van het behandelen van afvalstoffen of bijproducten. Door certificatie toont de fabrikant aan dat de door hem geproduceerde granulaten het wettelijk statuut van 'grondstof' hebben. Enkele voorbeelden zijn gemalen cellenbeton, slakken afkomstig van de ferro-industrie of non-ferro-industrie, gerecupereerde (verontreinigde) spoorwegballast, slakken of bodemassen afkomstig uit afvalverbrandingsprocessen en gieterijzanden. Bij de certificatie streeft COPRO naar een volledige invulling van de Europese 'einde-afval' criteria, die vertaald werden in het Vlaamse materialendecreet.

COPRO toetst het milieu-hygiënische aspect van dit proces over de hele lijn aan het VLAREMA (Vlaams Reglement voor het duurzaam beheer van Materiaalkringlopen en Afvalstoffen), aan het materialendecreet en aan de grondstofverklaring die werd afgeleverd door de OVAM. De OVAM legt de modaliteiten vast waaraan deze producten moeten voldoen en stelt ook de gebruiksvoorwaarden op. Het betreft op heden dus enkel de regels opgelegd in het Vlaams Gewest.

Voor wat betreft het bouwkundige aspect dienen alle granulaten in overeenstemming te zijn met de productnormen. Voor secundaire granulaten zijn geharmoniseerde EN-normen van toepassing. Ze worden bijgevolg dus pas gecertificeerd wanneer de producent voldoet aan alle reglementaire bepalingen van de CE-markering niveau 2+.

Ten derde bekijkt COPRO of het eindproduct waarin het materiaal wordt verwerkt duurzaam is en dus een even lange levensduur heeft dan een gelijkaardig eindproduct met natuurlijke granulaten. De specifieke toepassing wordt dus eveneens nagekeken. Indien er onvoldoende historische kennis is, dan legt het reglement op dat een studie van een onafhankelijke wetenschappelijke instelling de gebruiksgeschiktheid van het granulaat en de duurzaamheid van het eindproduct moet aantonen.

Pas wanneer zowel aan de milieuhygiënische, de bouwkundige én de gebruiksgeschiktheidseisen is voldaan, kan een certificaat worden uitgereikt. Bij het voldoen aan deze drie eisen mag men er bovendien zeker van zijn dat er een markt is voor het gecertificeerde secundair granulaat. In dit opzicht kan het COPRO-certificaat dus zeker ook een commercieel voordeel zijn voor de fabrikant.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Productverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Inspecteur: **Johny De Nutte**
Kim De Jonghe is in opleiding als inspecteur. Zij volgde ook externe opleidingen omtrent milieuwetgeving en certificatie.

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- EN 12620 Toeslagmaterialen voor beton
  - EN 13043 Toeslagmaterialen voor asfalt en oppervlaktebehandeling voor wegen, vliegvelden en andere verkeersgebieden
  - EN 13139 Toeslagmaterialen voor mortel
  - EN 13242 Toeslagmaterialen voor ongebonden en hydraulisch gebonden materialen voor burgerlijke bouwkunde en wegenbouw
  - EN 13383-1 Waterbouwsteen - Deel 1 Specificatie
  - EN 13450 Toeslagmaterialen voor spoorwegballast
- Certificatiedocumenten:
- TRA 40: Toepassingsreglement voor secundaire granulaten. Granulaten bekomen door het recycleren van afvalstoffen (bodemassen, gieterijzanden, spoorwegballast, cellenbeton, ...) of het bewerken van bijproducten (metaalslakken, ...)

CE-documenten

- R/CE2+16236 Reglement voor certificatie in het kader van de CE-markering voor granulaten.

Nieuws 2016

COPRO voerde in het kader van de Europese 'einde-afval' criteria en de certificatie van granulaten in 2016 controles uit op zowel het milieuhygiënische, het bouwkundige en het gebruiksgeschiktheidsaspect.

Activiteiten / Evolutie

Momenteel is het bedrijf Sadaci te Gent de enige producent die reeds beschikt over een COPRO-certificaat.

Adviesraad

Voorzitter: **Philippe Keppens (MOW - AWW)**
Secretaris: **Johny De Nutte (COPRO)**
Leden: **Luc Braet (GSV - Steelbel)**, **Luc De Bock (OCW)**, **Koen De Prins (OVAM)**, **Eli Desmedt (VlaWeBo)**, **Kristof Evens (GBV)**, **Alain Ghodsi (SPW - DGO3 - DSD)**, **Jan Kegels (AGORIA)**, **Gene Martens (FPRG)**, **Frédérique Thewissen (SPW - DGO1-61)**, **Rob Tison (MOW - AWW)**, **Ann Van Gucht (BE-CERT)**, **Noël Van Hollebeke (BVA)**, **Nele Van Roey (Essencia)** en **Jeroen Vrijders (WTCB)**

Toekomst

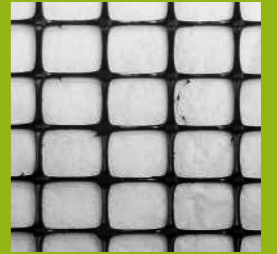
COPRO zal er in 2017 verder voor pleiten om de huidige certificatie-eisen voor secundaire granulaten om te zetten in een wettelijke verplichting. Hierin wordt het alvast bijgestaan door de OVAM. Daarnaast is het doel van COPRO om het aantal gecertificeerde producten verder uit te breiden en het vertrouwen in secundaire granulaten verder te verstevigen.

KUNSTSTOFFEN / Geotextiel en aan geotextiel verwante producten

BENOR-certificatie geotextiel - COPRO-certificatie geogrid - CE-markering geotextiel en aan geotextiel verwante producten

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Voor geotextielen en verwante producten bestaan er verschillende Europese normen (EN). Elke Europese norm beschrijft voor zijn specifieke toepassing de minimum te bepalen karakteristieke eigenschappen.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Raf Pillaert
Productverantwoordelijke: Raf Pillaert
Inspecteurs: Marijke Van der Steen en Raf Pillaert

Referentiedocumenten

Technische documenten: BENOR-certificatie geotextiel en COPRO-certificatie geogrid

- PTV 829 (3.1): Geotextiel en aan geotextiel verwante producten
- NBN EN 13249 - wegenbouw en voor andere verkeersbestemmingen (exclusief spoorwegen en asfaltlagen)
- NBN EN 13250 - spoorwegbouw
- NBN EN 13251 - grondwerken, funderingen en keermuren
- NBN EN 13252 - drainagesystemen
- NBN EN 13253 - beschermingsconstructies tegen erosie (kust- en oeververdedigingswerken)
- NBN EN 13254 - bouw van spaarbekkens en stuwdammen
- NBN EN 13255 - kanaalbouw
- NBN EN 13256 - tunnelbouw en in ondergrondse bouwwerken
- NBN EN 13257 - opslagplaatsen voor vaste afvalstoffen
- NBN EN 13265 - projecten voor het insluiten van vloeibare afvalstoffen

Certificatiedocumenten:

- TRA 29 voor geotextiel en TRA 24 voor geogrid
- CE-documenten: CE-markering geotextiel en aan geotextiel verwante producten
- NBN EN 13249 - wegenbouw en voor andere verkeersbestemmingen (exclusief spoorwegen en asfaltlagen)
- NBN EN 13250 - spoorwegbouw
- NBN EN 13251 - grondwerken, funderingen en keermuren
- NBN EN 13252 - drainagesystemen

KUNSTSTOFFEN / Geotextiel en aan geotextiel verwante producten

- NBN EN 13253 - beschermingsconstructies tegen erosie (kust- en oeververdedigingswerken)
- NBN EN 13254 - bouw van spaarbekkens en stuwdammen
- NBN EN 13255 - kanaalbouw
- NBN EN 13256 - tunnelbouw en in ondergrondse bouwwerken
- NBN EN 13257 - opslagplaatsen voor vaste afvalstoffen
- NBN EN 13265 - projecten voor het insluiten van vloeibare afvalstoffen
- R/CE2+29 (3.0)

Sectorale Commissie geotextiel

Voorzitter: Philippe Keppens (AWV)
 Secretaris: Raf Pillaert (COPRO)
 Effectieve leden: Paul Blomme (BCCA),
 Frans De Meerleer (Beaulieu Technical Textiles),
 Kenny De Wolf (Low & Bonar), Karin Eufinger
 (Centexbel), Chantal Flemal (SPW), Noël Huybrechts
 (WTCB), Johanna Louwagie (Universiteit Gent),
 Peter Merlevede (VMSW), Etienne Motte (Infrabel),
 Marc Scheppermans (Aquafin), Frank Theys (OCW),
 Claude T'joen (Federplast) en Sophie Vandewalle
 (Beaulieu Technical Textiles)

Nieuws 2016

Er werden nieuwe versies van de Europese normen (versie 2016) goedgekeurd op Europees niveau en dus ook op nationaal niveau, maar deze werden op het moment van het opmaken van dit verslag nog niet gepubliceerd in het "Official Journal of the European Union" (OJEU), wat impliceert dat deze Europese normen nog niet zijn geharmoniseerd. Concreet betekent dit dat er nog geen nieuwe geharmoniseerde normen van toepassing zijn, waardoor de CE-markering nog steeds dient te gebeuren volgens de oude Europese normen (versie 2000 en bijhorende addenda).

Op Belgisch niveau werd in het verleden overeengekomen dat COPRO eveneens de "oude" Europese normen zou toepassen met betrekking tot de BENOR / COPRO-certificatie van de producten.

De redenering achter deze beslissing was het feit dat de nieuwe Europese normen ten opzichte van de oude normen vooral meer duidelijkheid brachten in de bepaling van de duurzaamheid van de producten. Echter, deze nieuwe bepalingen waren één van de grote knelpunten voor publicatie in het OJEU. Met de verschillende fabrikanten werd in 2015 via de betreffende adviesraden afgesproken om de beproeving betreffende de duurzaamheid reeds op te starten volgens de laatste voorschriften, welke in principe aanvaardt zullen worden. Zo wordt vermeden dat nutteloos onderzoek werd verricht naar de prestaties van hun specifieke producten.

Zoals reeds aangehaald is één van de belangrijke wijzigingen in de nieuwe normen (2016) ten opzichte van de oude normen (2000) de bepaling van de duurzaamheid van de producten. In het bijzonder werd voor elk type product een nieuwe proefmethode ontwikkeld. Eveneens heeft elke fabrikant de mogelijkheid om vast te leggen hoe duurzaam zijn product is (service life up to 5, 25, 50 of 100 jaar). In de oude normen was maximum 25 jaar mogelijk. Uiteraard is het bewijzen van een 100-jarige duurzaamheid een veel zwaarder proces dan het bewijzen van een duurzaamheid van 25 jaar.

Activiteiten / Evolutie

Op Europees niveau werden alle vergaderingen van TC 189 en TC 189 WG1 actief bijgewoond door COPRO. Eveneens werd er op Belgisch niveau deelgenomen aan 2 spiegelcomités van TC 189. Er werden in 2016 geen adviesraden georganiseerd betreffende de BENOR- of COPRO-certificatie van de producten.

In 2016 werden verschillende controlebezoeken en/of audits uitgevoerd bij de verschillende gecertificeerde fabrikanten. In totaal werden er 24 certificatiebezoeken voor BENOR of COPRO uitgevoerd en 5 audits voor de CE-markering.

Gecertificeerde fabrikanten

PRODUCT	SOORT	VERGUNNINGSHOUDER	LOCATIE	MACHTIGINGSNUMMER
Geotextiel	BENOR-certificatie	Beaulieu Technical Textiles	Komen-Waasten	613/29
		Cassart Special Products	Bezons Cedex - Frankrijk	609/29
		Huesker Synthethic GmbH	Gescher - Duitsland	656/29
		Low & Bonar	Lokeren	601/29
			Locatie bekend	602/29
	CE-markering	Beaulieu Technical Textiles	Komen-Waasten	1137-CPR-0613/29
			Gescher - Duitsland	1137-CPR-0614/29
		Joosten Kunststoffen	Gendt - Nederland	1137-CPR-0619/29
		Low & Bonar	Locatie bekend	1137-CPR-0602/29
		PermavoidSioen	Luik	1137-CPD-617
Geogrid	COPRO-certificatie	TexionGeosynthetics	Qindao City - China	655/24
		Tradecc	Blackburn - United Kingdom	649/24

Toekomst

Zodra de nieuwe Europese normen zijn gepubliceerd in het OJEU (uit goede bron werd reeds vernomen dat dit in de nabije toekomst zal gebeuren) zal via de betreffende sectorale commissie / adviesraad werk gemaakt worden van het up to date zetten van de PTV's en TRA's voor de producten. Enerzijds zullen ze aangepast worden aan de nieuwe voorschriften in de Europese normen, anderzijds zullen ze aangepast worden aan de voorschriften die de vzw BENOR oplegt aan de referentiedocumenten die gebruikt worden als basis voor certificatie.

KUNSTSTOFFEN / Kunststof bekledingen van rioleringselementen

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Indien we spreken over kunststof bekledingen van rioleringselementen bedoelen we eigenlijk (in het kader van dit artikel) "geprefabriceerde kunststof bekledingselementen voor toegangs- en verbindingssputten". Concreet houdt dit volgende producten in: schaaldelen voor het stroomprofiel, bekledingen voor de schachtwanden, dekplaten, kegelementen, reductieplaten of pasringen. De bijhorende verbindingssmoffen horen eveneens tot de certificatie, maar deze mogen niet afzonderlijk gebruikt worden. De bekledingen mogen ook enkel gebruikt worden in "nieuwe" rioleringselementen. Ze zijn voorlopig niet bedoeld voor renovatie van bestaande rioleringen. De bekledingen en de verbindingssmoffen kunnen gemaakt zijn uit polyurethaan (PU), polypropyleen (PP), glasvezelversterkte polyester (GVP) of hard polystyreen (PS).

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Raf Pillaert**
Productverantwoordelijke: **Raf Pillaert**
Inspecteur: **Raf Pillaert**

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- PTV 8450-1 (1.0): Geprefabriceerde kunststof bekledingselementen voor toegangs- en verbindingssputten: Producteigenschappen
- PTV 8450-2 (1.0): Geprefabriceerde kunststof bekledingselementen voor toegangs- en verbindingssputten: systeemeisen

Certificatiedocumenten:

- TRA 450 (1.0): Application regulations for the product certification of prefabricated synthetic liners for manholes and inspection chambers under the COPRO mark

Adviesraad

Voorzitter: **William Martens (Farys)**
Ondervoorzitter: **Joris Vienne (Becetel)**
Secretaris: **Raf Pillaert (COPRO)**
Effectieve leden: **Paul Blomme (BCCA)**, **Pieter Corry (Predl)**, **Johan Horckmans (Probeton)**, **Johan Nysen (Infrax)**, **Francis Poelmans (OCW)**, **Ronny Saro (Webeco)**, **Marc Scheppermans (Aquafin)**, **Dirk Stove (Vlario)** en **René Van Veldhoven (Steinzeug Keramo)**

Nieuws 2016

In de loop van 2015 en 2016 werd in de adviesraad druk vergaderd over de voorschriften voor dergelijke bekledingen. Na veel denkwerk werd overeengekomen dat er eisen zijn voor de bekleding op zich, maar eveneens eisen voor de toepassing van het product in combinatie met het rioleringselement. Concreet resulteerde dit in 2 afzonderlijke PTV's. De eerste, namelijk PTV 8450-1 legt vast waaraan de bekleding zelf moet voldoen. PTV 8450-2 daarentegen bepaalt de prestatie-eisen voor de bekleding in combinatie met het rioleringselement.

De COPRO-certificatie van de bekledingen zal zich baseren op de voorschriften van PTV 8450-1. De certificatie/controle van de voorschriften uit PTV 8450-2 (gebruiksgeschiktheid in combinatie met het rioleringselement) zal georganiseerd worden door de certificatie-instelling die het rioleringselement certificeert.

Toekomst

Momenteel zijn er 2 fabrikanten bekend bij COPRO die eventuele interesse hebben in de certificatie van hun bekledingen. COPRO zal beide spelers in de loop van 2017 op weg zetten zodat alles hopelijk vlot verloopt.

KUNSTSTOFFEN / Gras-/Grindkunststofplaten

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Gras-/grindkunststofplaten zijn opvulbare roosters in gerecycleerd polyethyleen die vaak worden toegepast op parkings of in bermen als waterdoorlatende bestrating. Ze worden opgevuld met grind of ingezaaid met gras. Momenteel bieden drie gecertificeerde producenten dit product aan op de Belgische markt.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Raf Pillaert**
Productverantwoordelijke: **Marijke Van der Steen**
Inspecteurs: **Toby Verdin, Marijke Van der Steen en Raf Pillaert**
Toby Verdin werd opgeleid om keuringen voor dit product uit te voeren.

Referentiedocumenten

Nieuws 2016 betreffende referentiedocumenten: PTV 828 (4.0) werd goedgekeurd in april 2016, TRA 28 (3.0) werd goedgekeurd maar TRA 28 (2.0) is tot nader order van toepassing

Technische documenten:

- **PTV 828: Technische voorschriften voor Gras-/Grindkunststofplaten.**

Certificatiedocumenten:

- **TRA 28: Toepassingsreglement voor Productcertificatie van Gras-/Grindkunststofplaten onder het COPRO-merk**

Adviesraad

Voorzitter: **Philippe Keppens (MOW)**
Secretaris: **Marijke Van der Steen (COPRO)**
Leden: **Anne Beeldens (OCW), Bas Bergman (GL Plastics), Raf Bouteligier (Ecobeton), Theo De Vos (VMSW), Valérie Decoux (Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest),**

Luk Ottevaere (Tradec), Dirk Stuyven (Deschacht Plastics Belgium) en Joris Vienne (Becetel)
Aantal vergaderingen: 2
Besproken onderwerpen: **aanpassingen PTV 828 en TRA 28**

Nieuws 2016

In 2016 werden technische voorschriften PTV 828 herschreven, in samenspraak met de overheden, experts, gebruikers en producenten die deel uitmaken van de adviesraad. Daarnaast werd in 2016 een TRA-ontwerp goedgekeurd.

Activiteiten / Evolutie

Er waren in 2016 nog steeds veel niet-gecertificeerde producten op de markt. COPRO voerde daarom een sensibiliseringsactie om besturen er attent op te maken dat er een certificaat bestaat. Er werden acht controle-bezoeken uitgevoerd.

Toekomst

In 2017 zal PTV 828 in een nieuw sjabloon worden gegoten.

Gebruiksklassen voor Gras-/Grindkunststofplaten (uit PTV 828 (4.0), bijlage A1)

GEBRUIKSKLASSE	TYPE VAN VERKEERSBELASTING (enkel richtinggevende omschrijving)
A	Zones (al dan niet naast een rijstrook voor wegverkeer) voor intensief en occasioneel zwaar verkeer
B	Zones voor minder intensief en licht verkeer (Brandweerwagens toegelaten in geval van nood. Geen ander zwaar verkeer toegelaten.)
C	Voetgangers- en fietserszones

Gecertificeerde producenten van Gras-/Grindkunststofplaten

OVERZICHT COPRO-GECEERTIFICEERDE PRODUCENTEN EN VERDELERS		
VERGUNNING-HOUDER	PRODUCENT	PRODUCTIEPLAATS
Deschacht Plastics Belgium	Stockplastics	Zwevezele - België
GL Plastics	GL Plastics	Son - Nederland
Tradec	Purus Arzberg	Arzberg - Duitsland

KUNSTSTOFFEN / Producten uit elastomeer

BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Deze certificatie omvat afdichtingen voor buisverbindingen, opleggingen voor gietijzeren deksels en afdichtingen voor producten uit zwavelbeton. Hiervoor zijn er enkel buitenlandse producenten.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Raf Pillaert**

Productverantwoordelijke: **Marijke Van der Steen**
(sinds januari 2016)

Inspecteurs: **Toby Verdin, Marijke Van der Steen en Raf Pillaert**

Toby Verdin werd opgeleid om keuringen uit te voeren voor dit product.

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- PTV 832: Gietijzeren deksels - opleggingen van elastomeer - ge vulkaniseerd rubber
- PTV 833: Sulfur concrete products: Elastomeric Seals-Vulcanized rubber
- NBN EN 681-1: Afdichtingen van elastomeer - Materiaaleisen voor afdichtingen van buisverbindingen in water- en afvoertoepassingen - Deel 1: Gevulkaniseerde rubber (met bijbehorende addenda)
- NBN EN 681-2: Afdichtingen van elastomeer - Materiaaleisen voor afdichtingen van buisverbindingen in water- en afvoertoepassingen - Deel 2: Thermoplastische elastomeren (met bijbehorende addenda)
- NBN EN 681-3: Afdichtingen van elastomeer - Materiaaleisen voor afdichtingen van buisverbindingen in water- en afvoertoepassingen - Deel 3: Gevulkaniseerde schuimrubber (met bijbehorende addenda)
- NBN EN 681-4: Afdichtingen van elastomeer - Materiaaleisen voor afdichtingen van buisverbindingen in water- en afvoertoepassingen - Deel 4: Afdichtingselementen uit gegoten polyurethaan (met bijbehorende addenda)

Certificatiedocumenten:

- TRA 32: Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van afdichtingen van elastomeer

Sectorale Commissie

De samenstelling van deze sectorale commissie zal worden geverifieerd voor de eerstvolgende vergadering.

Nieuws 2016

In 2016 werden door COPRO bijkomende voorschriften ontwikkeld voor producten uit elastomeer die worden gebruikt in zwavelbeton. Deze zwavelbeton wordt immers warm gegoten, waardoor het elastomeer met warm materiaal in contact komt. Hiervoor bestonden er nog geen Europese eisen.

Activiteiten / Evolutie

In 2016 startte COPRO met de certificatie van een Spaanse producent. Daarnaast ontving COPRO ook een nieuwe certificatieaanvraag.

Toekomst

In 2017 zal de herziene versie van de Europese norm NBN EN 681-1 worden geofficialiseerd.

Lijst vergunninghouders producten uit elastomeer

VERGUNNINGHOUDER	ADRES	PRODUCTIEPLAATS	IDENTIF.NR.	TOEKENNINGSdatum
Theodor Cordes GmbH & Co.Kg	Im Südfeld 3 - D-48308 Senden - Bösensell Duitsland	Senden-Bösensell - Duitsland	422/32	31/01/2000
DS-Dichtungstechnik	Oststrasse 28 - D-48310 Nottuln - Duitsland	Nottuln - Duitsland	448/32	23/09/2002
Trelleborg - Forsheda Netherlands	Pascallaan 80 - Postbus 62 NL 8200 - AB Lelystad	Bielsko-Biala - Polen	450/32	05/07/2004
Ein Shemer Rubber Ltd.	D.N. Hefer - IL-38816 Kibbutz Ein Shemer	Kibbutz Ein Shemer - Israël	420/32	25/11/2010
M.O.L.	Gutenbergstrasse 14 49377 Vechta - Duitsland	Vechta - Duitsland	451/32	27/06/2013
Algaher SA	Ctra. De Corella S/N 26540 Alfaro - La Rioja Spanje	Alfaro - La Rioja - Spanje	425/32	16/07/2014
CAUDENOR S.L.	Poligino de Trascueto, Parcela A2-3, 39600 Revilla de Camargo - Cantabria - Spanje	Revilla de Camargo - Cantabria Spanje	427/32	18/04/2016

KUNSTSTOFFEN / Deksels in composiet materialen

Onderwerp van de certificatie

De certificatie van composietdeksels dient te gebeuren volgens de Europese norm NBN EN 124-5.

- NBN EN 124-5: Afdekkingen voor putten en kolken voor verkeers- en voetgangersgebieden - Deel 5: roosters en deksels voor putten en kolken gemaakt van composietmaterialen.

COPRO heeft tot heden nog geen certificatiedossier voor dit type van producten.

Nieuws 2016

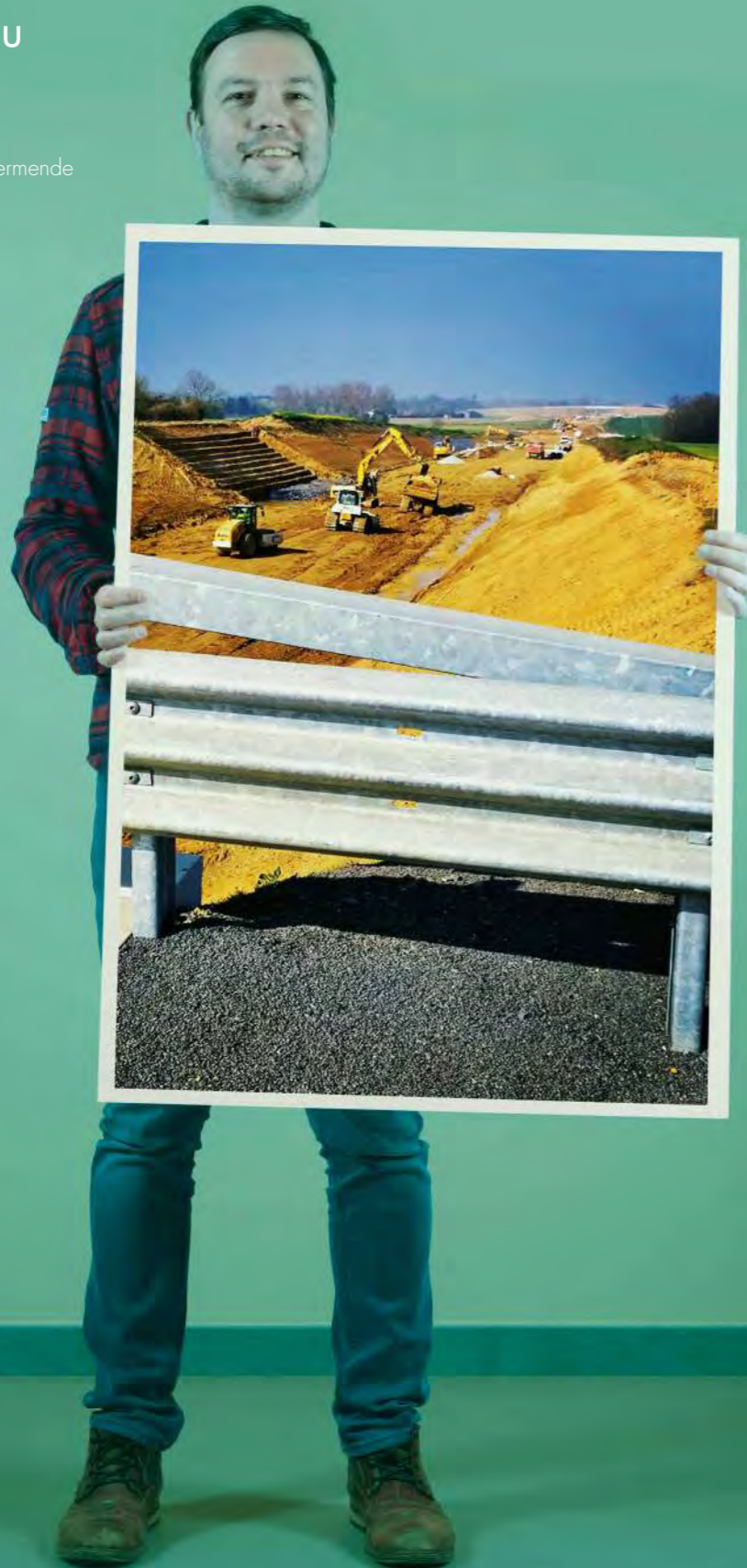
De in 2015 herwerkte Europese norm NBN EN 124 bevat ook een deelnorm voor composiet materialen. Dankzij deze deelnorm zijn de eisen gesteld aan dit materiaal alvast veel beter uitgewerkt dan voorheen.

Toekomst

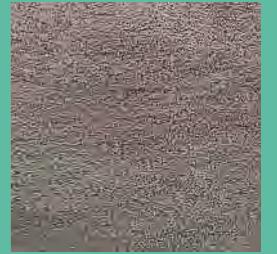
In 2017 zal een werkgroep (adviesraad) opgericht worden waarin de besturen, bestaande leveranciers en experts samen met COPRO zullen nadenken over het opstellen van certificatieregels (TRA) en eventuele eisen (PTV) voor composietdeksels. De bedoeling is om op basis van deze regels en eisen een certificatie uit te werken.

// COPRO houdt u op de weg //

KIM VANDENHOEKE
Productverantwoordelijke afschermende constructies voor wegen

METAAL / Gietijzeren buizen en toebehoren

BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Deze certificatie omvat buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen van nodulair gietijzer, voor afvalwater toepassingen en voor waterleidingen. COPRO treedt hiervoor op als certificatie-instelling en als keuringsinstelling. De certificatie van de gietijzeren buizen en toebehoren voor afvalwater is gebaseerd op PTV 812.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Kris Vandenneucker
Productverantwoordelijke: Kris Vandenneucker
Inspecteurs: Kris Vandenneucker en Kim Vandenhoeke

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- PTV 811: Nodulair gietijzeren buizen en hun moefverbinding voor het transport van drinkwater - geschikt voor de verbinding met hulpstukken volgens NBN EN 12842 - Eisen en testmethoden
- PTV 812: Buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen van nodulair gietijzer voor afvalwater toepassingen - Eisen en beproevingsmethode - Bijkomende specifieke eisen voor rioleringsprojecten:
- PTV 813: Buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen van nodulair gietijzer voor drinkwaterleidingen - Eisen en beproevingsmethode - Bijkomende specifieke eisen voor drinkwater.
- NBN EN 598: "Buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen, van nodulair gietijzer, voor afvalwatertoepassingen";
- NBN EN 545: "Buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen van nodulair gietijzer, voor waterleidingen - Eisen en beproevingsmethoden"

Certificatiedocumenten:

- TRA 598: Toepassingsreglement voor buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen, van nodulair gietijzer, voor afvalwatertoepassingen;
- TRA 545: Toepassingsreglement voor buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen, van nodulair gietijzer, voor drinkwaterleidingen.

Sectorale Commissie

Voorzitter: Vincent Saal (Saint-Gobain Construction Products Belgium)

Secretaris: Kris Vandenneucker (COPRO)

Leden: Emmanuel De Sutter (Inasep), Philippe Decamps (Hydro Mat), Philippe Gilissen (SWDE), Jean-Daniel Halusiak (AIDE), Philippe Plumier (CILE), Joseph Robeyns (De Watergroep), Bart Stulens (Saint-Gobain Construction Products Belgium), Marc Van Heck (Aquafin) en Karel Vangeel (PIDPA)

METAAL / Gietijzeren buizen en toebehoren

Deze commissie is in 2016 2 keer samengeroepen. Tijdens de vergaderingen van de commissie werd o.a. beslist om PTV 811 aan te passen. De norm ISO 16631 zal in 2017 geïmplementeerd worden in deze PTV.

Spiegelcomité NBN E203

Voorzitter: Vincent Saal (Saint-Gobain Construction Products Belgium)
Secretaris: Kris Vandenneucker (COPRO)
Leden: Jean-Pierre Debluts (SWDE), Philippe Decamps (Hydro Mat), Philippe Gilissen (SWDE), Jean-Daniel Halusiak (AIDE), Philippe Plumier (CILE), Joseph Robeyns (De Watergroep), Xavier Stassart (SWDE), Bart Stulens (Saint-Gobain Pipe Systems Belgium) en Karel Vangeel (PIDPA)

In 2016 werd deze vergadering 2 keer samengeroepen. Tijdens deze vergaderingen worden de activiteiten van de technische comités CEN/TC203/WG9 en ISO/TC5/SC2 opgevolgd.

Nieuws 2016

In 2016 werd in de sectorale commissies gestart met het aanpassen van de TRA's (toepassingsreglementen), zodat deze voldoen aan de richtlijnen van de vzw BENOR. Het betreft de reglementen TRA 598 (het toepassingsreglement voor buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen, van nodulair gietijzer, voor afvalwatertoe-passingen) en TRA 545 (het toepassingsreglement voor buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen, van nodulair gietijzer, voor drinkwaterleidingen).

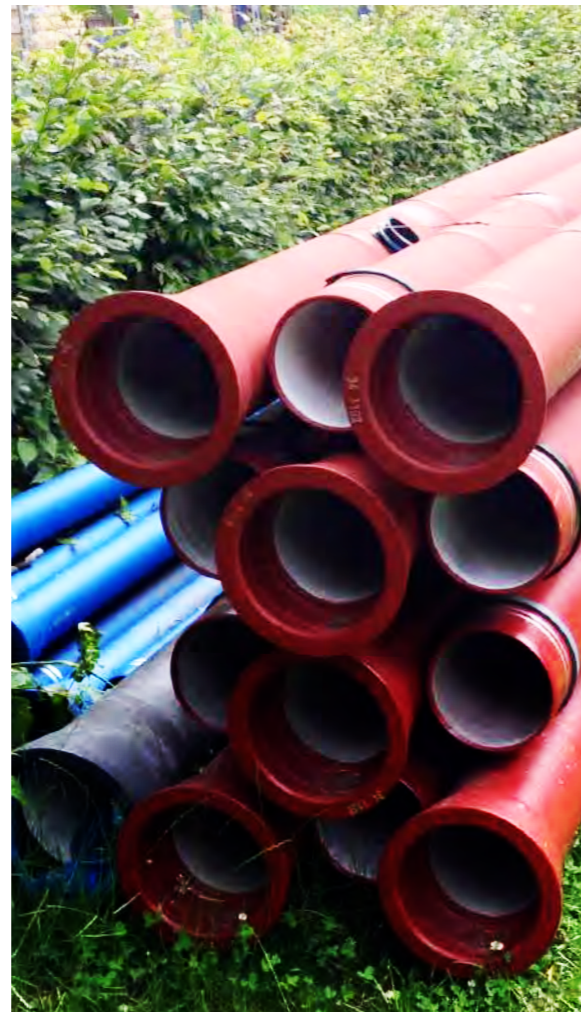
Activiteiten / Evolutie

Het aantal certificatie-dossiers voor gietijzeren buizen bleef - net zoals in 2015 - ook in 2016 beperkt. Het betreft dan ook een relatief kleine markt met slechts één verdeler: Saint-Gobain Construction Products Belgium te Landen, met productie-eenheden in Pont-à-Mousson (Frankrijk) en Saarbrücken (Duitsland). Voor beide productie-eenheden werd de certificatie in 2016 verdergezet.

In 2016 werd op de Belgische markt (slechts) 560 ton geleverd onder het BENOR-merk. De kwaliteit van deze geleverde buizen is net zoals de voorgaande jaren van een constant hoog niveau.

Toekomst

In de sectorale commissie werden vroeger reeds technische voorschriften opgesteld voor buizen (en hun toebehoren) voor drinkwaterleidingen (PTV 811 en PTV 813). Tot op heden heeft COPRO nog geen enkele aanvraag ontvangen van leveranciers voor certificatie volgens deze PTV's. De uitdaging bestaat er dan ook in om in de nabije toekomst toch een certificatie-dossier te kunnen uitwerken, dit in samenwerking en in overleg met de intercommunales. Na het aanpassen van de TRA's volgens de richtlijnen van de vzw BENOR, zullen in 2017 ook de PTV's aangepast worden volgens deze richtlijnen.

METAAL / Rioleringsonderdelen in gietijzer en gietijzeren boomroosters

COPRO en BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Rioleringsonderdelen van gietijzer krijgen een COPRO-certificaat op basis van de norm NBN EN 124 en NBN B 53-101. Voor het BENOR-certificaat dienen de rioleringsonderdelen te voldoen aan NBN EN 124 en aan de bijkomende eisen van PTV 800, PTV 801, PTV802 of PTV 805. Gietijzeren boomroosters worden BENOR-gecertificeerd volgens PTV 803.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Kris Vandenneucker
Productverantwoordelijke: Kris Vandenneucker
Inspecteurs: Kris Vandenneucker en Kim Vandenhoeke

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- PTV 800: Afsluitingsinrichtingen van gietijzer of gietstaal met minimumdikte 10 mm: eisen
- PTV 801: Afsluitingsinrichtingen van gietijzer of gietstaal met minimumdikte 7 mm: eisen
- PTV 802: Rioleringsonderdelen en toestellen uit gietijzer bestemd voor opvang en afvoer van water: kwaliteitseisen
- PTV 803: Boomroosters: kwaliteitseisen
- PTV 805: Afsluitingsinrichtingen van gietijzer of gietstaal met een openingsmaat van 600 mm: eisen
- NBN EN 124: Roosters en deksels voor putten en kolken voor verkeersgebieden - Eisen, typebeproeving, markering, kwaliteitsbeheersing
- NBN EN 124-1: Afdekkingen voor putten en kolken voor verkeers- en voetgangersgebieden - Deel 1: definities, classificatie, algemene ontwerpprincipes, prestatie-eisen en beproevingsmethoden
- NBN EN 124-2: Afdekkingen voor putten en kolken voor verkeers- en voetgangersgebieden - Deel 2: roosters en deksels voor putten en kolken van gietijzer
- NBN B53-101: Rioleringsonderdelen uit gietijzer of uit vormgietstaal - Algemene technische voorschriften

Certificatiedocumenten:

- TRA 80: Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van gietijzeren wegnisproducten
- TRA 803: Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van gietijzeren boomroosters
- TRA 124: Toepassingsreglement voor rioleringsonderdelen van gietijzer

Adviesraad / Sectorale Commissie

Voorzitter: William Martens (FARYS)
Secretaris: Kris Vandenneucker (COPRO)
Leden: Bart Stulens (Saint-Gobain Construction Products Belgium), Jan Van Der Veken (EJ Benelux), Hans Vercruyse (Fondatel-Lecomte), Didier Block (BFAW), Emmanuel De Sutter (INASEP), Marc Van Heck (Aqua-fin nv), Kurt Beghyn (SIRRIIS), Willy Bruckers (Stradus Aqua), Paul Vandeputte (Probo by LWZ), Tom Severijns (Wolters-Mabeg), Sven Couck (AWV West-Vlaanderen) en Jean-Baptiste Dechaumont (Fonderies Dechaumont)

In 2016 werd deze vergadering 3 keer samengeroepen. Tijdens deze vergaderingen werd vooral de nodige tijd gespendeerd aan het aanpassen van de PTV 802 (toepassing van de elastische vergrendeling en de breedte van de elastische oplegging) en het opstellen van een PTV 804 voor rechthoekige deksels.

Nieuws 2016

De Europese norm EN 124 versie 1994, voor afdekking- en afsluitingsinrichtingen voor verkeerszones die worden gebruikt door voetgangers en voertuigen werd na vele jaren van discussie eindelijk goedgekeurd en gepubliceerd in 2015, doch is heden nog steeds niet geregistreerd als geharmoniseerd. Dit houdt in dat de bijlage ZA van de norm niet van toepassing is en er aldus geen CE-markering is voor deze producten.

METAAL / Rioleringsonderdelen in gietijzer en gietijzeren boomroosters

De herziene norm bestaat uit 6 deelnormen, waaronder één algemeen deel, EN 124-1, waarin alle eisen en proefmethodes staan beschreven. De overige delen spitsen zich ieder toe op een specifiek materiaal en de betreffende materiaalgebonden eisen. Voor de afdekkingen voor putten en kolken van gietijzer is dit de deelnorm EN 124-2:

- NBN EN 124-1: Afdekkingen voor putten en kolken voor verkeers- en voetgangersgebieden - Deel 1: Definities, classificatie, algemene ontwerp-principes, prestatie-eisen en beproevingsmethoden
- NBN EN 124-2: Afdekkingen voor putten en kolken voor verkeers- en voetgangersgebieden - Deel 2: Roosters en deksels voor putten en kolken van gietijzer

Een overgangperiode om zich conform te stellen aan deze herziene deelnormen werd ingesteld tot 31 maart 2017. Het volledige jaar 2016 maakte bijgevolg deel uit van deze overgangperiode. Doorheen het jaar kreeg COPRO dan ook regelmatig vragen over hoe het als certificatie-instelling de nieuwe norm zal interpreteren. Deze toelichtingen verliepen in het algemeen zeer vlot, gezien COPRO vertegenwoordigd was tijdens de vergaderingen van TC 165/WG4 waarin de herziening van de norm werd besproken.

Eveneens zijn in 2016 in de vergaderingen van de sectorale commissies of adviesraden alle toepassingsreglementen aangepast aan de richtlijnen van de vzw BENOR, rekening houdend met de nieuwe versies van de norm EN 124.

Activiteiten / Evolutie

Er werden 52 controlebezoeken uitgevoerd bij de producenten en de verdelers om de kwaliteit van het gietijzeren wegenmateriaal te waarborgen. In totaal werd er in 2016 bijna 25000 ton gecertificeerde producten geleverd op de markt.

Het certificaat van MeierGuss, met als verdeler Wolters-Mabeg, werd in oktober 2016 opnieuw toegekend, daar deze leverancier zich volledig heeft conform gesteld aan de eisen van PTV 803. Deze verdeler mag aldus opnieuw gietijzeren boomroosters leveren onder het BENOR-certificaat.

De certificatie van de productie-eenheid Decloedt-Decov te Veldegem werd in 2016 stopgezet. Hierdoor was de verdeler "Probo by LWZ" genoodzaakt een nieuwe gieterij te zoeken voor de productie van zijn gietijzeren boomroosters. Een aanvraag tot BENOR-certificatie voor de gieterij Fonderie de la Scarpe werd ingediend. Deze gieterij heeft met succes de volledige certificatie-procedure doorstaan en mocht in 2016 zijn BENOR-certificaat ontvangen voor gietijzeren boomroosters.

Toekomst

Vanaf 1 april 2017 moet de certificatie van rioleringsonderdelen verplicht gebeuren volgens de nieuwe versie van de Europese norm.

De belangrijkste uitdaging voor 2017 wordt dan ook het omzetten van de certificatie van alle producten naar deze nieuwe norm. Zo zijn voor o.a. de gebruiksklasse D400 enkele bijkomende proeven voorzien, zoals o.a. een compatibiliteitstest voor de zittingen en een tilt test. Dit zal enig (labo)werk vergen van de producenten om de conformiteit van hun producten aan deze norm aan te tonen.

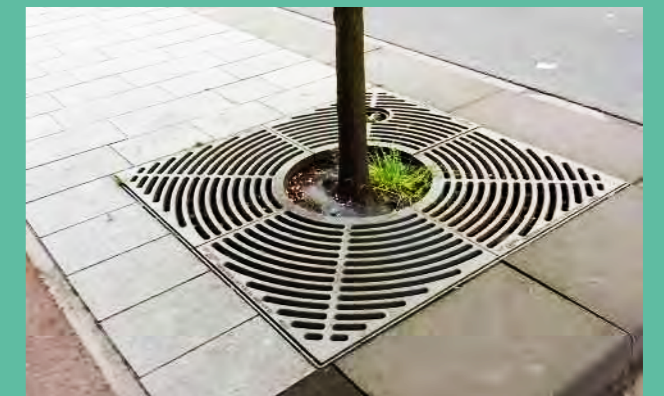
Verder zal COPRO in 2017 ook trachten om certificatie-dossiers voor de andere deelnormen uit te werken.

VOLGENDE PRODUCTIE-EENHEDEN ZIJN COPRO-GECEERTIFICEERD:

Fondatel-Lecomte	Andenne (B)	
Fonderies Dechaumont	Muret (F)	
EJ Picardie	Saint Crépin Ibouvillers (F)	verdeler: EJ Benelux - Wezembeek-Oppem
Saint-Gobain PAM	Pont-à-Mousson (F)	verdeler: SGCP Belgium - Landen
Saint-Gobain Canalização	Itauna (Brazilië)	verdeler: SGCP Belgium - Landen
Saint-Gobain Slévárna	Králuv Dvur (CZ)	verdeler: SGCP Belgium - Landen
Ulefos NV	Ulefoss (N)	verdeler: Stradus Aqua - Genk

VOLGENDE PRODUCTIE-EENHEDEN BEZITEN EEN BENOR-CERTIFICAAT

Fondatel-Lecomte	Andenne (B)	
EJ Picardie	Saint Crépin Ibouvillers (F)	verdeler: EJ Benelux - Wezembeek-Oppem
Saint-Gobain Canalização	Itauna (Brazilië)	verdeler: SGCP Belgium - Landen
Saint-Gobain Slévárna	Králuv Dvur (CZ)	verdeler: SGCP Belgium - Landen
Saint-Gobain PAM UK	Leicestershire (GB)	verdeler: SGCP Belgium - Landen
Ulefos NV	Ulefoss (N)	verdeler: Stradus Aqua - Genk
MeierGuss	Limburg (D)	verdeler: Wolters-Mabeg - Houthalen
Fonderie de la Scarpe	Saint-Laurent-Blagny (F)	verdeler: Probo by LWZ - Lendeledede

METAAL / Metalen deksels

COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

De COPRO-certificatie van metalen deksels in roestvrij staal gebeurt volgens de norm NBN EN 124. Deze deksels worden voornamelijk toegepast voor ondergrondse elektriciteitskasten op marktpleinen en rond stadions. De prefab betonelementen waarmee deze deksels op de markt worden geleverd maken geen deel uit van de certificatie.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Kris Vandenneucker**
Productverantwoordelijke: **Kris Vandenneucker**
Inspecteur: **Kris Vandenneucker**

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- NBN EN 124: Roosters en deksels voor putten en kolken voor verkeersgebieden - Eisen, typebeproeving, markering, kwaliteitsbeheersing
- NBN EN 124-1 Afdekkingen voor putten en kolken voor verkeers- en voetgangersgebieden - Deel 1: Definities, classificatie, algemene ontwerp-principes, prestatie-eisen en beproevingsmethoden
- NBN EN 124-3 Afdekkingen voor putten en kolken voor verkeers- en voetgangersgebieden - Deel 3: Roosters en deksels voor putten en kolken van staal of aluminiumlegering.

Certificatiedocumenten:

- Overeenkomst tussen de producent en COPRO

Adviesraad

Een adviesraad is nog niet opgericht voor deze producten.

Nieuws 2016

Metalen deksels in roestvrij staal zijn een stabiele, maar kleine markt.

De herwerkte norm NBN EN 124 bevat ook een specifiek deel voor metalen deksels:

- NBN EN 124-3: Afdekkingen voor putten en kolken voor verkeers- en voetgangersgebieden - Deel 3: Roosters en deksels voor putten en kolken van staal of aluminiumlegering.

Activiteiten / Evolutie

Net zoals in de voorgaande jaren werden de COPRO-gecertificeerde metalen deksels ook in 2016 geproduceerd en geleverd door de productie-eenheid van GE Power Controls in Haaksbergen, Nederland.

Toekomst

Gezien de stabiele aard van de markt worden geen grote projecten voorzien. Wel staat vast dat de certificatie van metalen deksels vanaf 1 april 2017 verplicht dient te gebeuren volgens de nieuwe Europese norm NBN EN 124-3.

METAAL / Schanskorven

CE-markering - COPRO-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Momenteel gebeurt de COPRO-certificatie van schanskorven volgens eisen die beschreven worden in de typebestekken (Standaardbestek 250 en Qualiroutes).

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Kris Vandenneucker**
Productverantwoordelijke: **Kris Vandenneucker**
Inspecteurs: **Dieter Krikilion** en **Kris Vandenneucker**

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- Standaardbestek 250 - Hoofdstuk III: art. 12.12.
- Qualiroutes - J.10.2.2. Gabions

Certificatiedocumenten:

- TRA 68: Toepassingsreglement voor schanskorven
- CE-documenten
- EAD 200019-00-0102: Hexagonal Woven Mesh gabion boxes and mattresses
  - R/CE2+ 68: Certification of conformity of the Factory Production Control for Hexagonal Woven Mesh gabion boxes and mattresses and Weldmesh gabion boxes and mattresses

Adviesraad

Voor schanskorven is geen adviesraad opgericht.

Nieuws 2016

Sinds enkele jaren willen een toenemend aantal producenten naast het COPRO-certificaat ook een CE-markering voor hun schanskorven. Hiervoor is er echter nood aan een geharmoniseerde productnorm met een bijlage ZA. Voor schanskorven bestaat deze echter niet. De CE-certificatie gebeurt aldus op basis van een Europese Technische Goedkeuring (ETA). In 2016 kreeg COPRO twee aanvragen voor CE-certificatie. Link Middle East uit Dubai ontving relatief snel na aanvraag een CE-certificaat voor hexagonaal gewoven schanskorven.

Ook een tweede producent diende een aanvraag in. Momenteel worden bij deze producent nog bijkomende proeven uitgevoerd op het vlak van de duurzaamheid van de materialen.

Activiteiten / Evolutie

DE VOLGENDE PRODUCENTEN/LEVERANCIERS WAREN IN 2016 IN HET BEZIT VAN HET COPRO-CERTIFICAAT:

Egetra nv	Beveren-Leie	
Link Middle East	Dubai, VAE	verdelers: Van Raak - Weelde
Maccaferri Balkans	Vore Tirane, AL	verdelers: Texion - Antwerpen

In totaal werden 10 controlebezoeken uitgevoerd. Deze bezoeken gebeurden zowel bij de verdeler als in de productie-eenheden. Eén producent werd een opschorting van autonome oplevering opgelegd. Deze sanctie hield in dat deze producent geen schanskorven mocht leveren zonder voorafgaandelijke toestemming van COPRO.

Toekomst

In 2017 zal de procedure voor CE-certificatie voor deze producent worden verdergezet en kan COPRO hopelijk een CE-certificaat afleveren.

Ook zal in 2017 het toepassingsreglement TRA 68 worden aangepast aan de BENOR-richtlijnen. Bovendien is er ook de intentie om voor de COPRO-certificatie een PTV op te stellen, zodat deze certificatie niet langer hoeft te gebeuren volgens de typebestekken. Voor het opstellen van deze TRA en PTV, zal een sectorale commissie worden opgericht.

METAAL / Wapeningsnetten van metaal

BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Het BENOR-certificaat wordt toegekend aan producenten van wapeningsnetten van metaal die voldoen aan de eisen van de PTV 867. Deze netten worden gebruikt voor bitumineuze verhardingen of voor steenslagfunderingen.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Kris Vandenneucker**
Productverantwoordelijke: **Kris Vandenneucker**
Inspecteurs: **Dieter Krikilion** en **Kris Vandenneucker**

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- PTV 867: Wapeningsnetten van metaal

Certificatiedocumenten:

- TRA 67: Toepassingsreglement voor wapeningsnetten van metaal

Sectorale Commissie

Voorzitter: **Philippe Keppens (MOW Vlaanderen)**
Secretaris: **Kris Vandenneucker (COPRO)**
Leden: **Frans De Meerleer (Texion Geokunststoffen)**,
David Six (Bekaert), **Vincent Thibert (MBHG - Directie Beheer en Onderhoud van de Wegen)**, **Marco Vicari (Officine Maccaferri)** en **Bart Beaumesnil (OCW)**

In 2016 werd de sectorale commissie niet samengeroepen.

Nieuws 2016

In 2016 werd het toepassingsreglement TRA 67 aangepast aan de richtlijnen van de vzw BENOR. Deze aanpassing gebeurde door een schriftelijke consultatie van de leden van de sectorale commissie.

Activiteiten / Evolutie

VOLGENDE PRODUCTIE-EENHEDEN BEZITEN EEN BENOR-CERTIFICAAT:

Bekaert nv	Hlohovec, SK	
Maccaferri Balkans	Vore Tirane, AL	Verdeler: Texion Geokunststoffen - Antwerpen

In totaal werden 6 controlebezoeken uitgevoerd. Deze bezoeken gebeurden zowel bij de verdelers als in de productie-eenheden.

Toekomst

In 2017 zal de PTV 867 worden aangepast aan de richtlijnen van de vzw BENOR. Hiervoor zal de sectorale commissie worden samengeroepen. Tijdens deze vergaderingen zal dan eveneens worden nagegaan of de eisen opgenomen in de PTV nog steeds actueel zijn, of dat deze eventueel dienen te worden aangepast.

METAAL / Afschermende constructies voor wegen

BENOR-certificatie: afschermende constructies voor wegen

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

COPRO-certificatie: onderdelen voor geleideconstructies

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

CE-markering: afschermende constructies voor wegen

- Notified Body: COPRO n°1137

Onderwerp van de certificatie

Afschermende constructies voor wegen omvatten alle systemen die als functie hebben een kerend vermogen te bieden aan een dwalend voertuig. Het bekendste product dat hieronder valt zijn de geleideconstructies, beter gekend als vangrails. Daarnaast horen ook obstakelbeveiligers, overgangen tussen vangrails, beginconstructies en motorplanken tot de gecertificeerde producten. Voor de certificatie van deze producten wordt een onderscheid gemaakt tussen de CE-markering op Europees niveau en de BENOR-certificatie op Belgisch niveau. COPRO volgt de CE-markering van nabij op maar focust zich voornamelijk op de BENOR-certificatie.

Afschermende constructies zijn een nogal atypisch product voor COPRO. Het overgrote deel van de producenten is namelijk gevestigd in andere Europese lidstaten. Buiten de twee nicheproducenten Van Eycken Metal Construction en Safetybloc beschikt België niet over lokale producenten.

Ongeveer 80% van de gecertificeerde producten komt uit Spanje, Italië en Polen. Anderzijds zijn afschermende constructies voor wegen één van de weinige productgroepen onder BENOR-certificaat die zowel door Vlaanderen als Wallonië worden gevraagd. Dit bevestigt het belang van deze producten voor de veiligheid van de weggebruikers.

Geleideconstructies worden allereerst getest volgens de Europese normenreeks EN 1317, waarbij ook een CE-markering van toepassing is. Deze constructies dienen enkele botsproeven te doorstaan waarbij enerzijds de schokindex voor de inzittenden wordt gemeten, en anderzijds de sterkte van de geleideconstructie wordt getest. Dit betekent concreet dat de constructie voldoende sterk moet zijn om bussen of vrachtwagens te weerhouden, maar ook vergevingsgezind dient te zijn voor de inzittenden van kleinere voertuigen. België beschikt niet over een eigen labo dat deze botsproeven kan uitvoeren. Er zijn in Europa maar enkele gespecialiseerde labo's die deze proeven kunnen uitvoeren, waarvan de belangrijkste zich in Italië, Frankrijk en Spanje bevinden.

Het technische voorschrift PTV 869 bevat technische voorschriften voor deze producten, en wordt continu aangevuld en geoptimaliseerd. Het lijvige document wordt beheerd door de Sectorale Commissie van COPRO, een vergadering die gevormd wordt door producenten, openbare instellingen, experts en gebruikers. Het doel van deze commissie is het uitwerken van fundamentele, kwalitatieve en noodzakelijke eisen voor afschermende constructies.

METAAL / Afschermende constructies voor wegen

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Kris Vandenneucker**
Productverantwoordelijke: **Kim Vandenhoeke**
Inspecteurs: **Kim Vandenhoeke** en **Tom De Saedeleer**
Tom De Saedeleer wordt sinds eind 2016 opgeleid als inspecteur voor afschermende constructies voor wegen.

Referentiedocumenten

Een nieuwe versie van PTV 869, TRA 69B en TRA 69C werd in 2016 goedgekeurd door de Sectorale Commissie.

Technische documenten:

- **PTV 869: Afschermende constructies voor wegen**

Certificatiedocumenten:

- **TRA 69B: Afschermende constructies voor wegen**
- **TRA 69C: Onderdelen voor geleideconstructies**

CE-documenten

- **EN 1317-5: Afschermende constructies voor wegen - Deel 5: Producteisen en conformiteitsbeoordeling voor afschermende constructies voor wegvoertuigen**
- **R/CE1: Afschermende constructies voor wegen**

Sectorale Commissie / Werkgroepen

Voorzitter: **Erik De Bisschop (AWV)**
Secretaris: **Kim Vandenhoeke (COPRO)**
Leden: **Natascha Siemes (Siemes), Claudia Cofano (CRM Group), Annemie Van Eycken (Van Eycken Metal Construction), Philippe Braine (SPW), Christophe Van Ginderachter (EBS), David De Saedeleer (Desami), John Kreps (Signeq), Kris Redant (OCW), Joseph Marra (GDTech) en Herman Odiijk (Saferoad Holland)**

In 2016 hebben 4 vergaderingen van de Sectorale Commissie plaatsgevonden.

In samenwerking met de overheid werkte COPRO in 2016 een procedure uit waarmee kan worden bepaald welke de maximale krachten zijn die door de vangrail op het brugdek kunnen worden overgebracht. Deze procedure werd opgenomen in PTV 869. In 2017 zal deze procedure verder in de praktijk worden omgezet.

Ook werd de procedure voor het installeren van vangrails in zachtere grond vereenvoudigd zodat deze beter in de praktijk kan worden toegepast.

In 2016 werd eveneens een nieuwe versie van het toepassingsreglement TRA 69B uitgebracht. Dit toepassingsreglement preciseert de certificatieregels omtrent afschermende constructies voor wegen. Het doel hiervan was om TRA 69B compatibel te maken met de vernieuwde versie van het CRC (algemeen certificatiereglement).

Daarnaast werden in de nieuwe versie van TRA 69B ook obstakelbeveiligers, overgangen tussen vangrails en beginconstructies opgenomen. Dit was een belangrijke evolutie, gezien op die manier het pad werd geëffend voor COPRO om in 2017 ook deze producten te certificeren. Tot 2016 bestond het certificatiepakket enkel uit de traditionele vangrails en motorplanken. De obstakelbeveiligers, overgangen tussen vangrails en beginconstructies kwamen vroeger minder aan de orde en werden door de overheid amper voorgeschreven.

Gelukkig is er bij de overheid in de voorbije jaren steeds meer bewustzijn over het bestaan van deze producten die de veiligheid van de weggebruikers verbeteren. Dit zorgde voor een evolutie waarbij obstakelbeveiligers, overgangen tussen vangrails en beginconstructies steeds vaker werden voorgeschreven in de bestekken, ook in 2016.

Als gevolg hiervan gaan aannemers in toenemende mate op zoek naar deze veiligheidsproducten. Daarbij stellen ze echter vast dat er geen Belgische producenten voor bestaan. Er moeten bijgevolg opnieuw buitenlandse producenten worden aangesproken. Een belangrijke vereiste is echter wel dat hun producten voldoen aan het technische voorschrift PTV 869 dat door de overheid wordt voorgeschreven.

Activiteiten / Evolutie

De grotere werven speelden zich in 2016 voornamelijk af in Wallonië. Zo werd ongeveer 30 kilometer nieuwe geleideconstructie geplaatst in Doornik langs de E429. Ook langs de N5 in Philippeville en Somzée werd er heel veel nieuwe vangrail geplaatst, ongeveer 50 kilometer in totaal.

In 2016 werd de R9, de kleine ringweg rond Charleroi, volledig voorzien van een nieuwe esthetische vangrail. Langs de E19 werd deze zomer ook 15 kilometer nieuwe vangrail geplaatst. Dit gebeurde telkens onder BENOR-certificaat. Langs de E19 werden in 2016 overigens de allereerste beginconstructies geplaatst in België. In 2017 zullen meer werven dit voorbeeld volgen.

Bij de inspecties op werven of op de voorraad van installateurs wordt op basis van het productienummer de traceerbaarheid naar de productie toe gecontroleerd. Deze traceerbaarheid vormde ook in 2016 de basis van de certificatie. Tijdens de vergaderingen van de Sectorale Commissie werd de inhoud van de reglementen en PTV 869 geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd. Om een optimale certificatie te kunnen garanderen nam COPRO in 2016 overigens deel aan meerdere werkgroepen op Belgisch en Europees niveau.

Toekomst

De in 2016 door COPRO opgestelde procedure voor vangrails op bruggen, waarmee kan worden bepaald welke de maximale krachten zijn die een vangrail op het brugdek kan overbrengen, zal in 2017 verder in de praktijk worden omgezet. Daarnaast zal COPRO aan de hand van de nieuwe versie van TRA 69B vanaf 2017 starten met de certificatie van obstakelbeveiligers, overgangen tussen vangrails en beginconstructies. Gezien het toenemende bewustzijn omtrent de veiligheid van de weggebruikers verwacht COPRO in 2017 een toename van het aantal bestekken die deze producten expliciet voorschrijven.

Werkgroepen

COPRO PARTICIPEERT IN TAL VAN WERKGROEPEN ZOWEL OP BELGISCH ALS EUROPEES NIVEAU:

CEN TC 226/WG1	Werkgroep 1 "afschermende constructies voor wegen" van Technisch Comité 226
TC 226/WG1/TG2	Subwerkgroep 2 van WG1 waarin de geharmoniseerde norm EN 1317-5 wordt uitgewerkt
REC-E226/WG1	Belgische spiegelgroep van TC 226/WG1
SG04/WG4	Sector Group of notified bodies
SB 250 Hfdst. 8	Lijnvormige elementen

Nieuws 2016

In 2016 werd het technische voorschrift PTV 869 uitgebreid van 38 pagina's naar 52 pagina's. In de nieuwe versie werden regels in verband met het verbinden van 2 geleideconstructies uitgewerkt. Daarnaast werd een apart hoofdstuk opgesteld over vangrails op bruggen. Deze worden verankerd in het beton van de brug, waardoor ze bij een impact zeer grote krachten overdragen aan het betonwegdek. In België kan dit voor ernstige problemen zorgen, gezien de vele oude bruggen.

// COPRO in de verf //

TOM DE SAEDELEER
Inspecteur bitumen en vangrails

DIVERSEN / Wegenis- producten van natuursteen

ATG-BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstelling: COPRO

Onderwerp van de certificatie

Om een ATG-BENOR-certificaat te kunnen ontvangen voor wegenisproducten in natuursteen, dient eerst een ATG-dossier te worden uitgewerkt over de intrinsieke eigenschappen van de natuursteen. Ook de ontginning in de groeven wordt hierbij bekeken. Voor BENOR wordt vervolgens ook het productieproces onder de loep genomen, met een focus op de naspeurbaarheid van de productie en de conformiteit van het eindproduct.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Raf Pillaert
Productverantwoordelijke: Kris Vandenneucker
Inspecteurs: Kris Vandenneucker

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- PTV 841: Buitenplaveien van natuursteen;
- PTV 842: Straatkeien van natuursteen;
- PTV 843: Boordstenen van natuursteen;
- PTV 844: Classificatie van gesteenten;
- PTV 845: Technische voorschriften voor carbonaatrijk sedimentair gesteente (aanvulling op PTV 841, PTV 842, PTV 843 en PTV 844).
- NBN EN 1341: Natuursteentegels voor buitenbestrating - Eisen en beproevingsmethoden
- NBN EN 1342: Keien van natuursteen voor buitenbestrating - Eisen en beproevingsmethoden
- NBN EN 1343: Trottoirbanden in natuursteen - Eisen en beproevingsmethoden

Certificatiedocumenten:

- TRA 19: Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het ATG-BENOR-merk in de sector van tegels, straatstenen en boordstenen van natuursteen

Sectorale Commissie / Werkgroepen

De Sectorale Commissie werd in 2016 niet samengeroepen. De ledenlijst zal bij de organisatie van de eerstvolgende sectorale commissie worden geactualiseerd. Deze commissie zal in 2017 samengeroepen worden om de PTV's en de TRA aan te passen opdat deze zullen voldoen aan de richtlijnen van de vzw BENOR.

DIVERSEN / Wegenisproducten van natuursteen

Werkgroep PTV's

Tijdens deze vergaderingen worden alle PTV's voor wegenisproducten van natuursteen herzien. Deze PTV's zullen dan aan de sectorale commissie worden voorgelegd voor bespreking en goedkeuring.

Nemen deel aan deze vergaderingen:

Anne Dath (BCCA), Dominique Nicaise (WTCB), Frédérique Thewissen (SPW), Olivier Auly (Fédération Pierre Bleue), Sylvie Smets (OCW), Marijn Lybaert (OCW), Benoit Misonne (Fédération Pierre Bleue), Sabine Piedboeuf (Belgische Federatie van Aannemers van Natuursteenbewerking), Kristof Callebaut (Unie van Marmergroeven en Zagerijen van België), Koen Laeremans (Maris Natuursteen), Peter Maris (Maris Natuursteen), Kris Vandenneucker (COPRO), Francis Tourneur (Pierres et Marbres de Wallonie), Jean-Pierre Cnudde (UG Geologisch Instituut), Dirk Van Dam (Brachot-Hermant) en Philippe Keppens (AWV)

Werkgroep Handleiding Natuursteenbestrating

Deze werkgroep, waaraan COPRO deelneemt, wordt georganiseerd door het OCW.

Nieuws 2016

In 2016 waren er geen certificatie-dossiers voor afgewerkte natuurstenen wegenisproducten. De Belgische carrières hebben enkel een ATG-BENOR certificaat tot het niveau van blokken en platen. Afgewerkte eindproducten (tegels, keien of boordstenen) vallen niet onder deze certificatie.

Daar er geen certificatie-dossiers zijn, werden er in 2016 voornamelijk partijkeuringen uitgevoerd. Opvallend is dat deze partijkeuringen allen zijn uitgevoerd voor Vlaamse besturen. Voor Wallonië of Brussel werden geen partijkeuringen uitgevoerd door COPRO.

De proeven die worden uitgevoerd bij partijkeuringen staan omschreven in de PTV's en omvatten o.a.: visuele controle (aanwezigheid van breuklijnen, waterhoudende aders, oxidatievlekken, ...), controle van afmetingen, volumemassa, vorstbestendigheid, druksterkte of buigsterkte, wateropsorping, slijtvastheid, glijweerstand en thermische schok.

De vorstbestendigheidspreef neemt echter twee maanden in beslag. Leveranciers en/of aannemers kunnen met dit argument vaak besturen overtuigen om wegenisproducten van natuursteen te aanvaarden zonder keuring. Wegenisproducten van natuursteen dienen ook geleverd te worden met CE-markering. Deze CE-markering is van niveau 4. Hierbij is er echter geen toezicht door een derde partij zoals COPRO.

Toekomst

Het doel voor 2017 is om besturen nog meer bewust te maken over het belang van de certificatie of het laten uitvoeren van partijkeuringen en hen te overtuigen dat deze keuringen wel degelijk een meerwaarde geven aan de door hen aangekochte producten.

DIVERSEN / Gresproducten

BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: Momenteel INISMA, wordt COPRO
- Keuringsinstelling: Momenteel INISMA, wordt COPRO

Onderwerp van de certificatie

In het verleden werd de BENOR-certificatie van de producten in gres volgens de NBN EN 295-x-reeks georganiseerd door INISMA, 'Institut Interuniversitaire des Silicates, Sols et Matériaux' uit Bergen. In 2015 werd afgesproken dat COPRO de BENOR-certificatie zou overnemen.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Raf Pillaert
Productverantwoordelijke: Raf Pillaert

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- PTV 8295-1: Gresbuizen en hulpstukken en verbindingen voor afvoerleidingen en riolering - Deel 1: Eisen voor buizen, hulpstukken en verbindingen
- NBN EN 295-2: Gresbuizen en -hulpstukken en verbindingen voor afvoerleidingen en riolering - Deel 2: Conformiteitsbeoordeling en monsterneming
- NBN EN 295-3: Gresbuizen en hulpstukken en buisverbindingen voor afvoerleidingen en riolering - Deel 3: Proeven
- NBN EN 295-4: Gresbuizen en -hulpstukken en verbindingen voor afvoerleidingen en riolering - Deel 4: Eisen voor adapters, koppelstukken en flexibele koppelingen
- NBN EN 295-5: Gresbuizen en hulpstukken en verbindingen voor afvoerleidingen en riolering - Deel 5: Eisen voor geperforeerde buizen en hulpstukken
- NBN EN 295-6: Gresbuizen en hulpstukken en verbindingen voor afvoerleidingen en riolering - Deel 6: Eisen voor componenten van mangaten en inspectiekamers
- NBN EN 295-7: Gresbuizen en hulpstukken en verbindingen voor afvoerleidingen en riolering - Deel 7: Eisen voor gresbuizen en verbindingen voor buispersen

Sectorale Commissie

Voorzitter: William Martens (FARYS)
Ondervoorzitter: Pierre Delaisse (INISMA)
Secretaris: Raf Pillaert (COPRO)
Effectieve leden: Didier Block (BFAW), Ade Dickinson (Naylor Drainage), Wendy Francken (VLARIO), Philippe Keppens (AWV), Olivier Libert (Brussel Mobiliteit), Johan Nysen (Infrac), Marc Scheppermans (Aquafin), René Van Veldhoven (Steinzueg-Keramo) en Klaus Voge (Euro Sweillem)

Nieuws 2016

COPRO heeft zich bij de VZW BENOR aangemeld als sectorale operator voor de betrokken producten. In de schoot van deze sectorale operator werd de Sectorale Commissie opgericht. Eerste opdracht van deze sectorale commissie was de huidige gecertificeerde fabrikanten te informeren over het reilen en zeilen van de huidige en toekomstige BENOR-certificatie. In het bijzonder werd de correlatie tussen de Europese normen enerzijds en de PTV's, TRA's, ... anderzijds uitvoerig besproken. Daarna werd gestart met het opmaken van de verschillende PTV's. Basis van deze PTV's zal steeds één deel zijn van de NBN EN 295-x-reeks. Gestart werd met de PTV 8295-1 - Gresbuizen en hulpstukken en verbindingen voor afvoerleidingen en riolering - Deel 1: Eisen voor buizen, hulpstukken en verbindingen. Zoals reeds eerder aangehaald is deze PTV gebaseerd op NBN EN 295-1. De PTV legt verschillende eisen vast teneinde de gebruiksgeschiktheid van de producten conform de PTV op bouwplaatsen in België te garanderen. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan toleranties op de afmetingen, waterdichtheid, een beperking op de mogelijke systemen voor de mof-/spie-verbindingen, ...

Toekomst

In 2017 wil de Sectorale Commissie alle PTV's afwerken en het toepassingsreglement goedkeuren zodat in 2018 kan overgegaan worden van INISMA als organisator van de BENOR-certificatie naar COPRO als sectorale operator en certificatie-instelling.

DIVERSEN / Wegmarkeringsproducten

Werkgroepen

Voor deze sector neemt COPRO deel aan volgende werkgroepen:

- REC (Road Equipment Commission), het Spiegelcomité van de CEN TC 226;
- Spiegelcomité van de werkgroep CEN TC 226 WG 2;
- Uitvoerend Bureau B021 van BUtgb;
- Gespecialiseerde groep B02 van BUtgb;
- Adviesraad Wegmarkeringen;
- Werkgroep Qualiroutes: sub-werkgroep voor de wegmarkeringen;
- SB250: « werkgroep 11 Signalisatie »;
- CEN TC 226: Task groups: EN 1423, EN 1424, EN 12802 en EN 1824.

De activiteiten van COPRO in de sector van de wegmarkeringen kunnen gegroepeerd worden volgens de certificatiesystemen, zoals weergegeven in onderstaande tabel:

Signalisatie en wegmarkeringen

Wettelijke markering	Vrijwillige kwaliteitsmerken	
CE	BENOR	ATG
Nastrooiproducten Folies voor verkeersborden	Glasparels en stroefmakende middelen	Gebruiksgeschiktheidsattesten van wegmarkeringssystemen
	Thermoplasten	
	Wegenverf	
	Koudplasten	
	Geprefabriceerde wegmarkeringen	

DE SIGNALISATIE EN DE EUROPESE VERORDENING BOUWPRODUCTEN: CE-MARKERING

CE-markering op basis van Europese normen

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstellingen: COPRO + SPW

Onderwerp van de certificatie

Het onderwerp van deze certificatie is de certificatie van de prestatiebestendigheid van de nastrooiproducten. Sinds mei 2005 is de CE-markering voor de nastrooiproducten verplicht binnen de EER (Europese Economische Ruimte). Voor de basisproducten voor wegmarkering (verven, koudplasten, thermoplasten) zijn de normen geen geharmoniseerde normen; de CE-markering is dus nog niet van toepassing. Het systeem van CE conformiteitsattestering voor de wegmarkeringsproducten is het systeem 1. Dit houdt in dat een aangemelde productocertificatie instantie ("Notified Body") betrokken is bij de verstrekking van het certificaat van prestatiebestendigheid. Dit is essentieel voor de fabrikant om de CE-markering te mogen aanbrengen op zijn producten. De taken van deze instantie omvatten:

- de bepaling van het producttype op grond van type-onderzoek (inclusief bemonstering);
- de initiële inspectie van de fabriek en de controle van de FPC;
- de permanente bewaking, beoordeling en evaluatie van de FPC.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Raf Pillaert
Productverantwoordelijke: Philippe du Bus de Warnaffe
Auditeurs: Gauthier Michaux (SPW), Kim Vandenhoeke, Philippe du Bus de Warnaffe

Referentiedocumenten

CE-documenten:

- CPR Verordening (EU) Nr. 305/2011 van het Europees parlement en de Raad van 9 maart 2011 tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Richtlijn 89/106/EEG van de Raad
- EN 1423:2012 + EN 1423:2012/AC:2013: Wegmarkeringsproducten - Nastrooi materiaal: Glasparels, stroefmakende middelen en mengsels van beide componenten
- R/CE 1423: Certificatie van de prestatiebestendigheid voor wegmarkeringsmaterialen - Nastrooi materiaal - Glasparels, stroefmakende middelen en mengsels van beide componenten.

Activiteiten / Evolutie

Ondanks het feit dat er maar één fabriek van glasparels gevestigd is in België, hebben ondertussen 13 fabrikanten gekozen een beroep te doen op COPRO voor de certificatie van de prestatiebestendigheid van nastrooiproducten.

Onze auditors beoordelen de dossiers in het Frans, Nederlands, Duits en Engels, gezien de klanten voor de CE-markering gevestigd zijn in België (1), Duitsland (2), Frankrijk (3), Nederland (1), Polen (1), het Verenigd-Koninkrijk (3) et zelfs in Texas (1) en Wit-Rusland (1).

De audits worden ofwel door COPRO, ofwel door het SPW uitgevoerd, dat tevens genotificeerd is door België, maar uitsluitend in de hoedanigheid van keuringsinstelling.

Werkgroepen

COPRO neemt deel aan volgende werkgroepen:

- REC (Road Equipment Commission), het Spiegelcomité van de CEN TC 226;
- Spiegelcomité van de werkgroep CEN TC 226 WG 2;
- CEN TC 226: Task groups: EN 1423, EN 1424, EN 12802, EN 1824.

CE-markering op basis van Europese technische beoordelingsdocumenten.

- Technische beoordelingsinstantie (TBI): Belgische Unie voor technische goedkeuringen in de bouw (BUtgb)
- Beoordelingsoperator: COPRO

Onderwerp

Europese technische beoordelingen zijn de gedocumenteerde beoordeling van de prestaties van een bouwproduct, met betrekking tot de essentiële kenmerken, in overeenstemming met desbetreffende Europese beoordelingsdocument. Een Europese technische beoordeling is nodig om de fabrikanten van bouwproducten in staat te stellen een prestatieverklaring op te maken voor een bouwproduct dat - geheel of gedeeltelijk - niet behandeld wordt door een geharmoniseerde norm. COPRO is een beoordelingsoperator binnen de BUtgb (Belgische Unie voor technische goedkeuring in de bouw), welke een technische beoordelingsinstantie (TBI) is.

De aanvragen van Europese technische beoordelingen voor bijvoorbeeld de folies voor de verkeersborden (verticale en horizontale signalisaties) worden hierdoor administratief behandeld door COPRO. Gauthier Michaux is door het Uitvoerend Bureau aangewezen als rapporteur voor de nieuwe ETB-aanvragen in deze sector.

DIVERSEN / Wegmarkeringsproducten

COPRO is een beoordelingsoperator binnen de BUtgb (Belgische Unie voor technische goedkeuring in de bouw), welke een technische beoordelingsinstantie (TBI) is.

De aanvragen van Europese technische beoordelingen voor bijvoorbeeld de folies voor de verkeersborden (verticale en horizontale signalisaties) worden hierdoor administratief behandeld door COPRO. Gauthier Michaux is door het Uitvoerend Bureau aangewezen als rapporteur voor de nieuwe ETB-aanvragen (Europese Technische Beoordeling) in deze sector.

Referentiedocumenten

CE-documenten

- CPR Verordening (EU) Nr. 305/2011 van het Europees parlement en de Raad van 9 maart 2011 tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Richtlijn 89/106/EEG van de Raad
- Europese Technische beoordelingsdocument(en)

Activiteiten / Evolutie

In 2016 werden 2 dossiers van Europese technische beoordelingen gepubliceerd door BUtgb en 1 dossier wordt momenteel onderzocht.

Werkgroepen

COPRO neemt actief deel aan het Uitvoerend Bureau lineaire wegelementen, dat de dossiers van Europese technische beoordelingen en van de gebruiksgeschiktheidsattesten van de wegmarkeringssystemen (zie verder) behandelt.

De effectieve leden van het Uitvoerend Bureau B021 zijn: Voorzitter: Gauthier Michaux (SPW).

Secretaris: Philippe du Bus de Warnaffe (COPRO).

Leden: Kirsten Bortels (MOW - Departement - Technisch Ondersteunende Diensten - Expertise Beton en Staal), Sophie De Vlioger (AWV Afdeling Expertise Verkeer en Telematica), Marc Grommen (Coatings Research Institute), Frédéric Michel (Laboratoire des Matériaux de Construction Université de Liège) en Kris Redant (OCW).

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Raf Pillaert
Productverantwoordelijke: Philippe du Bus de Warnaffe
Rapporteur: Gauthier Michaux (SPW)

VRIJWILLIGE KWALITEITSMERKEN

BENOR-certificatie

- Certificatie-instelling: COPRO
- Keuringsinstellingen: COPRO +SPW

Onderwerp van de certificatie

Deze certificatie dekt de vrijwillige certificatie van de wegmarkeringsproducten. Om te borgen dat wegmarkeersders over producten beschikken die een vastgelegd kwaliteitsniveau behalen en die niet te veel variëren, hebben de besturen specificaties opgesteld voor de meeste wegmarkeringsproducten. De specificaties zijn gebaseerd op Europese normen en op de ervaring in België. Op basis van deze specificaties, hebben de leveranciers de mogelijkheid een vrijwillige certificatie te vragen. Hierbij bevestigt COPRO dat COPRO volgens het toepassingsreglement controle uitvoert op de zelfcontrole van deze leverancier op basis van de vastgelegde regels in de toepassingsreglementen, met inbegrip van controleproeven. De certificatie van wegmarkeringsproducten is één schakel in de kwaliteitsketen van de wegmarkeringen. Deze schakel borgt alvast dat de wegmarkeersders voor de beheersing van het markeringsproces een beroep kunnen doen op conforme producten.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Raf Pillaert
Productverantwoordelijke: Philippe du Bus de Warnaffe
Inspecteurs: Gauthier Michaux (SPW), Raf Pillaert en Philippe du Bus de Warnaffe

Referentiedocumenten

Technische documenten:

Glasparels en stroefmakende middelen:

- PTV 881: Nastrooi materiaal: glasparels, stroefmakende middelen en mengsels van beide componenten
- NBN EN 1423: 2012 + EN 1423:2012/AC: 2013: Wegmarkeringsproducten - Nastrooi materiaal: Glasparels, stroefmakende middelen en mengsels van beide componenten
- PTV 882: Wegmarkeringsmateriaal - Voorgemengde glasparels
- NBN EN 1424: 1997 + EN 1424: 2012/A1: 2003

Basismaterialen:

- PTV 883: Wegenverven
- PTV 884: Thermoplasten
- PTV 885: Koudplasten
- PTV 888: Geprefabriceerde markeringen
- NBN EN 1790: Materialen voor wegmarkering - Geprefabriceerde wegmarkeringen

Certificatiedocumenten:

- TRA 81: BENOR Toepassingsreglement voor glasparels, stroefmakende middelen en mengsels van beide bestanddelen
- TRA 84: Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van de wegmarkeringsproducten: basisproducten voor wegmarkeringen: wegverf, thermoplasten, koudplasten, geprefabriceerde wegmarkeringen

Activiteiten / Evolutie

Momenteel zijn er 6 gecertificeerde leveranciers van glasparels en stroefmakende middelen en 14 gecertificeerde leveranciers van basismaterialen: verf, thermoplasten, koudplasten, geprefabriceerde markeringen.

Sectorale Commissie Wegmarkeringen
COPRO is aangeduid als Sectorale Organisatie (OSO) voor de BENOR-certificatie van wegmarkeringsproducten.

De voorschriften voor de certificatie zijn opgesteld door de Sectorale Commissie "Wegmarkeringsproducten".

De effectieve leden zijn:

Voorzitter: Gauthier Michaux (SPW)

Secretaris: Philippe du Bus de Warnaffe (COPRO)

Leden: Kirsten Bortels (MOW - Departement - Technisch Ondersteunende Diensten - Expertise Beton en Staal), Theo De Jaegher (IVP), Sophie De Vlioger (AWV Afdeling Expertise Verkeer en Telematica), Stéphan Dujardin (SOVITEC), Toni Ogemark (Geveko Markings Denmark en Geveko Markings Germany), Marc Grommen (Coatings Research Institute (CoRI)), Pascal Hivert (Potters Ballotini), Hans Huijink (Triflex), John Kreps (Signeq), Jürgen Ohm (SWARCO), Kris Redant (OCW), Joris Spruyt (ACB-WJ Products, ACB-WJ product Services), Bas van der Tak (Veluvine), Jean-Luc Vincent (SAR en Vandipaint) en Jo Vanmechelen (3M)

Technische goedkeuring ATG

COPRO is de goedkeurings- en certificatie-operator voor de wegmarkeringsproducten binnen de BUtgb (Belgische Unie voor technische goedkeuring in de bouw).

Onderwerp van de certificatie

De homologatie van de wegmarkeringsproducten werd opgestart in 2007. Deze homologatie is gebaseerd op de Goedkeuringsleidraad G0025 en geeft de fabrikanten de mogelijkheid de duurzaamheid en het prestatievermogen van het voor homologatie voorgestelde wegmarkeringssysteem aan te tonen. Een wegmarkeringssysteem bestaat uit een basisproduct in een bepaalde dosering, meestal gecombineerd met nastrooi product(en). Het doel is om de systemen te klasseren zodanig dat wegmarkeersders de systemen kunnen selecteren op basis van aangetoonde prestaties. Dit laat hen toe om de beschikbare middelen beter te kunnen evalueren om uiteindelijk op die manier de door de opdrachtgever verwachte prestaties te bekomen.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Raf Pillaert
Productverantwoordelijke: Philippe du Bus de Warnaffe

Referentiedocumenten

Technische documenten:

- G0025: Leidraad voor het behalen van een gebruiksgeschiktheidsattest - Markeringssystemen - Homologatiewerf op de weg
- EN 1824: Wegmarkeringsmaterialen - Beproeving op de weg
- EN 1436: Wegmarkeringsmaterialen - Eisen gesteld aan de wegmarkering ten behoeve van de weggebruiker

Activiteiten / Evolutie

In 2013, 2014 en 2015 organiseerde COPRO met SPW en met de samenwerking van AWV proefvakken in Baillonville. De systemen worden initieel gemeten, en zolang alle gemeten waarden voldoen aan de minimumeisen. Zodoende kunnen des systemen na één jaar al een gebruiksgeschiktheidsattest behalen (na 1 jaar reeds 1 miljoen wielovergangen); de duurzaamste systemen beantwoorden ook nog aan de minimumeisen na anderhalf of zelfs 2 miljoen wielovergangen, maar dit wordt pas in het tweede jaar na plaatsing opgemeten.

Toekomst

De volgende beproevingen op de wegen zullen plaatsvinden in 2017, gezien de slijtlaag op een deel van de site in mei 2016 vernieuwd werd en dat de nieuwe proeven kunnen uitgevoerd worden op een asfalt van minimum één jaar.

COPRO / In the picture

Algemeen

De Interne Dienst voor Preventie en Bescherming ziet erop toe dat COPRO wettelijk in orde is met alle vereisten qua veiligheid, dat alles voorhanden is om veilig te kunnen werken en dat ook door alle personeelsleden effectief veilig wordt gewerkt.

Realisaties 2016

In 2016 had COPRO voor het derde jaar op rij een jaar zonder arbeidsongevallen. De nodige middelen worden voorzien om dit verder te handhaven/bewerkstelligen.

De COPRO inspecteurs komen bij veel verschillende fabrikanten en werven over de vloer. De veiligheidsmaatregelen zijn vaak echter zeer uiteenlopend op deze diverse plekken. Daarom werden in 2016 voor COPRO algemene veiligheidsregels opgesteld die als steeds te respecteren minimumregels gelden. Indien inspecteurs bij een fabrikant komen die strengere regels heeft, dan dienen die te worden gevolgd. Komt men anderszits op een plek waar men minder strenge regels hanteert, dan gelden de algemene veiligheidsregels van COPRO.

De algemene veiligheidsregels voor COPRO kwamen tot stand na een interne bevraging bij de verschillende sectorverantwoordelijken. Deze gaven vanuit hun ervaring aan met welke specifieke veiligheidsproblemen hun keurders te maken krijgen. Deze punten werden geïntegreerd in de algemene veiligheidsregels.

Vervolgens werden deze regels voorgesteld tijdens een personeelsvergadering, waarbij ieder personeelslid zijn of haar opmerkingen kon geven. Hierna werden de algemene veiligheidsregels geïmplementeerd.

In 2016 startte COPRO met het geven van opleidingen over veiligheid en bescherming als vast item tijdens de personeelsvergaderingen. Ook kregen personeelsleden de mogelijkheid om oordoppen op maat te bestellen.

Maar liefst 74% van de personeelsleden ging in op het aanbod om oordoppen op maat te bestellen.

Net zoals in de voorgaande jaren schoolde de bedrijfs-hulpverlener (BHV), Marga De Bruyn, zich verder bij in EHBO en werden de brandblusapparaten gecontroleerd. Ten slotte werd in 2016 voor het eerst een griepinenting aangeboden vanuit COPRO.

Toekomst

De komende jaren zal er verder geïnvesteerd worden in opleidingen en middelen om veilig(er) te kunnen werken. Vanaf 2016 zijn de algemene COPRO veiligheidsregels van toepassing. De doelstelling voor 2017 is om te controleren of ze ook effectief door alle keurders op de werkvloer worden toegepast. Doorheen 2017 zullen deze regels overigens verder worden geëvalueerd, aangepast en verbeterd. Het is immers de ambitie van COPRO om ook van 2017 een jaar zonder arbeidsongevallen te maken.

COPRO / Verhoogde productiecontrole

Onderwerp van de controles

Heel wat besturen maken gebruik van het zogenaamde 'Bijgevoegd artikel' dat in 2011 werd opgesteld door het AWW (Agentschap voor Wegen en Verkeer), afdeling Wegenbouwkunde. Dit 'Bijgevoegd artikel' kan in ieder bijzonder bestek worden opgenomen om de certificatiecontroles aan te vullen met bijkomende productiecontroles. Zo creëert men een meerwaarde bovenop de bestaande certificatie.

Deze productiecontroles vinden frequenter plaats dan de standaard certificatiecontroles en spitsen zich toe op de conformiteit met het bijzonder bestek van de gevraagde werf. Er kan bij deze controles rechtstreeks worden gecommuniceerd tussen COPRO en de bouwheer, zodat die bij mogelijke vaststellingen op de werf onmiddellijk en gepast kan reageren.

Bovendien krijgt de bouwheer op deze manier meer zekerheid over de gebruikte producten, bovenop de vereiste certificaten. Er is een mogelijkheid voorzien voor een verhoogde externe productiecontrole voor met cement behandelde steenslagfundering met continue korrelverdeling, voor bitumineuze mengsels en voor fundering in teerhoudend asfaltgranulaatcement.

De controles zijn een aanvulling op de standaard certificatie en kunnen bijgevolg enkel doeltreffend worden uitgevoerd door de keuringsinstelling die ook de reeds bestaande certificatiecontroles uitvoert. Deze extra dienstverlening van COPRO is intussen goed ingeburgerd bij de bouwheren, maar het aantal controles is wel sterk afhankelijk van het aantal en type werven.

Personeel

Verantwoordelijke verhoogde productiecontroles:

Ruben Verbeke

Productverantwoordelijke wegenbeton: **Luc Verbustel**

Productverantwoordelijke asfalt: **Koen Van Daele**

Productverantwoordelijke hydraulisch gebonden mengsels:

Toby Verdin

Nieuws 2016

In 2016 startte COPRO in opdracht van BE-CERT opnieuw met de uitvoering van controles voor het Waalse Gewest. Zo is COPRO verantwoordelijk voor de bijkomende controles bij twee vaste centrales (Interbeton Walcourt en Pirlot) en een mobiele centrale die stortbeton leveren voor de werkzaamheden aan de omleiding van Couvin.

In 2016 voerde COPRO reeds 23 controlebezoeken uit waaronder de initiële audits en het proefdraaien in deze verschillende centrales.

Ook Brussels Airport Company deed een beroep op de verhoogde productiecontroles van COPRO voor onder andere de renovatie van de runway 01-19. COPRO voerde hiervoor 27 inspecties uit in de asfaltcentrale en de centrale voor de hydraulisch gebonden mengsels.

Ook voor werken van AWW voerde COPRO een 80-tal bijkomende controles uit op asfalt en funderingsmateriaal voor de verschillende grote werven op de autosnelwegen.

Activiteiten / Evolutie

Het aantal bijkomende productiecontroles is in 2016 relatief stabiel gebleven. Het grootste deel van deze controles werd in 2016 uitgevoerd voor AWW en BAC.

Toekomst

Met het oog op een verdere groei zal COPRO ook in 2017 de verhoogde productiecontrole onder de aandacht brengen van besturen en bouwheren. Daarnaast loopt de opdracht voor BE-CERT in het Waalse Gewest verder in 2017.

COPRO / Uitvoeringcertificatie

Onderwerp van de certificatie

De uitvoeringcertificatie is een initiatief van een aantal Vlaamse bouwheren om de kwaliteit van de uitvoering te verbeteren en om eerlijke concurrentie tussen aannemers te verbeteren. Om aan bepaalde werken te mogen deelnemen zal een aannemer moeten beschikken over een uitvoeringcertificaat. Dit certificaat garandeert een bepaald kwaliteitsniveau.

Nieuws 2016

Zowel AWW, Aquafin als Farys speelden in 2016 een rol bij het tot stand komen van dit certificaat, naast COPRO als certificatie-instelling en VLARIO als overlegplatform en vertegenwoordiger van diverse bouwheren. Later werd ook BCCA betrokken.

Er werden 4 testcases opgezet: de uitvoering van rioolrenovaties, doorpersingen, waterdichte bedekkingen en afschermdes constructies. Voor ieder van die testcases

werden één of meerdere werkgroepen opgericht. Deze werkgroepen bestaan o.a. uit aannemers, bouwheren, specialisten, overkoepelende organisaties en certificatie-instellingen. Samen stellen zij de 'code van goede praktijk' op, gebaseerd op een aangeleverd sjabloon. In de code van goede praktijk wordt vastgelegd hoe een uitvoering dient te gebeuren om tot een kwaliteitsvol resultaat te komen.

Toekomst

In 2017 wordt een algemeen certificatiereglement opgesteld i.s.m. BCCA. Tevens werkt iedere werkgroep de betreffende code van goede praktijk verder af. Vervolgens zullen adviesraden worden opgericht waarbij alle betrokkenen officieel worden uitgenodigd om op basis van de code van goede praktijk een document met specifieke technische eisen op te stellen. Daarnaast zal een toepassingsreglement worden gemaakt dat omschrijft op welke manier de controle kan worden uitgeoefend.

Dienst

Het COPRO Extranet is een gratis en interactieve online tool die bouwheren toelaat om op een eenvoudige manier te controleren of bepaalde producten die op hun werf worden toegepast gecertificeerd zijn, conform zijn aan het Standaardbestek, of ze aangewend worden in de juiste toepassingen en wat hun technische eigenschappen zijn. Deze controle is cruciaal om de certificatie sluitend te maken.

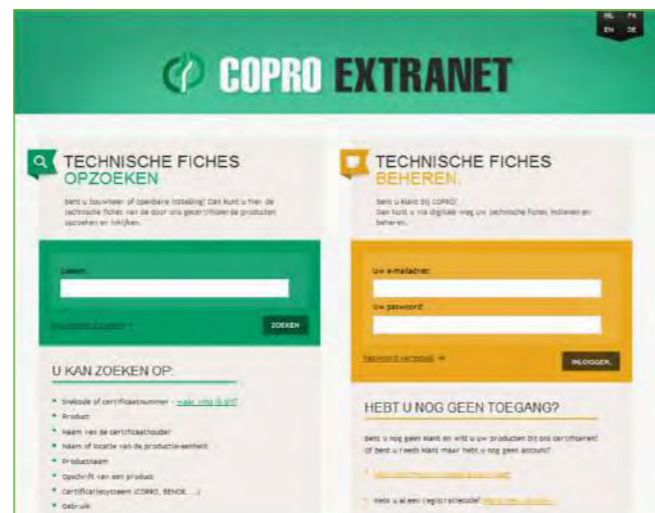
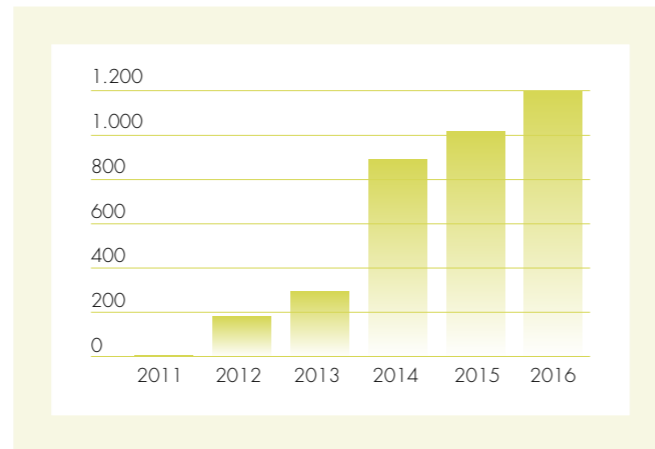
Activiteiten / Evolutie

Het aantal paginaweergaves van het COPRO Extranet bedroeg in 2016 net geen 1 miljoen. Opmerkelijk is de blijvende sterke groei van het aantal sessies op smartphones. Deze trend doet zich reeds enkele jaren voor.

Toekomst

In 2017 zal COPRO werken aan een verbetering van haar Extranet. Zo moet het allereerst performanter en betrouwbaarder worden, waardoor een zoekactie nog sneller zal kunnen verlopen. Daarnaast moet het Extranet beter raadpleegbaar worden op mobiele toestellen. Ook op langere termijn zullen bijkomende optimalisaties gebeuren, zodat het Extranet een nog waardevollere tool wordt voor de gebruikers.

Aantal sessies op smartphones van COPRO Extranet

1 april en Erik Barbé ...

En neen, het is geen aprilgrap!

Op 1 april 2016 heeft Erik Barbé, ex-CEO van COPRO, effectief en met veel droefheid en melancholie, het dossier gesloten dat voor hem lag, zijn eigen bezittingen meegenomen, zijn computer uitgeschakeld, om op te staan en voor de laatste keer de deur van zijn kantoor te sluiten ... Dit zorgde voor een zekere leegte, onvermijdelijke veranderingen, vermoedelijke aanpassingen, maar vast ook onvergetelijke herinneringen, ...

Vaarwel COPRO en leve het pensioen!

COPRO eerde hem voor zijn bijna 17 jaar trouwe dienst. Een mooie receptie werd gehouden in het Kasteel van Groot-Bijgaarden met een buitengewone zon in België. Vele vrienden, kennissen van de bouwsector en zijn familie waren aanwezig om hem een steuntje in de rug te geven.

Administratie en Personeelsdienst

Om een goed ingeburgerde traditie te respecteren, beginnen we met de veranderingen betreffende het personeel: Johan Mondelaers is bij COPRO gestart in mei 2016 ter versterking van het team "Beton"; Xavier Sevenants kwam er begin juli om het team "Asfalt" te versterken; Davy Claes begon als interimair en werd in dienst genomen in augustus om het team "Granulaten" aan te vullen. Tot slot, kwam Tom De Saedeleer bij ons om de ontwikkeling van onze activiteiten op het gebied van bitumineuze bindmiddelen en vangrails bij te staan.

Terwijl we Nico Torck in 2005 en Dries Wouters in 2014 verwelkomden, hebben ze ons in de loop van dit jaar verlaten.

Begin 2017, dienen we eveneens het vertrek van Steven De Waele te vermelden die bij ons kwam midden 2016 om Bart Miseur bij te staan in de ICT-afdeling van COPRO.

Dirk Van Loo is bij COPRO aangekomen in februari 2013 als Technisch directeur en staat thans aan het roer van dit prachtige schip namelijk COPRO, waar hij fungeert als CEO sinds 1 april 2016.

We kunnen hem alleen maar steunen in deze moeilijke taak en wensen hem heel veel succes!

Nieuws 2016

Er werd duidelijk gekozen om in 2016 meer te investeren in ICT onder leiding van ICT Manager Bart Miseur. Steven De Waele werd als extra medewerker aangeworven voor de interne dienstverlening om medewerkers met informaticamoelijkheden nog beter te helpen.

Zo kon Bart Miseur zich concentreren op de grotere projecten: de continue verbetering van de infrastructuur en de nieuwe website. COPRO heeft ook in 2016 samen gewerkt met een aantal dienstverleners waaronder Econocom, Efficacy en The Reference die een ondersteunende rol hebben op het gebied van informatica.

Activiteiten / Evolutie

Volgende infrastructuurverbeteringen werden in 2016 uitgevoerd of opgestart. Er kwam een betere internetverbinding via een glasvezelverbinding. De combinatie van de in 2015 gelanceerde nieuwe file server en een snellere internetverbinding leidt tot een optimalisatie van het werken tussen systemen en gebruikers. Er werden eerste stappen gezet voor 'remote control' ondersteuning van medewerkers op verplaatsing. Op alle nieuwe computers en laptops werd ook overgeschakeld naar Windows 10 als meer duurzame oplossing. Het COPRO Extranet

werd licht geüpdatet door een harmonisering van de technische fiches met de nieuwe leidraden van de vzw BENOR. In 2015 werd ook een project om de website te vernieuwen opgestart. Hiervoor werd in februari 2016 beslist om samen te werken met Tilt Factory. De ambitie om de website ook responsive te maken voor tablet en smartphone werd reeds in het jaarverslag 2015 aangekondigd. Er werd ook grondig onderzocht wat nu eigenlijk de toptaken zijn waarvoor mensen op de COPRO website terechtkomen. Toptaak blijkt het zoeken naar normen, reglementen, producten, laboratoria en fabrikanten.

Daar zal op de nieuwe website dan ook meer worden op ingezet om dit nog beter te faciliteren. In nauw overleg met de COPRO collega's werd intens aan de nieuwe website gewerkt, waarbij ook de link naar sociale netwerken wordt gelegd.

Toekomst

10 jaar na de lancering van COPRO's allereerste website in 2007 zal in 2017 een vernieuwde website worden gelanceerd.

We zullen ook werken aan een update van het COPRO Extranet met een expansieverbreding, bruikbaarheid op tablet en smartphone en nog diverse verbeteringen als doel. Dienstverleners Econocom zal wekelijks blijven langskomen voor het onderhoud van de infrastructuur en meewerken aan het vereenvoudigen van het telewerken.

De gebruiksvriendelijkheid van de ICT voor medewerkers en klanten is meer dan ooit een topprioriteit.

Systeem-certificatie

- Certificatie-instelling: Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
- Keuringsinstelling: COPRO (accreditatie in behandeling)

Onderwerp van de certificatie

Het NTMB-zorgsysteem gaat over infrastructuur in de brede zin die de natuur kan helpen in haar ontwikkeling. Het is een nieuw type certificatie voor COPRO. Het reglement betreffende NTMB wordt uitgegeven door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid (verder afgekort als LNE). COPRO ontving recent een aanvraag om een NTMB-zorgsysteem te certificeren, maar beschikte nog niet over een accreditatie voor de managementsysteemnorm, die hiervoor is vereist. Daarom vroeg COPRO een uitbreiding aan bij BELAC.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Raf Pillaert**
Productverantwoordelijke: **Marijke Van der Steen**
Inspecteur: **Marijke Van der Steen**

Referentiedocumenten

Technische documenten (uitgegeven en beheerd door LNE):

- De voorschriften: NTMB-zorgsysteem van producenten en leveranciers van natuurtechnische milieubouwmaterialen

Certificatiedocumenten:

- Het certificatiereglement van het NTMB-zorgsysteem van producenten en leveranciers van natuurtechnische milieubouwmaterialen (LNE)
- Algemeen Certificatiereglement voor certificatie van Managementsystemen CRC 03 (COPRO)

Adviesraad

De adviesraad voor dit managementsysteem is in handen van LNE.

Nieuws 2016

In 2016 werd in het kader van de accreditatie een audit uitgevoerd bij COPRO, waarvoor de interne documentatie eerst grondig moest worden herzien door de kwaliteitsverantwoordelijke Renée Declerck, in samenwerking met Marijke Van der Steen. Na de audit werkte COPRO voort aan de verbetering van haar documenten.

Toekomst

Ook in 2017 werkt COPRO verder aan de verbeteringen van haar interne documentatie, alsook werd een audit op het terrein bijgewoond door BELAC. Hierna zal BELAC een tweede kantooraudit uitvoeren. Eens de accreditatie in orde is, zal COPRO deze certificatie actief gaan promoten.

COPRO / Kwaliteit en onderaanneming

Onderwerp van de accreditatie en notificatie

COPRO is sinds 1999 geaccrediteerd als keuringsinstelling en als certificatie-instelling. De spelregels hiervoor liggen vast in de respectievelijke internationale normen NBN EN ISO/IEC 17020 en NBN EN ISO/IEC 17065. COPRO wordt dan ook volgens deze internationale normen op regelmatige basis geëvalueerd door middel van audits uitgevoerd door BELAC, de Belgische accreditatie-instelling.

Nieuws 2016

In 2016 paste COPRO het kwaliteitshandboek op een aantal punten aan. Het kwaliteitshandboek vormt het belangrijkste instrument om dit kwaliteitssysteem en deze kwaliteitsprocessen transparant te maken. Tevens werd een nieuw algemeen certificatiereglement CRC uitgewerkt. In de loop van 2016 is per product op basis van dit certificatiereglement een specifiek Toepassingsreglement voorbereid en bij sommige producten reeds goedgekeurd.

Het opmaken van dit Toepassingsreglement gebeurt stevast door een gespecialiseerde, technische adviesraad of sectorale commissie, waarin de belanghebbende partijen op het gebied van het betreffende product zijn vertegenwoordigd. Deze adviesraden of sectorale commissies zijn verder in dit jaarverslag beschreven.

Kort samengevat houdt de certificatie in: een certificatie-aanvraag wordt opgemaakt tussen de aanvrager en COPRO, dit geldt als contract. Daarna volgt een proefperiode en na de toekenning van het certificaat wordt via periodieke inspecties de conformiteit van producten en de naleving van de reglementaire bepalingen nagegaan.

COPRO werkt zelf ook in onderaanneming voor andere certificatie-instellingen in België en Nederland, zoals Probeton, BE-CERT, BCCA en KIWA-BMC, waarbij COPRO enkel de inspecties uitvoert op basis van de reglementering van deze certificatie-instellingen.

COPRO is ook genotificeerd als Notified Body. Dit wil zeggen dat COPRO door de FOD Economie aangemeld is bij de Europese Commissie in het kader van de CE-markering (nummer 1137).

De taken die COPRO als aangemelde instantie mag uitvoeren zijn beperkt tot diegene die bepaald worden in de CPR (Bouwproductenverordening nr. 305/2011) zelf en in functie van het betreffende systeem van Beoordeling en Verificatie van de Prestatiebestendigheid (AVCP). Om deze notificatie te verkrijgen en te behouden krijgen we jaarlijks auditeurs over de vloer.

Activiteiten / Evolutie

In 2016 heeft COPRO een nieuwe Europese notificatie behaald voor de hexagonaal geweven draadnet-schankorfcontainers en -matrassen volgens ETA 15-0513.

In het kader van de certificatie nemen onze inspecteurs geregeld controleproeven tijdens de inspecties. Controleproeven worden ofwel in aanwezigheid van de inspecteur beproefd in het labo van de producent zelf, ofwel worden ze beproefd in een extern controlelabo.

COPRO maakt dus gebruik van onderaannemers om taken uit te voeren die tot de certificatieactiviteiten behoren. Om geaccrediteerd te blijven, moeten onze onderaannemers opgevolgd worden en aan bepaalde eisen voldoen.

Daarom maakt COPRO steeds gebruik van laboratoria die geaccrediteerd zijn volgens de norm EN ISO/IEC 17025.

Niettegenstaande dat laboratoria geaccrediteerd zijn, worden in de afgeleverde proefverslagen af en toe eens tekortkomingen vastgesteld. Meestal betreft het administratieve nalatigheden, soms wordt vastgesteld dat de proefmethode niet correct toegepast werd of er worden resultaten vermeld die onrealistisch zijn. Deze tekortkomingen worden geregistreerd in ons klachtendossier, er wordt contact opgenomen met het betreffende labo en meestal worden de tekortkomingen snel behandeld.

In 2016 werden 19 klachten geregistreerd, op een totaal van 4.593 proefaanvragen. Op elke proefaanvraag worden gemiddeld een 4-tal proeven aangevraagd. In 2016 heeft COPRO een nieuw contract afgesloten met het laboratorium Inspectorate uit Antwerpen. Op welke laboratoria COPRO beroep doet, en voor welke proeven, kunt u zelf opzoeken via de website www.copro.eu.

Toekomst

In augustus 2016 werd bij BELAC een aanvraag ingediend tot accreditatie als certificatie-instelling van managementsystemen volgens ISO/IEC 17021-1, specifiek voor het toepassingsgebied 'NTMB-zorgsystemen van producenten en leveranciers van natuurtechnische bouwmaterialen'. Het beheer van de certificatie is in handen van LNE, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. De nieuwe versie van het Standaardbestek 250 verplicht immers een certificaat voor producenten en leveranciers van natuurtechnische milieubouwmaterialen. Dat zijn producten als grassen, oeverplanten, hout en natuurtechnische geotextielen die gebruikt worden in de infrastructuurbouw, bv. als oeverbescherming.

In december 2016 werd de betreffende audit bij COPRO op kantoor uitgevoerd. De audit op het terrein werd uitgevoerd in januari 2017. Binnen COPRO wordt het betreffende contact met de producenten uitgevoerd door Marijke Van Der Steen.

COPRO wil op langere termijn ook milieucertificaten afleveren en deze milieunormen integreren in het kwaliteitshandboek, zodat producenten niet meer bij diverse certificatie-instellingen moeten aankloppen, maar bij COPRO een geïntegreerd aanbod vinden. In voorbereiding daarvan is COPRO-medewerkster Kim De Jonghe geslaagd voor de opleiding milieu-auditor.

KIM DE JONGHE
Inspecteur sector granulaten

COPRO / Partijkeuringen

Partijkeuringen behandelen steeds een afgebakende hoeveelheid van een te keuren product. De partij producten wordt eerst geïdentificeerd. Vervolgens worden monsters genomen, waarop proeven worden uitgevoerd. Als de resultaten hiervan aan het keuringsdocument voldoen, wordt de partij tegengestempeld met het COPRO-logo en wordt een 'attest van overeenkomstigheid' afgeleverd voor deze partij. De elementen voorzien van deze identificatie en het bijhorende attest van overeenkomstigheid zijn het bewijs dat de betreffende elementen voldoen aan de eisen van het keuringsdocument dat van toepassing is op een welbepaalde werf.

Nieuws 2016

In 2016 werden 19 partijkeuringen uitgevoerd volgens het COPRO-Partijkeuringsreglement PKRL.

Partijkeuringen kunnen bij COPRO aangevraagd worden in drie gevallen. In de eerste plaats wanneer er geen COPRO- of BENOR-certificatie bestaat voor het betreffende product. In een tweede geval heeft de klant de COPRO- of BENOR-certificatie (nog) niet. Een derde mogelijkheid betreft wanneer de leverancier beschikt over een BENOR- of COPRO-certificaat voor het betreffende product, maar er worden bijkomende eisen gesteld aan dat product. De twee laatste gevallen vereisen steeds de goedkeuring van de bouwheer, want in deze gevallen wordt in het keuringsdocument (vaak een bijzonder bestek) BENOR- of COPRO-gecertificeerde producten voorgeschreven.

Activiteiten / Evolutie

Er zijn 8 partijkeuringen uitgevoerd voor natuursteen, telkens aangevraagd door andere invoerders van natuursteen van buitenlandse herkomst.

De 5 partijkeuringen voor draineerbuizen PVC-U gebeurden op basis van een technische fiche.

De 3 partijkeuringen voor koudasfalt gebeurden in het kader van een nieuw product waarvoor de certificatie in opstart is. In het hoofdstuk koudasfalt houdt collega Andie Dedoncker trouwens een warm pleidooi voor certificatie in plaats van partijkeuringen.

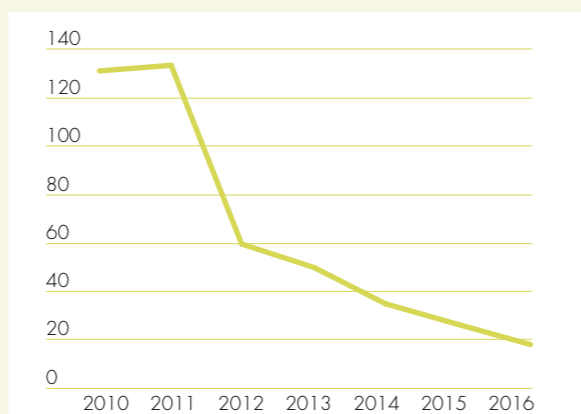
Toekomst

Al enige jaren daalt het aantal partijkeuringen steeds verder. We hopen dat dit komt doordat er steeds meer gecertificeerde producten op de werf geleverd worden. COPRO wil dan ook wat betreft partijkeuring graag wijzen op de belangrijke taak van werfleiders om toezicht te houden dat op hun werven enkel gecertificeerde producten worden gebruikt, waarvan de kwaliteit door een derde partij wordt gegarandeerd.

Partijkeuringen kunnen zowel door de leverancier, de aannemer of de bouwheer zelf aangevraagd worden. Het reglement en het aanvraagformulier tot partijkeuringen is terug te vinden op onze website: www.copro.eu.

Sector	Product	Aantal partijen
Granulaten	Gerecycleerde granulaten	1
Kunststoffen	Draineerbuizen PVC-U	5
	Geogrid	1
Asfalt	Koudasfalt	3
Diversen	Natuursteen	8
	Bekledingen	1
Totaal		19

Aantal partijkeuringen per jaar

COPRO / Promotie

Dienst

Als Business Development Engineer, is Bernard Cornet samen met Ruben Verbeke verantwoordelijk voor de promotie van COPRO. Doelstellingen: ons bedrijf alsook zijn visie en missie kenbaar maken. Dit laatste omvat het ondersteunen, het coördineren en het aanmoedigen van de kwaliteit in de wegebouw en infrastructuur.

Nieuws 2016

In 2016 heeft COPRO zijn inspanningen qua sensibilisatie voortgezet, met als doel - dankzij de certificatie en de controle - een meerwaarde te geven aan de bouwproducten om aldus aan de verwachtingen van de gebruikers te beantwoorden. Heden certificeert ons bedrijf meer dan 7.500 producten van meer dan 300 fabrikanten in de bouwsector. Onze 35 experts werken actief aan de ontwikkeling van onze activiteiten. Binnen COPRO zijn wij allen acteurs van onze promotie. Om reglementaire en historische redenen verschillen onze promotieactiviteiten qua aanpak aanzienlijk in Vlaanderen, Wallonië en Brussel. Onder impuls van het AWW (Agentschap Wegen en Verkeer) is Vlaanderen gewend aan het werken met gecontroleerde en gecertificeerde producten. Dat ze hierop beroep doen, staat in hun standaard lastenboeken vermeld. Onze activiteiten zijn er bijgevolg hoofdzakelijk op gericht de keurders van de werven bewust te maken van deze verplichting, hen op de hoogte te brengen van de gecertificeerde producten en van de te volgen procedures.

In Wallonië en Brussel schrijven de lastenboeken geen als dusdanig gecertificeerde producten voor. De controles van de producten gebeuren rechtstreeks door de bouwheren. Ten zuiden stelt men zich juridische vragen betreffende het naast elkaar bestaan van de certificatie en van de Europese markering. Ook al toont Wallonië zich voorzichtig aangaande een mogelijk conflict tussen beide aanpakken, toch stelt het zich open voor discussies. Deze zijn in 2016 intensiever geworden, o.a. met SPW en AQUAWAL betreffende de hulp die de certificatie verleent aan de kwaliteit en aan de controle van de productie; de certificatie kan de voorlopige oplevering van producten vergemakkelijken en vereenvoudigen. Al is Brussel een heel kleine markt voor onze activiteit, toch neemt dit niet weg dat we regelmatig in contact blijven met Brussel Mobiliteit. In Wallonië, net zoals in Brussel, werd een bijzonder accent gelegd op de promotie van het innovatief - concept van « uitvoeringcertificatie », opgestart in Vlaanderen.

Op internationaal vlak wenst COPRO aandacht te schenken aan supranationale initiatieven met als doel de kwaliteit in de wegebouw en infrastructuur in Europa te bevorderen.

Activiteiten / Evolutie

In 2016 streefden de promotieactiviteiten van COPRO ernaar onze missies voor te stellen, de kennis van ons activiteitengamma te verbeteren en het gebruik van gecertificeerde producten te verhogen. COPRO heeft deelgenomen aan beurzen en evenementen zoals "Vlariodag" in Vlaanderen, het "Salon des mandataires" in Wallonië en de eerste editie van "Publica", het opkomend salon van de mandatarissen van het Brussels Gewest. We hebben ook opleidingen georganiseerd voor de Vlaamse overheidsinstanties en hebben de vragen van deze laatste beantwoord. Wat de promotie betreft zijn onze doelgroepen de federale overheid alsook de regionale overheden, de steden en gemeenten, de intercommunales, de politieke instanties, de militaire instanties, de betrokken partijen bij publieke en privé partnerships, de havens, de luchthavens, de transportbedrijven - waaronder de spoorwegen -, de bouwheren en de studiebureaus.

Toekomst

In het kader van zijn acties werkt COPRO, samen met andere organisaties, actief in de certificatie: BE-CERT, BCCA, PRO-BETON, OCBS en, natuurlijk, met het kwaliteitslabel BENOR. In 2017 wensen we deze samenwerking nog te versterken om een nog coherentere boodschap te richten tot de acteurs binnen deze sector, onder meer via publiciteitscampagnes. In samenwerking met een aantal van die organisaties, zullen wij ook onze aanwezigheid op doelgerichte beurzen en evenementen blijven voortzetten. Een ander belangrijk objectief bestaat erin onze nieuwe activiteiten bekend te maken. Wij zitten in de erkenningsfase voor de goedkeuring van NTMB-producten (Natuurtechnische milieubouw), m.a.w. natuurlijke bouwwerken zoals de bescherming van biologisch afbreekbare oevers. Het betreft hier een certificatie van het type « systeem »: niet alleen het product maar ook de gehele daaraan gelinkte organisatie worden gecertificeerd. Ons doel is ook om, op termijn, de deuren te kunnen openen voor certificaties zoals ISO 9001 (kwaliteitsmanagement) en ISO 14001 (milieumanagement). Op Europees vlak wensen wij enkele specifieke producten zoals afschermbare elementen voor wegen te promoten. Het komt erop neer dat we ernaar streven de doorbraak te promoten van nieuwe variabele labels en dit op niveau van heel Europa.

In 2016 werd een visieplan voor de komende jaren opgesteld.

Na het actualiseren van de missie, visie en waarden van COPRO, werden de strategische doelstellingen uitgewerkt. Deze steunen op 3 P-pijlers: Performance (service excellence), People (social excellence) en Planet (sustainable excellence). Voor elk van deze pijlers werden de operationele doelstellingen 2016 opgesteld.

Ook de COPRO-medewerkers zitten boordevol ideeën, dat bleek uit een brainstormsessie waaraan alle personeelsleden konden deelnemen. Hieruit zijn drie 'P' werkgroepen ontstaan die van start gingen met het uitwerken van de belangrijkste topics.

De werkgroep PERFORMANCE hield zich in eerste instantie bezig met enkele ICT-projecten die de verschillende tools zoals website en Extranet gebruiksvriendelijker moeten maken.

Het uniformiseren van alle technische fiches gebeurde enkele jaren geleden reeds via het COPRO Extranet. De uitdaging bestaat er nu in alle gebreken en verbeterpunten op te lijsten en een nieuwe verbeterde versie 2.0 te lanceren. De bedoeling is dat deze versie er komt in 2017.

Een nieuwe website wordt voorzien voor de zomer van 2017. Ook over het online organiseren van de dataver in functie van mobiel werken werd nagedacht. Verschillende medewerkers hebben ook aangegeven om hun kennis te willen doorgeven en uitbreiden in de vorm van opleidingen. Hieraan zal de nodige aandacht worden besteed en dit zal verder worden gestimuleerd. Een belangrijke uitdaging voor de toekomst blijft het administratief vereenvoudigen van zowel eigen en externe werking.

De werkgroep PEOPLE focuste zich voornamelijk op het organiseren en creëren van een veilig en aangenaam klimaat voor de personeelsleden binnen de werking van COPRO.

Minimale veiligheidsregels, telewerken en flexibeler kantooruren werden ingevoerd.

In de tweede helft van 2016 werd voor alle personeelsleden een MBTI-persoonlijkheidsanalyse georganiseerd. Een interessante oefening waarbij de werknemers zichzelf en elkaar via een interactieve oefening beter leren kennen.

In 2017 zal er o.a. worden onderzocht of het principe van 'Dynamic Office' binnen de werksfeer van COPRO kan worden toegepast.

De werkgroep PLANET ging aan de slag met de milieugerelateerde thema's. Na een zorgvuldige analyse van alle geopperde ideeën, besloten ze zich in de eerste plaats te focussen op het reduceren van het papiergebruik en het daarmee verbonden digitaliseren van de inspectieverslagen. Daarnaast plaatsten ze ook de vergroening van het wagenpark en het energiegebruik op de agenda. Gedurende 2016 werden reeds een aantal zaken gerealiseerd, zoals de overschakeling naar 100% gerecycleerd papier, een laadpaal voor elektrische wagens op de parking van COPRO en het overschakelen naar 100% groene stroom. In 2017 hopen ze door middel van enkele quick wins verder door te kunnen gaan op dit elan. Maar ook bij langetermijnprojecten, zoals de verdere digitalisering van COPRO en de sensibilisering van de werknemers, hoopt de werkgroep dit jaar belangrijke stappen vooruit te kunnen zetten.

Wat we doen is misschien slechts een druppel op een hete plaat, maar alleen als er genoeg druppels zijn kunnen we die hete plaat uiteindelijk wel de baas.

We zaten niet stil in 2016, en gaan op dit elan verder in 2017.

VlaWeBo Road Tour september 2016

VlaWeBo Oost-Vlaanderen gooide het dit jaar over een andere boeg. Na 3 jaar een Trophy georganiseerd te hebben op de terreinen van 'The Outsider' in Oudenaarde, kwamen ze dit jaar met een Road Tour op de proppen. Er werden niet direct details vrijgegeven over wat het nieuwe concept inhield, dit zorgde uiteraard voor de nodige gezonde zenuwachtigheid tot op de dag zelf.

Via 4 verschillende Road Books werden de deelnemers van opdracht naar opdracht geleid om uiteindelijk in Oudenaarde te eindigen met een lekkere BBQ. Aangezien je als ploeg wederom geen overzicht had wat de andere ploegen presteerden kon niet ingeschat worden wie goed bezig was en wie minder. Daarom kwam de overwinning van deze eerste Road Tour dan ook onverwachts maar zeker niet minder gewild.

Ik wil dan ook zeker de deelnemers (Marijke, Xavier en Michaël) voor COPRO bedanken voor deze geweldige dag en hen proficiat wensen met de gewonnen trofee.

Misschien moet er eens nagedacht worden over een trofeeënkast...

Proficiat van een fiere coach (Dorien) en hulpcoach.

Ekiden 2016

Onder een stralend najaarszonnetje vond op zaterdag 15 oktober de Brussels Ekiden plaats, een afdossingsmarathon waarbij COPRO present was met 2 teams. Een groots en leuk evenement op een mooie locatie (Park van Laken) met aankomst in het Koning Boudewijnstadion.

Zes leden van elk team moesten op het heuvelachtige parcours rond de Heizelvlakte achtereenvolgens 5, 10, 5, 10, 5 en nog eens 7,195 km afleggen om de marathonafstand te vervolledigen. Vergezeld van enkele vrienden, verschenen aan de start onze collega's Erik, Andie, Philippe, Bernard, Andi, Dieter, Johan, Kim en Luc. Ze wisten de in totaal 42,195 km af te leggen in 3u45 en 3u51.

The roadies

Carine WALSCHAERT
Secretariaat
carine.walschaert@copro.eu
+32 (0)491 61 24 74

Renée DECLERCK
Kwaliteitsverantwoordelijke
renee.declerck@copro.eu
+32 (0)478 54 89 58

Dirk VAN LOO
CEO
dirk.vanloo@copro.eu

Rita BURTON
Management Assistant
rita.burton@copro.eu
+32 (0)496 12 60 67

Marga DE BRUYN
Secretariaat
marga.debruyne@copro.eu
+32 (0)496 26 05 96

Bernard CORNET
Business Development Engineer
bernard.cornet@copro.eu
+32 (0)499 07 82 44

Gaëtan PLUYM
Verantwoordelijke IDPB
gaetan.pluym@copro.eu
+32 (0)473 63 66 69

Ruben VERBEKE
Coördinatie & promotie, werven
ruben.verbeke@copro.eu
+32 (0)497 43 86 59

Bart MISEUR
Informatica
bart.miseur@copro.eu
+32 (0)490 44 86 12

The roadies

ASFALT

Xavier SEVENANTS
Inspecteur asfaltmengsels en asfaltgranulaten
xavier.sevenants@copro.eu
+32 (0)495 24 73 57

Andie DEDONCKER
Productverantwoordelijke vezels,
gietasfalt, voegvullingsproducten,
oppervlaktebehandelingen
andie.dedoncker@copro.eu
+32 (0)496 12 92 98

Dirk LACAEYSE
Sector- en Productverantwoordelijke
bitumineuze mengsels,
afvoer van teerhoudend asfalt
dirk.lacaeyse@copro.eu
+32 (0)495 25 52 48

Koen VAN DAELE
Productverantwoordelijke
asfaltmengsels
koen.vandaele@copro.eu
+32 (0)478 31 07 71

Philippe du BUS de WARNAFFE
Productverantwoordelijke bindmiddelen
philippe.dubusdewarnaffe@copro.eu
+32 (0)478 31 07 68

Erik ANSINGH
Inspecteur sector asfalt
erik.ansingh@copro.eu
+32 (0)477 99 44 54

Andi CROMBEZ
Inspecteur sector asfalt
andi.crombez@copro.eu
+32 (0)496 52 20 50

Marijke VAN DER STEEN
Inspecteur bindmiddelen
marijke.vandersteen@copro.eu
+32 (0)490 64 76 29

Jordy VAN DAM
Productverantwoordelijke
asfaltgranulaat
jordy.vandam@copro.eu
+32 (0)493 25 58 76

The roadies

GRANULATEN

Johny DE NUTTE

Sector- en Productverantwoordelijke
behandelde grond, secundaire granulaten,
waterbouwstenen
johny.denutte@copro.eu
+32 (0)476 47 31 23

Dieter KRIKILION

Productverantwoordelijke vulstoffen
dieter.krikilion@copro.eu
+32 (0)474 96 14 14

Dorien DESMET

Productverantwoordelijke F.C.-granulaten
dorien.desmet@copro.eu
+32 (0)494 52 67 91

Michaël VAN SCHELVERGEM

Productverantwoordelijke
gerecycleerde granulaten
michael.vanschelvergem@copro.eu
+32 (0)496 26 05 97

Toby VERDIN

Productverantwoordelijke
hydraulisch gebonden mengsels
toby.verdin@copro.eu
+32 (0)492 59 14 17

Kim DE JONGHE

Inspecteur sector granulaten
kim.dejonghe@copro.eu
+32 (0)470 22 13 33

Stéphane BAGUET

Productverantwoordelijke
natuurgranulaten
stephane.baguet@copro.eu
+32 (0)476 47 31 25

The roadies

GRANULATEN

Ruben VERBEKE
Inspecteur sector granulaten
ruben.verbeke@copro.eu
+32 (0)497 43 86 59

Dries LAMBRECHTS
Inspecteur sector granulaten
dries.lambrechts@copro.eu
+32 (0)493 53 30 15

Christophe BUELENS
Inspecteur HGM en granulaten
christophe.buelens@copro.eu
+32 (0)476 98 84 61

Davy CLAES
Inspecteur sector granulaten
davy.claes@copro.eu
+32 (0)478 97 80 30

The roadies

BETON

Staf DEVALCK
Sector- en Productverantwoordelijke
prefab betonproducten en
zwavelgebonden producten
staf.devalck@copro.eu
+32 (0)476 47 31 27

Luc VERBUSTEL
Productverantwoordelijke
stortbeton, wegenisbeton
luc.verbustel@copro.eu
+32 (0)474 50 27 40

Gaëtan PLUYM
Productverantwoordelijke
straatbakstenen
gaetan.pluym@copro.eu
+32 (0)473 63 66 69

Johan MONDELAERS
Inspecteur betonproducten en stortbeton
johan.mondelaers@copro.eu
+32 (0)471 98 06 55

Renée DECLERCK
Inspecteur sector beton
renee.declerck@copro.eu
+32 (0)478 54 89 58

The roadies

METAAL

Kim VANDENHOEKE
Productverantwoordelijke
afschermende constructies voor wegen
kim.vandenhoeke@copro.eu
+32 (0)479 85 33 83

Tom DE SAEDELEER
Inspecteur bitumen en vangrails
tom.desaedeleer@copro.eu
+32 (0)471 98 11 87

Kris VANDENNEUCKER
Sector- en Productverantwoordelijke gietijzer,
schanskorven, wapeningsnetten, metalen deksels
kris.vandenneucker@copro.eu
+32 (0)478 31 07 64

The roadies

KUNSTSTOFFEN

Marijke VAN DER STEEN
Productverantwoordelijke Gras/Grindkunststofplaten,
producten uit elastomeer, Inspecteur sector kunststoffen
marijke.vandersteen@copro.eu
+32 (0)490 64 76 29

Toby VERDIN
Inspecteur kunststoffen
toby.verdin@copro.eu
+32 (0)492 59 14 17

Raf PILLAERT
Sector- en Productverantwoordelijke geotextiel en
aanverwante producten, gres, kunststof bekledingen
voor riolerings-elementen, ladders
raf.pillaert@copro.eu
+32 (0)478 31 07 65

The roadies

DIVERSEN

Kris VANDENNEUCKER

Productverantwoordelijke natuursteen
 kris.vandenneucker@copro.eu
 +32 (0)478 31 07 64

Renée DECLERCK

Productverantwoordelijke partijkeringen
 renee.declerck@copro.eu
 +32 (0)478 54 89 58

Philippe du BUS de WARNAFFE

Productverantwoordelijke wegmarkeringen
 philippe.dubusdewarnaffe@copro.eu
 +32 (0)478 31 07 68

Raf PILLAERT

Sectorverantwoordelijke
 raf.pillaert@copro.eu
 +32 (0)478 31 07 65

COPRO / Besluitvormende organen

Algemene Vergadering

Effectieve leden

OPENBARE INSTELLINGEN

Vlaams Gewest	Filip Boelaert - Voorzitter
	Pieter De Winne
	Eva Van den Bossche
Brussels Gewest	Ilse Wuyts
	Vincent Thibert

AANNEMERS

BFAW	Bernard Cornez
BFAW - Brussel	Yvo Derdaele
VlaWeBo - Antwerpen	Yves Ulens - Ondervoorzitter
VlaWeBo - Limburg	Erik Keijers
VlaWeBo - Oost-Vlaanderen	Romain Buys
VlaWeBo - Vlaams Brabant	Herman Dekempeneer
VlaWeBo - West-Vlaanderen	Ingrid De Vriese
FWEV - Brabant wallon	William Haulotte
FWEV - Hainaut	Jean Baes
FWEV - Liège	Etienne Jardinet
FWEV - Luxembourg	Pol Hanoul
FWEV - Namur	Jean-Jacques Nonet
Bouwunie Infrastructuurwerken	Jerome Vanroye

Toegetreden leden

Belfill	
Labo Laborex	Serge Vermeren
Labo OCB	Erik Willaert

Raad van Bestuur

OPENBARE INSTELLINGEN

Vlaams Gewest	Filip Boelaert - Voorzitter
	Pieter De Winne
	Eva Van den Bossche
Brussels Gewest	Ilse Wuyts

AANNEMERS

BFAW	Bernard Cornez
	Yvo Derdaele
	Eli Desmedt
	Pol Hanoul
	Etienne Jardinet
	Jerome Vanroye
	Yves Ulens - Ondervoorzitter

// Op weg
met u //

DIRK VAN LOO
CEO

2016 was een boeiend jaar.

Het was het jaar waar we verder werkten aan nieuwe productcertificaties zoals wegebeton en riolerings-elementen in gres. In de certificatie van bouwproducten voelen we ons als een vis in het water, al meer dan 30 jaar lang. Maar we kijken verder, we luisteren naar onze stakeholders. Daarom ontwikkelen we ook nieuwe certificaties, zoals die van uitvoering. De kwaliteit van een bouwproject eindigt namelijk niet bij de kwaliteit van de gebruikte producten.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen zit in COPRO's genen, in wat we doen en hoe. We concentreerden ons in 2016 op de duurzaamheid in ons werkveld, zoals bijvoorbeeld door het opstarten van de certificatie van secundaire granulaten en afvoer van teerhoudend asfalt. We scherpten het veiligheidsbewustzijn van onze medewerkers aan, introduceerden het nieuwe werken, en stimuleerden meer dan ooit de ontwikkeling en de interne uitwisseling van onze kennis en expertise.

Eerlijk waar, ik ben fier op wat we met COPRO het afgelopen jaar hebben gerealiseerd, en zeker op alle collega's die dit hebben uitgevoerd. Een dikke pluim voor hen. Ook voor hen, met een nieuwe stuurman, was 2016 ongetwijfeld boeiend. Immers, nieuwe bezems vegen anders: andere inzichten, klemtonen en technieken, maar voortbouwend op wat goed is.

Ik ga afsluiten met de laatste zinnen waarmee Filip Boelaert opende, omdat ik geen betere kan vinden: En het toont hoe we met COPRO de blik op de toekomst willen houden en een antwoord willen bieden op noden en verwachtingen van vandaag en morgen. En dat doen we in de geest van het oorspronkelijke COPRO: overheid en opdrachtnemers in overleg met elkaar.

Ik voel het, 2017 wordt minstens even boeiend.

COPRO vzw
Z.1 Researchpark-Kranenberg 190
BE-1731 Zellik (Asse)

Tel. +32 (0)2 468 00 95
Fax +32 (0)2 469 10 19
info@copro.eu

